

บทที่ 2

กฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

ในการศึกษาเรื่องสิทธิของคนพิการควรที่จะได้มีการศึกษาถึงกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อที่จะได้ทราบถึงการคุ้มครองสิทธิของคนพิการในระดับระหว่างประเทศและของประเทศอื่นๆ ซึ่งคณะผู้วิจัยเห็นควรที่จะศึกษาถึงอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของคนพิการของประเทศฝรั่งเศส ประเทศอังกฤษ ประเทศสิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา และเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน

2.1 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

กฎหมายระหว่างประเทศได้ให้ความสำคัญคนพิการมาเป็นเวลานานแล้ว คนพิการย่อมได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา โดยสิทธิต่างๆ ที่ได้รับความคุ้มครองจะบัญญัติไว้ในกติกาว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 (Pacte international relatif aux droits civils et politiques) และกติกาว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจและสิทธิทางสังคม ค.ศ.1966 (Pacte international relatif aux droits économiques sociaux et culturels) ซึ่งเป็นการรับรองสิทธิของบุคคลทุกคน อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ คนพิการมักจะถูกละเลยในการใช้สิทธิต่างๆ หลังจากที่มีปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ.1975 (Déclaration des droits des personnes handicapées du 9 décembre 1975) ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองคนพิการก็ถูกหยิบยกขึ้นในเวทีระดับระหว่างประเทศ ช่วงต้น ค.ศ. 1980 จึงมีการเรียกร้องให้มีการจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการขึ้น แต่ข้อเรียกร้องนี้ก็ไม่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐต่างๆ โดยประเทศในทวีปยุโรปไม่ต้องการให้มีการจัดทำอนุสัญญาเป็นการเฉพาะ เนื่องจากจะเป็นการแบ่งแยกสิทธิมนุษยชน ขณะเดียวกัน องค์การผู้พิการก็ไม่ต้องการให้มีการสร้างสิทธิใดๆ ขึ้นเป็นการเฉพาะสำหรับคนพิการ เพราะจะทำให้คิดว่าคนพิการแตกต่างจากคนทั่วไปอื่นๆ

การประกาศให้ ค.ศ.1981 เป็นปีคนพิการสากล ทำให้สมาชิกใหญ่สหประชาชาติ ได้อนุมัติแผนปฏิบัติการคนพิการ (Le Programme d'action mondial des personnes handicapées) เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม ค.ศ.1982 ซึ่งแผนนี้ยืนยันถึงการที่คนพิการจะมีสิทธิเช่นเดียวกับคนปกติ เพื่อให้แผนปฏิบัติการนี้ดำเนินต่อไป ได้มีการประกาศให้ ค.ศ. 1983-1992 เป็นทศวรรษเพื่อคนพิการของสหประชาชาติ ในการประชุมของผู้เชี่ยวชาญ ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ใน ค.ศ. 1987 เพื่อตรวจสอบผลการบังคับใช้ของแผนปฏิบัติการในรอบ 5 ปี ได้มีการเสนอแนะให้จัดทำอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติแก่คนพิการ

ต่อมา ใน ค.ศ.1990 คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม (โดยข้อมติที่ 1990/26 ลงวันที่ 24 พฤษภาคม ค.ศ.1990) ได้อนุมัติให้คณะกรรมการพัฒนาสังคม (La Commission du développement social) ตั้งคณะทำงานรับผิดชอบในการยกร่างหลักเกณฑ์เพื่อความเท่าเทียมกันทางโอกาสคนพิการทั้งเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ หลักเกณฑ์นี้ได้รับความเห็นชอบจากสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 4 มีนาคม ค.ศ.1994 มีวัตถุประสงค์เพื่อรับรองสิทธิและหน้าที่ของคนพิการที่มีเช่นเดียวกับคนปกติ โดยการขจัดอุปสรรคที่ทำให้คนพิการไม่สามารถใช้สิทธิได้ แม้จะมีหลักเกณฑ์และการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับคนพิการแต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่คนพิการต้องประสบในการมีชีวิตอยู่ในสังคม ¹ ใน ค.ศ.2000 ข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชน (Le Haut Commissariat aux droits de l'homme) ได้ขอให้ Prof. Gerard Quinn และ Theresia Degener ศึกษาถึงหลักการพื้นฐานของสนธิสัญญา จำนวน 6 ฉบับ ที่เกี่ยวกับคนพิการ เพื่อศึกษาการทำงานของระบบและการดำเนินการของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องว่าได้ใช้สนธิสัญญาเหล่านี้อย่างไร โดยการเสนอของประเทศเม็กซิโก สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้เริ่มกระบวนการยกร่างอนุสัญญาขึ้นในเดือนธันวาคม ค.ศ. 2001 โดยได้ตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจ (un Comité spécial) รับผิดชอบในการตรวจสอบความเหมาะสมของอนุสัญญาและยกร่างบทบัญญัติต่าง ๆ ในอนุสัญญา

ในสมัยประชุมที่ 8 เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม ค.ศ. 2006 คณะกรรมการเฉพาะกิจได้ยอมรับบทบัญญัติของอนุสัญญาด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ ² ซึ่งได้ส่งต่อไปยังคณะกรรมการยกร่างเพื่อตรวจสอบรูปแบบและความสอดคล้องกับอนุสัญญาอื่น ๆ สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้เห็นชอบร่างอนุสัญญาและพิธีสารตามคำแนะนำของคณะกรรมการยกร่าง ในวันที่ 13 ธันวาคม ค.ศ. 2006 ลักษณะเฉพาะที่สำคัญของการยกร่างอนุสัญญานี้ คือ การเข้ามามีบทบาทขององค์กรเอกชน ซึ่งได้รวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการ ในชื่อ International Disability Caucus (IDC) เพื่อแสดงท่าทีที่มีต่อปัญหาคนพิการอย่างเป็นทางการอันหนึ่งอันเดียวกัน องค์กรเอกชนเหล่านี้ได้เสนอแนะความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการยกร่างอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ นอกจากนี้ ยังมีอีกองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง คือ สำนักงานคณะกรรมการเฉพาะกิจที่ทำงานมาตลอดระยะเวลา 8 สมัยประชุม สำนักงานฯ นี้เป็นผู้ที่นำความคิดเห็นขององค์กรเอกชนมาแปรเป็นบทบัญญัติต่างๆ ในอนุสัญญา สำหรับหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน

¹ เห็นได้จากคำปรารภของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

² ยกเว้น วรรค u ของคำปรารภ ที่มีผู้เห็นชอบ 102 เสียง ผู้คัดค้าน 5 เสียง และผู้งดออกเสียง จำนวน 8 เสียง จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคตะวันออกกลาง

ระดับประเทศก็ได้ให้ความสนใจอย่างยิ่งในเรื่องสิทธิของคนพิการ โดยเฉพาะในขอบเขตการบังคับใช้ภายในประเทศ³

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการได้เปิดให้รัฐต่าง ๆ ลงนามเมื่อวันที่ 30 มีนาคม ค.ศ.2007 ซึ่งมี 82 รัฐที่ได้ลงนามในอนุสัญญา 44 รัฐได้ลงนามในพิธีสาร และ 1 รัฐที่ให้สัตยาบัน อนุสัญญา ถือเป็นอนุสัญญาที่มีจำนวนผู้ลงนามในวันแรกสูงสุดของประวัติศาสตร์สหประชาชาติ และเป็นอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนฉบับแรกของศตวรรษที่ 21 ซึ่งเปิดโอกาสให้องค์การระดับภูมิภาค (Organisations d'intégration régionale) เข้าร่วมลงนามด้วย อันแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือในเรื่องการคุ้มครองสิทธิคนพิการ อนุสัญญาและพิธีสารนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่

3 พฤษภาคม ค.ศ.2008⁴

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายแรงงานระหว่างประเทศที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ องค์การแรงงานระหว่างประเทศที่ให้ความคุ้มครองแรงงานที่พิการ โดยการตราอนุสัญญา ฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงานคนพิการ ในเบื้องต้น จะได้ศึกษาอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ซึ่งเป็นการรับรองสิทธิต่าง ๆ ของคนพิการก่อนที่จะศึกษาถึงการคุ้มครองแรงงานพิการต่อไป

2.1 .1 สารสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการมีวัตถุประสงค์เพื่อรับรองการใช้สิทธิของคนพิการที่มี การรับรองอยู่แล้วในอนุสัญญาอื่น ๆ โดยไม่ได้สร้างสิทธิใด ๆ ขึ้นใหม่สำหรับคนพิการ จะเห็นได้จากมาตรา 1 ของอนุสัญญาที่บัญญัติถึงความมุ่งประสงค์เพื่อส่งเสริม คุ้มครอง และประกันให้ คนพิการได้ใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน ตลอดจนส่งเสริม การเคารพในศักดิ์ศรีของตนเอง คนพิการตามความหมายในอนุสัญญานี้ หมายความว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางสติปัญญา หรือประสาทสัมผัสในระยะยาว ประกอบกับ อุปสรรคต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานที่เท่าเทียม กับบุคคลอื่น⁵

³ Claire de LA HOUGUE, La Convention internationale relative aux droits des personnes handicapées, Droits fondamentaux, no. 6 janvier-décembre 2006

⁴ อนุสัญญาจะมีผลใช้บังคับภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มีการให้สัตยาบัน ครบ 20 สัตยาบันสาร ส่วนพิธีสารจะมีผลใช้บังคับภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มีการให้สัตยาบันสาร ครบ 10 สัตยาบันสาร

⁵ มาตรา 1 วรรคสอง ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

หลักการสำคัญที่บัญญัติในอนุสัญญา⁶ คือ

- (1) การเคารพในศักดิ์ศรีของตนเอง การอยู่ได้ด้วยตนเอง ตลอดจน เสรีภาพในการตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง และความเป็นอิสระของบุคคล
- (2) การไม่เลือกปฏิบัติ
- (3) การมีส่วนร่วม และการอยู่ในสังคม
- (4) การเคารพในความแตกต่าง และการยอมรับคนพิการว่าเป็นส่วนหนึ่งของความหลากหลายของมนุษย์และมนุษยชาติ
- (5) ความเท่าเทียมกันในโอกาส
- (6) การเข้าถึง
- (7) ความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง
- (8) การเคารพความสามารถในการพัฒนาของเด็กพิการ และการเคารพในสิทธิของเด็กพิการที่จะรักษาอัตลักษณ์ของตน

2.1.1.1 พันธกรณีของรัฐภาคี

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการได้บัญญัติรับรองสิทธิของคนพิการไว้ว่า ต้องจัดให้มีการใช้สิทธิอย่างเต็มที่และเป็นไปเพื่อคนพิการ ตลอดจนพันธกรณีทั่วไปของรัฐภาคีในอนุสัญญา ซึ่งอาจสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(1) รัฐภาคีมีพันธกรณีทั่วไปที่จะต้องรับรองและส่งเสริมการใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของคนพิการ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นเหตุมาจากความพิการ เพื่อการนี้ รัฐภาคีในอนุสัญญาต้อง

(1.1) ออกมาตรการทางกฎหมาย หรือทางปกครองที่เหมาะสมเพื่อให้มีการปฏิบัติตามสิทธิที่ได้รับการรับรองในอนุสัญญา⁶

(1.2) ดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสม รวมทั้ง มาตรการทางกฎหมาย ในการแก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกกฎหมาย กฎหมายลำดับรอง จารีตประเพณี หรือทางปฏิบัติที่เป็นเหตุให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ

(1.3) คำนึงถึงการคุ้มครองและการส่งเสริมสิทธิของคนพิการในนโยบายหรือแผนงานของรัฐ

(1.4) จัดเว้นการกระทำหรือการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับอนุสัญญา รวมถึงการดูแลให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรต่าง ๆ ดำเนินการให้เป็นไปตามอนุสัญญา

⁶ มาตรา 3 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

(1.5) ดำเนินการตาม มาตรการที่เหมาะสมเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติของบุคคล องค์กรหรือบริษัทเอกชนที่มีต่อคนพิการ

(1.6) ดำเนินการหรือส่งเสริมการวิจัย และการพัฒนาทรัพย์สิน บริการ เครื่องมือและสิ่งติดตั้งเพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นของคนพิการ โดยให้มีการดัดแปลงและค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

(1.7) ดำเนินการหรือส่งเสริมการวิจัย การพัฒนา และการกระตุ้นให้มีและใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การช่วยในการเคลื่อนไหว เครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อช่วยเหลือคนพิการ โดยมีราคาที่พอสมควร

(1.8) ให้ข้อมูลแก่คนพิการในเรื่องเครื่องช่วยการเคลื่อนไหว เทคโนโลยีในการช่วยเหลือคนพิการ ตลอดจน ความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ และบริการช่วยเหลือส่วนบุคคล

(1.9) ส่งเสริมการศึกษาอบรมสิทธิที่ได้รับการรับรองตามอนุสัญญาแก่ผู้ประกอบการอาชีพหรือบุคลากรที่ทำงานกับคนพิการเพื่อพัฒนาการให้ความช่วยเหลือหรือบริการต่าง ๆ⁷

(2) รัฐภาคียอมรับความเท่าเทียมกันของบุคคลว่า บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองและได้รับประโยชน์จากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ รัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมให้มีการบริหารจัดการที่สมเหตุสมผลเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมกัน

(3) รัฐภาคียอมรับว่าสตรีพิการและเด็กหญิงพิการมักถูกเลือกปฏิบัติมากกว่า รัฐภาคีจึงต้องดำเนินมาตรการเพื่อให้สตรีพิการและเด็กหญิงพิการได้ใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน⁹

(4) รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อรับรองการใช้สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของเด็กพิการอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน การดำเนินการทุกอย่างเกี่ยวกับเด็กพิการต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นหลัก¹⁰

(5) รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการต่าง ๆ ที่เหมาะสม และมีผลบังคับใช้ทันที เพื่อ

(5.1) ให้สังคมได้ตระหนักถึงสถานการณ์ของคนพิการ และส่งเสริมการเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับครอบครัว

(5.2) ต่อต้านทัศนคติ และการปฏิบัติที่เป็นอันตรายต่อคนพิการในทุก ๆ ด้าน

(5.3) รับรู้ถึงความสามารถและการมีส่วนร่วมของคนพิการ

⁷ มาตรา 4 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

⁸ มาตรา 5 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

⁹ มาตรา 6 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

¹⁰ มาตรา 7 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

ในการดำเนินการเช่นว่านี้ รัฐภาคีต้อง

(ก) ริเริ่มและดำเนินการรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงการยอมรับในสิทธิของคนพิการและส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อคนพิการ ตลอดจน ส่งเสริมการยอมรับความสามารถของคนพิการและการมีส่วนร่วมของคนพิการในสถานที่ทำงานและตลาดแรงงาน

(ข) สนับสนุนให้เคารพในสิทธิทางการศึกษาของคนพิการ

(ค) สนับสนุนให้สื่อต่าง ๆ เสนอภาพลักษณ์ของคนพิการในแนวทางที่สอดคล้องกับความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญา

(ง) ส่งเสริมการจัดโปรแกรมการศึกษาอบรมเพื่อให้ตระหนักถึงคนพิการและสิทธิของคนพิการ¹¹

(6) รัฐภาคีในอนุสัญญาต้องมีมาตรการที่เหมาะสมให้คนพิการได้เข้าถึงสภาพแวดล้อม การขนส่ง สารสนเทศและการสื่อสาร อุปกรณ์หรือบริการที่เปิดให้แก่สาธารณชน บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ทั้งนี้ เพื่อให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นอิสระและมีส่วนร่วมในแง่มุมต่าง ๆ ของชีวิตอย่างเต็มที่ ในการนี้ รัฐภาคีในอนุสัญญาต้องจัดให้มีหลักเกณฑ์ขั้นต่ำเกี่ยวกับการเข้าถึงอาคารสถานที่หรือบริการสาธารณะ การจัดทำอักษรเบรลล์ การให้ความช่วยเหลือโดยบุคคลหรือสัตว์นำทาง การเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศของคนพิการ¹²

นอกจากพันธกรณีทั่วไปที่บัญญัติอยู่ในมาตรา 4 แล้ว รัฐภาคียังมีพันธกรณีอื่น ๆ อีกดังต่อไปนี้

(1) รัฐภาคีมีหน้าที่ต้องรวบรวมข้อมูลต่างๆ ซึ่งรวมทั้ง สถิติต่างๆ และผลการศึกษาวิจัย เพื่อที่จะนำมาจัดทำนโยบายให้เกิดผลสำเร็จตามที่กำหนดในอนุสัญญานี้ ข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมนี้ต้องมีการแยกแยะอย่างเหมาะสมและใช้เพื่อประเมินผลการปฏิบัติตามพันธกรณีที่รัฐภาคีมีอยู่ตามอนุสัญญานี้ ตลอดจนใช้เพื่อขจัดอุปสรรคในการใช้สิทธิของคนพิการ รัฐภาคีต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ นี้ เพื่อให้คนพิการหรือบุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้¹³

(2) รัฐภาคีต้องยอมรับความสำคัญและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยสนับสนุนในระดับชาติให้บรรลุจุดมุ่งหมายและความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้ ซึ่งรัฐภาคีอาจร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศระดับภูมิภาค หรือองค์กรเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรของคนพิการ¹⁴

¹¹ มาตรา 8 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

¹² มาตรา 9 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

¹³ มาตรา 31 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

¹⁴ มาตรา 32 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

(3) รัฐภาคีต้องจัดให้มีหน่วยงานติดต่อประสานงาน เพื่อติดตามบังคับใช้ อนุสัญญาฯ นี้ นอกนี้อาจจัดให้มีหน่วยงานอิสระเพื่อส่งเสริม คุ่มครอง และติดตามการบังคับ อนุสัญญาฯ นี้ โดยการจัดตั้งองค์กรอิสระต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ที่ใช้กับสถานะและการปฏิบัติงาน ขององค์กรคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับประเทศ¹⁵

(4) รัฐภาคีต้องจัดทำรายงานที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการต่างๆ ที่ได้ใช้ เพื่อปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีอยู่ตามอนุสัญญาฯ นี้ และพัฒนาการที่ดีขึ้นภายในระยะเวลา 2 ปี นับแต่วันที่อนุสัญญาฯ นี้มีผลบังคับใช้กับรัฐภาคีนั้นๆ และต้องจัดทำรายงานเพิ่มเติมทุก 4 ปี หรือ เมื่อคณะกรรมการคนพิการร้องขอ ท้ายที่สุด รัฐภาคีอาจระบุถึงปัจจัยหรืออุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีในอนุสัญญาฯ นี้¹⁶

2.1.1.2 สิทธิและเสรีภาพของคนพิการ

คนพิการมีสิทธิต่างๆ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ซึ่งอนุสัญญาฯ ว่าด้วยสิทธิของ คนพิการได้ยืนยันอีกครั้งหนึ่ง ดังนี้

(1) สิทธิในชีวิต ซึ่งเป็นสิทธิที่มีมาตั้งแต่เกิดของมนุษย์ รัฐภาคีต้องดำเนิน มาตรการที่จำเป็นเพื่อประกันว่าคนพิการจะได้ใช้สิทธินี้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น¹⁷ ในสถานการณ์ที่มี อันตราย เช่น การขัดแย้งด้วยอาวุธ วิกฤติการณ์สิทธิมนุษยชน หรือ ภัยธรรมชาติ รัฐภาคีต้อง ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของคนพิการ ทั้งนี้ เป็นไปตามพันธกรณีที่มี อยู่ตามกฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยมนุษยธรรม และ กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน¹⁸

(2) สิทธิจะได้รับการยอมรับว่ามีสภาพบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน คนพิการมีสภาพ บุคคลที่ได้รับการยอมรับในทุกสถานที่อย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น โดยรัฐภาคีต้องมีมาตรการ ที่สนับสนุนให้คนพิการสามารถใช้ความสามารถทางกฎหมาย¹⁹

(3) สิทธิในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม คนพิการมีความสามารถที่จะเข้าสู่ กระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ซึ่งรวมถึงกระบวนการวินิจฉัยและการจัดการ ที่เหมาะสมกับวัย เพื่ออำนวยความสะดวกในการมีส่วนร่วมของคนพิการในกระบวนการ ยุติธรรมไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะพยานบุคคล ในการนี้ รัฐภาคี

¹⁵ มาตรา 33 แห่งอนุสัญญาฯ ว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

¹⁶ มาตรา 35 แห่งอนุสัญญาฯ ว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

¹⁷ มาตรา 10 แห่งอนุสัญญาฯ ว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

¹⁸ มาตรา 11 แห่งอนุสัญญาฯ ว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

¹⁹ มาตรา 12 แห่งอนุสัญญาฯ ว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

อาจส่งเสริมให้มีการจัดศึกษาอบรมเกี่ยวกับหน่วยงานทางยุติธรรม เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์แก่คนพิการด้วย²⁰

(4) คนพิการมีสิทธิที่จะไม่ตกอยู่ภายใต้การทรมาน โทษหรือการกระทำที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรี นอกจากนี้ ยังมีให้ใช้บุคคลที่ไม่ได้ให้ความยินยอมในการทดลองทางวิทยาศาสตร์ หรือทางการแพทย์²¹

(5) คนพิการมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์ การใช้ความรุนแรง หรือการปฏิบัติที่เลวร้าย ทั้งในสถานของตนเองหรือภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐภาคีต้องจัดให้มีกฎหมายหรือนโยบายเฉพาะสำหรับสตรีและเด็ก²²

(6) คนพิการทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการเคารพในสภาพร่างกายและจิตใจของตน อย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น²³

(7) สิทธิในการเดินทางและมีสัญชาติ คนพิการมีสิทธิในการเดินทางได้อย่างเสรี มีสิทธิจะเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย และสิทธิในการมีสัญชาติ โดยรัฐภาคีต้องดูแลให้คนพิการได้รับสัญชาติหรือเปลี่ยนสัญชาติ และคนพิการจะไม่ถูกเพิกถอนสัญชาติโดยอำเภอใจหรือด้วยเหตุจากความพิการ สำหรับเด็กพิการมีสิทธิที่จะได้รับการจดทะเบียนชื่อ สัญชาติ และมีสิทธิที่จะได้รู้จักและเลี้ยงดูโดยผู้ปกครอง²⁴

(8) รัฐภาคียอมรับในสิทธิที่จะอยู่ในสังคมของคนพิการ โดยต้องมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมเพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการในการมีชีวิตและมีส่วนร่วมในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องดูแลให้คนพิการมีสิทธิที่จะเลือกถิ่นที่อยู่ และบุคคลที่จะอยู่ด้วย ซึ่งจะต้องไม่มีการบังคับให้อยู่ในสภาพแวดล้อมพิเศษ คนพิการต้องเข้าถึงบริการต่าง ๆ ทั้งที่พักอาศัยหรือสถานที่อื่นและต้องมีการดัดแปลงบริการหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความจำเป็นของคนพิการ²⁵

(9) คนพิการมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือในการเคลื่อนไหว โดยรัฐต้องสนับสนุนความช่วยเหลือในการเคลื่อนไหว เช่น อุปกรณ์ เทคโนโลยี คนนำทาง สัตว์นำทาง ตลอดจน

²⁰ มาตรา 13 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

²¹ มาตรา 15 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

²² มาตรา 16 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

²³ มาตรา 17 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

²⁴ มาตรา 18 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

²⁵ มาตรา 19 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

สนับสนุนให้ภาคเอกชนผลิตอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่ช่วยในการเคลื่อนไหวของคนพิการให้แก่คนพิการตามวิธีการและเวลาที่ได้เลือกไว้ในราคาพอสมควร²⁶

(10) คนพิการไม่ว่าจะมีถิ่นที่อยู่หรือสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างไร ย่อมไม่อาจถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัวยุติกันที่อยู่ หรือการติดต่อสื่อสารใดๆ จากการกระทำโดยอำเภอใจหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมาย²⁷

(11) รัฐภาคียอมรับสิทธิทางการศึกษาของคนพิการ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติและอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ทั้งนี้ รัฐภาคีต้องดูแลไม่给人พิการถูกกีดกันจากระบบการศึกษาทั่วไป ด้วยเหตุจากความพิการ เด็กพิการต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษาซึ่งไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือระดับมัธยมศึกษา²⁸

(12) คนพิการมีสิทธิที่จะมีสุขภาพที่ดีเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ รัฐต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อประกันว่าคนพิการจะเข้าถึงบริการสาธารณสุขและการฟื้นฟูสมรรถภาพ²⁹

(13) รัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและรักษาไว้ซึ่งความเป็นอิสระ และใช้ความสามารถทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางสังคม และทางวิชาชีพได้อย่างเต็มที่ ตลอดจน ทำให้สามารถเป็นส่วนหนึ่งและเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในการดำรงชีวิต³⁰

(14) คนพิการมีสิทธิที่จะมีงานทำอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีงานทำตามที่ได้เลือกและเพียงพอแก่การดำรงชีพ และการได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน ตลอดจน ทำงานในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเข้าถึงของคนพิการ³¹

(15) คนพิการมีสิทธิที่จะมีมาตรฐานความเป็นอยู่ เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ที่เพียงพอสำหรับตนเองและครอบครัว นอกจากนี้ รัฐภาคีต้องยอมรับสิทธิของคนพิการที่จะได้รับความคุ้มครองทางสังคม โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ³²

²⁶ มาตรา 20 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

²⁷ มาตรา 21 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

²⁸ มาตรา 24 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

²⁹ มาตรา 25 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

³⁰ มาตรา 26 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

³¹ มาตรา 27 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

³² มาตรา 28 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

(16) รัฐภาคีต้องให้คนพิการสามารถใช้สิทธิทางการเมืองได้อย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น เพื่อที่คนพิการเองหรือโดยผู้แทนจะได้มีส่วนร่วมทางการเมือง³³

(17) คนพิการมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม นันทนาการและกีฬา โดยรัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น³⁴

นอกจากสิทธิต่างๆ ดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการยังบัญญัติถึงเสรีภาพต่างๆ ของคนพิการด้วย ดังนี้

(1) เสรีภาพและความมั่นคงปลอดภัยของบุคคล รัฐภาคีต้องดูแลให้คนพิการมีเสรีภาพและความมั่นคงปลอดภัยเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป โดยไม่อาจลิดรอนเสรีภาพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือตามอำเภอใจ การลิดรอนเสรีภาพต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ โดยไม่อาจนำเหตุแห่งความพิการมาจำกัดสิทธิเสรีภาพได้³⁵

(2) เสรีภาพในการพูด การแสดงความคิดเห็น และการเข้าถึงข้อมูล รัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้คนพิการสามารถใช้เสรีภาพในการพูดและการแสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งรวมถึง การขอหรือรับข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น โดยวิธีการที่ได้เลือกไว้ตามมาตรา 21 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ³⁶ ซึ่งได้ให้ความหมายของการติดต่อสื่อสาร (communication) หมายความว่ารวมถึง การสื่อสารด้วยวาจา การแสดงใจความ อักษรเบลล์ การสื่อสารด้วยการสัมผัส ตัวพิมพ์ขนาดใหญ่ สื่อผสมที่สามารถเข้าถึงได้ สื่อเสียง รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอื่น

2.1.1.3 การติดตามการบังคับใช้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการได้วางระบบการติดตามผลการดำเนินการของรัฐภาคีไว้ โดยการประชุมของรัฐภาคีที่จะจัดขึ้นทุก 2 ปีหรือตามที่ได้ตกลงกัน อนุสัญญานี้ยังกำหนดให้รัฐภาคีต้องส่งรายงานที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการต่างๆ ที่ได้ใช้เพื่อปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีอยู่ตามอนุสัญญานี้ และพัฒนาการที่ดีขึ้นภายในระยะเวลา 2 ปี นับแต่วันที่อนุสัญญามีผลบังคับใช้สำหรับรัฐภาคีนั้นๆ และต้องจัดทำรายงานเพิ่มเติมทุก 4 ปี รายงานนี้จะส่งไปยังคณะกรรมการสิทธิของคนพิการ ผ่านทางเลขาธิการสหประชาชาติ รัฐภาคีอาจจะระบุถึงปัจจัยหรืออุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการใช้สิทธิเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีในอนุสัญญานี้³⁷

³³ มาตรา 29 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

³⁴ มาตรา 30 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

³⁵ มาตรา 14 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

³⁶ มาตรา 21 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

³⁷ มาตรา 35 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

คณะกรรมการสิทธิคนพิการ (Comité des droits des personnes handicapées) เป็นคณะกรรมการที่เลือกโดยรัฐภาคี มีจำนวน 12 คน ในวาระแรกเริ่มที่อนุสัญญาจะมีผลใช้บังคับ และจะเพิ่มจำนวนเป็น 18 คน เมื่อมีการให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติครบ 60 รัฐ โดยคณะกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และมีสิทธิได้รับการเลือกอีกเพียงหนึ่งวาระ³⁸

คณะกรรมการทำหน้าที่ตรวจสอบรายงานของรัฐภาคี ในกรณีนี้ คณะกรรมการ จะมีคำแนะนำและข้อเสนอแนะทั่วไปที่เหมาะสมแก่รัฐภาคี ซึ่งรัฐภาคีอาจส่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่คณะกรรมการ นอกจากนี้ คณะกรรมการอาจร้องขอให้รัฐภาคีส่งข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้อนุสัญญาก็ได้ ในกรณีที่รัฐภาคีส่งรายงานล่าช้า คณะกรรมการอาจแจ้งรัฐภาคีว่าจะตรวจสอบผลการดำเนินการตามอนุสัญญาของรัฐภาคีนั้นจากข้อมูลเท่าที่มีอยู่ เว้นแต่ จะได้มีการส่งรายงานภายในระยะเวลา 3 เดือนนับแต่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการ เลขานุการสหประชาชาติ จะส่งรายงานให้รัฐภาคีทุกรัฐทราบ สำหรับรัฐภาคีเองก็ต้องให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงรายงาน คำแนะนำ และข้อเสนอแนะทั่วไป

เมื่อได้ตรวจสอบรายงานของรัฐภาคีแล้ว คณะกรรมการอาจส่งรายงานของรัฐภาคีที่มีการร้องขอคำแนะนำ หรือความช่วยเหลือทางเทคนิค พร้อมด้วยข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ไปยังทบวงการชำนัญพิเศษ กองทุน โครงการของสหประชาชาติ หรือองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่³⁹

สำหรับรัฐที่เข้าเป็นภาคีในพิธีสารเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Protocole facultatif se rapportant à la Convention relative aux droits des personnes handicapées) คณะกรรมการจะมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติตามอนุสัญญาเพิ่มขึ้น คือ การให้อำนาจคณะกรรมการรับและตรวจสอบคำร้องทุกข์ว่าเป็นผู้เสียหายจากการละเมิด บทบัญญัติของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ซึ่งคำร้องทุกข์อาจมาจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือในนามของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล⁴⁰ คณะกรรมการจะต้องให้รัฐภาคีที่ถูกร้องเรียนชี้แจงภายในระยะเวลา 6 เดือน การตรวจสอบคำร้องทุกข์จะกระทำโดยลับและจะแจ้งคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะให้รัฐภาคีและผู้ร้องทุกข์ทราบ⁴¹ ในการตรวจสอบ คณะกรรมการอาจดำเนินการสอบสวน ซึ่งรวมถึงการไปตรวจสอบในดินแดนของรัฐภาคี (ด้วยความยินยอมจากรัฐภาคี)⁴²

³⁸ มาตรา 34 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

³⁹ มาตรา 36 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

⁴⁰ มาตรา 1-1 แห่งพิธีสารเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

⁴¹ มาตรา 5 แห่งพิธีสารเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

⁴² มาตรา 6 แห่งพิธีสารเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

2.1.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการกับรัฐภาคีและองค์กรอื่น

เพื่อเป็นการส่งเสริมการบังคับใช้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนการร่วมมือระหว่างประเทศ บทบัญญัติในอนุสัญญานี้ จึงส่งเสริมความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการกับรัฐภาคีและองค์กรอื่นๆ ไว้ ดังนี้

(1) ความร่วมมือกับรัฐภาคี อนุสัญญานี้กำหนดให้รัฐภาคีให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการ และช่วยเหลือกรรมการให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามอำนาจหน้าที่ ในความสัมพันธ์กับรัฐภาคี คณะกรรมการจะได้ใช้ความร่วมมือระหว่างประเทศกระตุ้นให้รัฐภาคีบังคับใช้อนุสัญญาอย่างตรงตามจุดมุ่งหมาย⁴³

(2) ความร่วมมือกับองค์กรอื่น ตามมาตรา 38 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

(2.1) การกำหนดให้ทบวงการชำนัญพิเศษหรือองค์กรอื่นของสหประชาชาติ มีสิทธิที่จะเข้าร่วมประชุมการตรวจสอบการบังคับใช้อนุสัญญา หากเรื่องที่ต้องตรวจสอบอยู่ในอำนาจหน้าที่ของทบวงการชำนัญพิเศษหรือองค์กรอื่น นอกจากนี้ คณะกรรมการอาจเชิญทบวงการชำนัญพิเศษหรือองค์กรอื่นที่เห็นว่ามีควมจำเป็นเพื่อมาให้ความเห็นเกี่ยวกับการบังคับใช้อนุสัญญา หรืออาจขอให้ทบวงการชำนัญพิเศษหรือองค์กรอื่นเสนอรายงานเกี่ยวกับการบังคับใช้อนุสัญญา ทั้งนี้ ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของทบวงการชำนัญพิเศษหรือองค์กรอื่นนั้น

(2.2) คณะกรรมการอาจปรึกษาองค์กรอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เพื่อให้การจัดทำรายงาน การทำคำแนะนำ และการทำข้อเสนอแนะเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน และเพื่อหลีกเลี่ยงการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนกัน

ท้ายที่สุด อนุสัญญานี้ได้กำหนดให้คณะกรรมการเองมีหน้าที่จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอต่อสมัชชาใหญ่สหประชาชาติและคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมทุก 2 ปี โดยในรายงานอาจรวบรวมคำแนะนำ ข้อเสนอแนะทั่วไปที่ได้จากการตรวจสอบ ข้อมูลทั่วไป และข้อสังเกตที่ได้รับจากรัฐภาคี

2.1.2 การเข้าเป็นภาคีในกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของคนพิการของประเทศไทย

2.1.2.1 การเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2549 คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้ประเทศไทยลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการในวันแรกที่เปิดให้มีการลงนาม ตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ เพื่อแสดงถึงการที่ไทยให้ความสำคัญอย่างสูงต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการและการผลักดันการจัดทำอนุสัญญาฉบับนี้ในกรอบสหประชาชาติ เนื่องจากประเทศ

⁴³ มาตรา 37 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

ไทยมีบทบาทในการเจรจาว่าสนธิสัญญาฉบับนี้มาโดยตลอด โดยกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และนายสมชัย บุญตัน ผู้แทนคนพิการ และนายกสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยได้ร่วมการเจรจาในคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อขยายว่าสนธิสัญญา มาตั้งแต่ต้น

แม้ว่าการลงนามสนธิสัญญาโดยยังไม่ให้สัตยาบันนั้นยังมิได้มีผลผูกพันกับไทยในฐานะรัฐภาคี แต่ตามสนธิสัญญาเวียนนาว่าด้วยการทำสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 ซึ่งถือเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ ได้กำหนดให้รัฐที่ทำการลงนามความตกลงระหว่างประเทศ และยังมีได้ให้สัตยาบันความตกลงระหว่างประเทศนั้น ๆ จะต้องละเว้นจากการกระทำที่จะขัดต่อจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายของความตกลงฯ ฉบับนั้นด้วย

สำหรับขั้นตอนการดำเนินการต่อไปภายหลังจากที่มีการลงนามสนธิสัญญาแล้ว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญา ดังกล่าว ได้จัดประชุมส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาการให้สัตยาบันสนธิสัญญา โดยพิจารณาว่ามีกฎหมายภายในเพียงพอที่จะรองรับพันธกรณีภายใต้สนธิสัญญาแล้วหรือไม่ มีความจำเป็นต้องแก้ไขหรือออกกฎหมายเพิ่มเติมใดบ้างเพื่อจะได้สามารถให้สัตยาบันสนธิสัญญา ดังกล่าวต่อไป

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้เสนอต่อคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในคราวประชุมครั้งที่ 1/2551 วันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2551 ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธาน ให้มีมติเห็นชอบให้ประเทศไทยให้สัตยาบันสนธิสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการ และมอบหมายให้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รวบรวมความเห็นจากการประชุมเฉพาะกิจเพื่อพิจารณาสนธิสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการเพื่อเตรียมการให้สัตยาบัน ซึ่งมีกระทรวงที่เกี่ยวข้องทุกกระทรวง สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และกรุงเทพมหานคร เข้าร่วมประชุมเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป เนื่องจากสนธิสัญญาฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อคนพิการ เน้นในเรื่องการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการทุกรูปแบบ ทั้งในด้านกฎหมาย การปกครอง และการปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อประกันการเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกันของคนพิการในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง ข้อมูลข่าวสาร และบริการสาธารณะ การยอมรับความเท่าเทียมกันของคนพิการในทางกฎหมายสำหรับโอกาสในการเข้ารับการศึกษา การเข้าทำงาน การรักษาพยาบาล การประกันสิทธิโอกาสที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ซึ่งสนธิสัญญาจะมีผลใช้บังคับในวันที่สามสิบนับแต่วันที่ได้มีการมอบสัตยาบันสารและภาคยานุวัติสารฉบับที่ยี่สิบแล้ว ส่วนรัฐแต่ละรัฐหรือองค์การรวมตัวระดับภูมิภาคซึ่งได้ให้สัตยาบัน ยืนยันอย่างเป็นทางการ หรือได้เข้า

ภาคยานุวัติภายหลังจากที่ได้มีการมอบสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารฉบับที่สี่สิบ อนุสัญญา จะมีผลใช้บังคับกับรัฐนั้นสามสิบวันหลังจากวันที่รัฐนั้นได้มอบสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสาร ของตนแล้ว ซึ่งอนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2551 เห็นชอบให้ประเทศไทยให้ สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์เสนอ และมอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประสานกับ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเตรียมการให้สมบูรณ์ ก่อนการให้สัตยาบันอนุสัญญานี้ต่อไป ทั้งนี้ ให้รับข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไป ประกอบการพิจารณาด้วย

ในการนี้กระทรวงการต่างประเทศได้มีความเห็นประกอบการพิจารณาของ คณะรัฐมนตรี ดังนี้

(1) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการไม่เข้าข่ายหนังสือสัญญาตามมาตรา 190 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เนื่องจากไม่จำเป็นต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อ การปฏิบัติให้เป็นไปตามอนุสัญญาฯ ซึ่งเป็นความเห็นของที่ประชุมเฉพาะกิจเพื่อพิจารณา อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการเพื่อเตรียมการให้สัตยาบัน

(2) มาตรา 18 วรรคหนึ่ง (ก) ของอนุสัญญาฯ ระบุว่า “รัฐภาคีรับรองให้คนพิการมี สิทธิในการได้และเปลี่ยนแปลงสัญชาติ และจะต้องไม่ถูกถอนสัญชาติตามอำเภอใจหรือเพราะเหตุ แห่งความพิการ” แต่คำว่า “คนพิการ” ในข้อดังกล่าว อาจถูกตีความว่ามีความหมายครอบคลุมถึง คนพิการที่เป็นบุคคลไร้สถานะด้วย ซึ่งจะไม่สอดคล้องกับหลักการให้สัญชาติตามพระราชบัญญัติ สัญชาติ พ.ศ. 2508 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 จึงควร จัดทำคำแถลงตีความ (interpretative declaration) โดยระบุว่า ในการปรับใช้และการตีความของ ไทยเกี่ยวกับมาตรา 18 วรรคหนึ่งของอนุสัญญาฯ การให้สัญชาติต้องเป็นไปตามกฎหมายไทย

(3) มาตรา 18 วรรคสอง ของอนุสัญญาฯ ที่ระบุว่า “เด็กพิการจะได้รับการ จดทะเบียนทันทีหลังจากเกิด และจะมีสิทธิตั้งแต่เกิดในการมีชื่อ มีสิทธิที่จะได้มาซึ่งสัญชาติ ” ไม่สอดคล้องกับหลักการให้สัญชาติแก่เด็กที่เกิดในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และเป็นประเด็นที่ ประเทศไทยตั้งข้อสงวนไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (มาตรา 7) ด้วยเหตุผลด้านความมั่นคง ดังนั้น จึงควรจัดทำคำแถลงตีความเช่นเดียวกับมาตรา 18 วรรคหนึ่ง ข้างต้น

(4) เพื่อความรอบคอบ พันธกรณีตามมาตรา 27 วรรคหนึ่ง (ข) ของอนุสัญญา ซึ่งเกี่ยวกับการว่าจ้างคนพิการในการทำงานของภาครัฐ ควรมีการตรวจสอบการว่าจ้างคนพิการ โดยส่วนราชการอื่นที่มีใช้ฝ่ายบริหารด้วย อาทิ สถาบันศาลยุติธรรม องค์การมหาชน และหน่วยงานอิสระ

(5) ตามแนวปฏิบัติของไทย การจัดทำรายงานการปฏิบัติตามอนุสัญญา ภายใต้พันธกรณีตามมาตรา 35 ของอนุสัญญา ได้แก่ ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงควรรับผิดชอบในการจัดทำรายงานดังกล่าว

(6) เพื่อให้การปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญา เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ และสมบูรณ์ขึ้น โดยสอดคล้องกับระดับการพัฒนาของประเทศ ดังนั้น เมื่อประเทศไทยเป็นภาคีอนุสัญญา แล้ว ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องอาจพิจารณาออกมาตรการทางบริหารหรือกฎกระทรวงระเบียบ และข้อบังคับของฝ่ายบริหารเพิ่มเติม ซึ่งเป็นไปตามอนุสัญญา ที่บางข้อมีความยืดหยุ่น เช่น มาตรา 4 ของอนุสัญญา ที่ระบุให้รัฐปฏิบัติตามพันธกรณีในขอบเขตสูงสุดเท่าที่ทรัพยากรที่มีอยู่ของตนหรือการปรับเปลี่ยนที่จำเป็นและเหมาะสมโดยไม่ก่อให้เกิดภาระอันเกินควร ตามนิยามของการเอื้ออำนวยที่สมเหตุผล

ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 ดังนั้น อนุสัญญานี้จึงมีผลใช้บังคับกับประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2551

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อคนพิการทุกรูปแบบ ทั้งในด้านกฎหมาย การปกครอง การปฏิบัติ การจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ การประกัน การเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกันของคนพิการในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง ข้อมูลข่าวสาร และบริการสาธารณะ การยอมรับความเท่าเทียมกันของคนพิการในทางกฎหมาย สำหรับโอกาสในการเข้ารับการศึกษา การเข้าทำงาน การรักษาพยาบาล รวมทั้งการประกันสิทธิโอกาสที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป เป็นต้น

สาระสำคัญของอนุสัญญา คือ รัฐภาคีมีพันธกรณีที่จะต้องจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในทุกรูปแบบ ทั้งในด้านกฎหมาย การปกครอง และการปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งรวมถึง การกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อประกันการเข้าถึงและใช้ประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันของคนพิการ ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง ข้อมูลข่าวสารและบริการสาธารณะ การยอมรับความเท่าเทียมกันของคนพิการในทางกฎหมายสำหรับโอกาสในการรับการศึกษา การเข้าทำงาน การรักษาพยาบาล การประกันสิทธิและโอกาสที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันกับบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ รัฐภาคีจะต้องกำหนดผู้ประสานงาน (focal

points) และกลไกประสานงานในรัฐบาลเพื่อเป็นกลไกหลักในการผลักดันและตรวจสอบการอนุวัติ อนุสัญญา โดยจะต้องเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการ อย่างเต็มที่และ รัฐภาคีมีพันธกรณีที่จะต้องเผยแพร่อนุสัญญา ให้ประชาชนทั่วไปทราบ อย่างทั่วถึง โดยรวมถึงการเผยแพร่ในรูปแบบที่คนพิการในด้านต่างๆ สามารถเข้าถึงได้ และรัฐภาคี ต้องเสนอรายงานต่อคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิของคนพิการภายใน 2 ปี นับจากวันที่อนุสัญญา มีผลใช้บังคับกับรัฐ ภาคีนั้นๆ ซึ่งประเทศไทยต้องจัดทำรายงานภายในวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2553

2.1.2.2 การเข้าเป็นภาคีใน อนุสัญญา ฉบับที่ 159 ขององค์การแรงงาน ระหว่างประเทศ

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (Organisation internationale du Travail) ได้ขึ้นทะเบียนประเทศไทยเป็นประเทศที่โหดร้ายกับอนุสัญญา ฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพ และการจ้างงานคนพิการ (Convention (no.159) sur la réadaptation professionnelle et l'emploi des personnes handicapées de 1983) เป็นที่เรียบร้อยแล้วเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2550 ซึ่งทำให้ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามข้อมติของอนุสัญญาดังกล่าวดังตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป วัตถุประสงค์ของอนุสัญญา คือ เพื่อส่งเสริมการคุ้มครอง และการยอมรับการจ้างงานคนพิการที่เทียบเท่ากับบุคคลปกติทั่วไปตามหลักสิทธิมนุษยชน เสรีภาพ ขันพื้นฐาน และเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ไม่เลือกปฏิบัติ ส่งเสริมการมีตัววิสัยและ อยู่ร่วมกันในสังคม เคารพในความแตกต่างและให้ยอมรับคนพิการ มีความเท่าเทียมในการเข้าถึง ขอบข่าย มีความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง และให้เสริมพลังในการพัฒนาขีดความสามารถและ สิทธิของเด็กพิการเพื่อเป็นการปกป้องคุ้มครองความมีลักษณะเฉพาะของพวกเขา

มาตรา 1 ของอนุสัญญา ฉบับที่ 159 ได้ให้ความหมายว่า “คนพิการ” ว่าหมายถึง บุคคลที่โอกาสในความมั่นคง การจ้างงานและความก้าวหน้าอาชีพที่เหมาะสมได้ลดลงอย่างมาก ด้วยเหตุความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจ

สาระสำคัญของอนุสัญญา ฉบับที่ 159 อาจสรุปได้ ดังนี้

(1) รัฐภาคีต้องกำหนดนโยบายแห่งชาติ ในเรื่องการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน คนพิการเพื่อให้เป็นไปได้ และให้พิจารณาบททวนเบี่ยงเบนๆ โดยให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข แนวปฏิบัติและความเป็นไปได้ของประเทศ⁴⁴ โดยนโยบายดังกล่าวจะต้องมุ่งหมายเพื่อเป็นการ รับรองว่ามาตรการต่างๆ ที่เหมาะสมเพื่อการฟื้นฟูอาชีพได้จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อคนพิการ

---

⁴⁴ มาตรา 2 แห่งอนุสัญญา ฉบับที่ 159

ทุกประเภท มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการจ้างงานในตลาดแรงงานที่เปราะบางให้เกิดขึ้น⁴⁵ และตั้งอยู่บนหลักการในเรื่องโอกาสที่เท่าเทียมกันระหว่างพนักงานพิการและคนงานทั่วไป โดยเคารพต่อความเท่าเทียมกันในโอกาสและการปฏิบัติ อื่นๆ ทั้งชายและหญิง มาตรการพิเศษ ซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดความเท่าเทียมกันในโอกาสและการปฏิบัติระหว่างพนักงานพิการและคนงานอื่นๆ ตลอดจนไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่องานอื่น ๆ⁴⁶

(2) องค์การไอยูเอ็ลของนายจ้าง และองค์การไอยูเอ็ลของคนงาน ตัดสินใจในการปรึกษาหารือในเรื่องการนำนโยบายที่กล่าวยูเอ็ลไว้มาใช้ปฏิบัติ รวมถึงมาตรการที่นำมาใช้ ส่งเสริมความรับผิดชอบและการประสานงานระหว่างองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ ต้องปรึกษาหารือกับองค์การไอยูเอ็ลของคนพิการ⁴⁷

(3) รัฐภาคีตกลงดำเนินการตามขั้นตอนอันจำเป็นเพื่อให้เกิดผล โดยให้ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือข้อบังคับ หรือวิธีการอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับเงื่อนไขและแนวปฏิบัติแห่งชาติ⁴⁸

(4) เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจต้อง ใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อจัดให้ มีการแนะนำอาชีพ การฝึกอาชีพ การบรรจุงาน การจ้างงาน และบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้คนพิการมีความมั่นคง ในการจ้างงานและมีความภาคภูมิใจในอาชีพ การบริการที่มีอยู่สำหรับคนงานโดยทั่วไป ปรับปรุงตามความจำเป็นที่จำเป็นได้ และเหมาะสม⁴⁹

(5) มาตรการต่าง ๆ ที่ดำเนินการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้ มีการก่อตั้งและการพัฒนาการฝึกอาชีพ และการบริการจัดหางานให้คนพิการในพื้นที่ชนบทและชุมชนที่เปราะบาง⁵⁰

(6) รัฐภาคีตกลงเป็นเจ้าภาพในการจัดฝึกอบรมและการจัดให้ มีการปรึกษาหารือการพัฒนา และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการรับผิดชอบเกี่ยวกับการแนะนำอาชีพ การฝึกอบรมอาชีพ การบรรจุงาน และการจ้างงานคนพิการ⁵¹

---

⁴⁵ มาตรา 3 แห่งอนุสัญญา ฉบับที่ 159
⁴⁶ มาตรา 4 แห่งอนุสัญญา ฉบับที่ 159
⁴⁷ มาตรา 5 แห่งอนุสัญญา ฉบับที่ 159
⁴⁸ มาตรา 6 แห่งอนุสัญญา ฉบับที่ 159
⁴⁹ มาตรา 7 แห่งอนุสัญญา ฉบับที่ 159
⁵⁰ มาตรา 8 แห่งอนุสัญญา ฉบับที่ 159
⁵¹ มาตรา 9 แห่งอนุสัญญา ฉบับที่ 159

2.2 ประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสได้ให้ความสำคัญกับคนพิการมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว โดยเริ่มให้ความสำคัญกับคนพิการอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการทหารก่อนและขยายขอบเขตไปจนถึงการรับรองสิทธิของคนพิการและการเยียวยาให้ความช่วยเหลือ ความรับผิดชอบต่อคนพิการ เป็นภารกิจหน้าที่ประการหนึ่งที่รัฐต้องให้ความสำคัญและรัฐควรมีการกำหนดแนวนโยบายดังกล่าวให้สอดคล้องหรือสะท้อนว่ารัฐให้ความสำคัญกับคนพิการ

จากประสบการณ์ที่ได้รับจากข้อถกเถียงเกี่ยวกับสถานภาพทางครอบครัวของเด็กหรือคนพิการอันสืบเนื่องมาจากคำพิพากษา คดี “Perruche” ทำให้รัฐสภาเห็นชอบรัฐบัญญัติที่ 2002- 73 ลงวันที่ 17 มกราคม ค.ศ.2002 เพื่อการพัฒนาสังคม โดยให้สิทธิคนพิการทุกคนได้รับ การชดเชยผลกระทบที่ได้รับจากสภาพความพิการ ทั้งนี้ไม่ว่าสภาพความพิการจะเกิดจากสาเหตุใด หรือมีสภาพความบกพร่อง เงื่อนไขเกี่ยวกับอายุ หรือรูปแบบวิถีชีวิตอย่างไร และให้ได้รับการคุ้มครองโดยให้ได้รับเงินรายได้ขั้นต่ำที่ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการที่จำเป็นเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวันได้⁵² นอกจากนี้ ได้มีการออก รัฐบัญญัติ ที่ 2002-303 ลงวันที่ 4 มีนาคม ค.ศ.2002 เกี่ยวกับสิทธิของผู้ป่วยและคุณภาพเกี่ยวกับระบบสุขภาพย้ำอีกด้วยว่าการชดเชยสภาพความพิการเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระดับชาติ

ต่อมา ได้มีการออกรัฐบัญญัติว่าด้วยความเสมอภาคในสิทธิและโอกาส การมีส่วนร่วมและความ เป็นพลเมือง ของคนพิการ ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2005 (Loi n° 2005-102 du 11 février 2005 pour l'égalité des droits et des chances, la participation et la citoyenneté des personnes handicapées) ซึ่งในมาตรา 3 ได้กำหนดให้รัฐบาลเสนอรายงานต่อรัฐสภาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวนโยบายระดับชาติเพื่อประโยชน์แก่คนพิการ หลังจากได้รับความเห็นจาก คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการแห่งชาติแล้ว (Conseil national consultatif des personnes handicapées) กฎหมายนี้ออกมาโดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การให้คนพิการพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้น จึงได้มุ่งเน้นแก้ไขที่ปัจจัยหลักสำคัญ 3 ประการ คือ สุขภาพ การศึกษา และการประกอบอาชีพ เพื่อให้คนพิการมีอิสระในการวางแผนชีวิตของตนเอง โดยรัฐให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อปรับระดับเงินรายได้ของคนพิการและให้โอกาสคนพิการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างแท้จริง จึงได้มีการแก้ไขเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่อุปสรรคต่อการเข้าสู่อุปสรรคการศึกษาสำหรับเด็กและวัยรุ่นพิการ รวมไปถึงการประกอบอาชีพ การขนส่งโดยสาร และกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดกรอบเรื่องสิทธิได้รับการชดเชยรูปแบบใหม่ โดยการกำหนดรูปแบบของการรับภาระของหน่วยงานในระดับประเทศ และกำหนดแนวนโยบายใหม่เกี่ยวกับคนพิการซึ่งอยู่บนพื้นฐาน

⁵² มาตรา L. 114-1 ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว

หลัก 4 ประการ คือ (1) การกำหนดนิยามใหม่เกี่ยวกับสภาพความพิการ (2) การกำหนดช่องทางให้คนพิการสามารถใช้สิทธิพื้นฐานเช่นเดียวกับพลเมืองทั่วไป (3) สิทธิที่จะได้รับการ ชดเชย และ (4) ธรรมเนียมปฏิบัติใหม่ที่เชื่อมโยงคนพิการกับตัวแทนของคนพิการให้มีความใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น ซึ่งแนวนโยบายใหม่ดังกล่าวนี้จะปรากฏอยู่ในรายละเอียดของเนื้อหาที่จะได้กล่าวเป็นลำดับต่อไป

มาตรา L.114 ของประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว (Code de l'action sociale et des familles) กำหนดนิยามเกี่ยวกับลักษณะความพิการ ไว้ว่า “ความพิการ” หมายความว่า สิ่งที่จำกัดการประกอบกิจกรรมหรือข้อจำกัดการมีส่วนร่วมกับการดำเนินชีวิตในสังคมที่แวดล้อมบุคคลนั้นเอง อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงที่ก่อความเสียหายอันเป็นสาระสำคัญอันมีลักษณะต่อเนื่องและถาวร ซึ่งมีผลต่อการทำหน้าที่ทางกายภาพ ความรู้สึก ความคิด ความจำ ร่างกาย หรือความพิการซ้ำซ้อน หรือสภาพร่างกายทุพพลภาพ

2.2.1 หลักพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับคนพิการ

(1) หลักเรื่องความรับผิดชอบร่วมกัน

กฎหมายได้วางหลักเรื่องความรับผิดชอบร่วมกันขององค์กรระดับชาติทุกภาคส่วนเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ โดยกำหนดบังคับให้ต้องมีการรับรองให้คนพิการมีช่องทางที่สามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและสามารถใช้สิทธิในฐานะพลเมืองได้เช่นเดียวกับพลเมืองทุกคน นอกจากนี้ รัฐจะต้องรับรองความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อคนพิการในทุกท้องที่และจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายระยะยาวสำหรับการปฏิบัติการดังกล่าวด้วย⁵³

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2006 รัฐบาล จะได้จัดให้มีการประชุมระดับชาติเกี่ยวกับคนพิการทุกๆ 3 ปี โดยเชิญผู้ร่วมเข้าประชุมที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมาคมผู้แทนคนพิการ ผู้แทนหน่วยงานด้านสังคมและหน่วยงานสงเคราะห์ทางการแพทย์ (médico-sociaux) ที่รับผิดชอบผู้พิการ ผู้แทนจังหวัด (départements) องค์กรเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม สหภาพแรงงานและสหภาพนายจ้าง และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะวางแนวทางและ ระบบที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ รัฐบาลได้เสนอรายงานการปฏิบัติตามแนวนโยบายแห่งชาติที่กำหนดไว้เพื่อประโยชน์แก่คนพิการต่อรัฐสภาภายหลังจากที่ได้รับฟังความเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาคนพิการแห่งชาติ โดยรายงานดังกล่าวกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อป้องกันความบกพร่องทางร่างกายหรือปัญญา การกำหนดให้คนพิการสามารถเข้าทำงาน คงสภาพการจ้าง หรือได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนสำหรับงานในหน้าที่ของตนได้ การเคารพต่อหลักการไม่เลือกปฏิบัติและปรับเปลี่ยนเงื่อนไขการดำรงชีวิตของคนพิการ⁵⁴

⁵³มาตรา L. 114-1 ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว

⁵⁴มาตรา L. 114-2-1 ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว

(2) สิทธิได้รับการชดเชยจากความด้อยโอกาส

คนพิการมีสิทธิได้รับการชดเชยผลกระทบอันเนื่องมาจากข้อเสียเปรียบที่เป็นอุปสรรค ไม่ว่าจะเป็นโดยกำเนิดหรือโดยลักษณะของความบกพร่องทางร่างกายหรือปัญญา (la nature de sa déficience) อายุ หรือวิถีการดำรงชีวิต (mode de vie) กฎหมายได้มีการวางแนวทางการชดเชยผลกระทบดังกล่าว ซึ่งมีขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของคนพิการอันได้แก่ การรับรองบุตร การเข้าเรียนในสถานศึกษา การได้รับข้อมูล การศึกษา การประกอบอาชีพ การจัดระเบียบเรื่องที่พักอาศัยหรือการวางกรอบการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้สามารถทำหน้าที่ในฐานะที่เป็นพลเมืองและใช้ความสามารถที่มีอยู่ของตนเอง การพัฒนาและการจัดระเบียบเกี่ยวกับบริการที่จัดให้แก่คนพิการที่เอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลที่อยู่รอบข้างของคนพิการที่จะได้ประโยชน์เกี่ยวกับระยะเวลาที่ผ่อนผันให้ด้วย พัฒนาให้มีกลุ่มที่สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หรือจัดให้มีสถานบำบัดเฉพาะทางที่เพียงพอ ความช่วยเหลือทุกรูปแบบที่ให้แก่บุคคลหรือสถาบัน เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสถานที่ปกติทั่วไปหรือที่ปรับปรุงให้เหมาะสมกับคนพิการ การเข้าสู่กระบวนการ การเข้าถึงองค์กรเฉพาะทางสำหรับคนพิการ บัณฑิต หรือสิทธิประโยชน์ที่มาควบคู่กับความคุ้มครองทางกฎหมายที่กำหนดไว้โดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์⁵⁵ การตอบสนองที่เหมาะสมนั้นพิจารณาจากการต้อนรับและการให้ความช่วยเหลือดูแลที่จำเป็นแก่คนพิการผู้ซึ่งไม่สามารถที่จะแสดงความต้องการของตนเองได้ด้วยตัวเอง

ความต้องการที่จะได้รับการชดเชยผลกระทบอันเนื่องมาจากความพิการถูกกำหนดไว้ในแผนที่จัดทำขึ้น โดยพิจารณาความต้องการและแรงบันดาลใจของคนพิการตามที่ได้แสดงออกไว้ในแผนการดำเนินชีวิตที่วางไว้โดยคนพิการเอง หรือแผนการดำเนินชีวิตที่วางไว้โดยผู้แทนโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้พิการ โดยเป็นการวางแผนร่วมกันหรือวางแผนเพื่อคนพิการ ในกรณีที่คนพิการผู้นั้นไม่สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้⁵⁶

(3) การรับรองให้คนพิการใช้ความสามารถของตนและช่วยเหลือตนเองได้

ครอบครัว รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร ด้านสวัสดิการสังคม สมาคม การรวมกลุ่ม องค์กรและรัฐวิสาหกิจ และเอกชน รวมถึงการดำเนินการเพื่อบังคับใช้ข้อกำหนดที่บัญญัติไว้ตามมาตรา L. 114-1 เพื่อวัตถุประสงค์ในการรับรองให้คนพิการสามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามความสามารถของตน เด็ก วัยรุ่น หรือผู้ใหญ่ที่พิการสามารถเข้าถึงสถานที่สาธารณะ ระบบการศึกษาภาคปกติ การทำงาน การใช้ชีวิตปกติทั่วไป และเป็นการรับรองให้ความช่วยเหลือ

⁵⁵ Titre XI : De la majorité et des majeurs protégés par la loi : Des dispositions générales, des mesures de protection juridique des majeurs et de la mesure d'accompagnement judiciaire.

⁵⁶ มาตรา L. 114-1-1 ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว

และการสนับสนุนแก่ครอบครัวและผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับคนพิการ เพื่อที่จะอำนวยความสะดวกในการเดินทางหรือเคลื่อนย้ายของคนพิการ มาตรา L.114-4 กำหนดให้มีการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อพัฒนาปรับปรุงบริการขนส่งมวลชนสาธารณะหรือปรับปรุงการจัดระเบียบให้เหมาะสมขึ้นเป็นลำดับในเรื่องมาตรฐานหลักเกณฑ์ของการสร้างยานพาหนะเพื่อการบริการสาธารณะ รวมทั้งการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าใช้ยานพาหนะของคนพิการหรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดทำและการจัดให้มีระบบการใช้งานของบริการขนส่งในรูปแบบพิเศษสำหรับคนพิการ หรือการเข้าใช้ยานพาหนะส่วนบุคคล รวมทั้งการจัดหาที่จอดรถยนต์ให้แก่คนพิการ นอกจากนี้ บทบัญญัติดังกล่าวยังกำหนดด้วยว่าในการจัดระเบียบเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะในเขตเมืองจะต้องจัดการให้คนพิการสามารถเข้าใช้ประโยชน์ในสถานที่ดังกล่าวได้ด้วย⁵⁷

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคนพิการเป็นโครงการที่มีความหลากหลายของ แขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะที่เป็น สหวิทยาการ (pluridisciplinaires) มารวมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันทางการศึกษาระดับสูง หน่วยงานและองค์กรด้านการศึกษาวิจัย รวมทั้งองค์กรวิชาชีพต่างๆ โดยมุ่งเน้นที่การสำรวจสำมะโนประชากรของบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากความพิการหรือเหตุที่มาของความพิการ เพื่อที่จะหาสาเหตุของความพิการหรือก่อให้เกิดสภาพความทุพพลภาพ เพื่อที่จะพัฒนาปรับปรุงความช่วยเหลือบุคคลที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว ในส่วนที่เกี่ยวกับแนวทางการรักษาพยาบาล การกายภาพบำบัด โครงการทางสังคม การศึกษาหรือการให้ความรู้ เพื่อที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นและพัฒนาการดำเนินการเพื่อปรับลดและป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับสภาพความไร้สมรรถภาพ ได้มีการก่อตั้งศูนย์สังเกตการณ์แห่งชาติเกี่ยวกับการอบรมให้ความรู้ การศึกษาวิจัย และการประดิษฐ์และการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ๆ เกี่ยวกับคนพิการ และมีการจัดทำรายงานเสนอต่อรัฐมนตรีที่รับผิดชอบด้านคนพิการ ต่อคณะกรรมการด้านวิทยาศาสตร์ของหน่วยงานการเงินระดับชาติเพื่อความร่วมมือสำหรับการยังชีพ (Caisse nationale de solidarité pour l'autonomie) และต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการแห่งชาติ ทุก ๆ สามปี

นอกจากนี้ ยังมี ศูนย์สังเกตการณ์ซึ่งประกอบด้วยคณะทำงานตามที่กำหนดไว้ใน รัฐกฤษฎีกา โดยจะต้องมีผู้แทนของมูลนิธิหรือกลุ่มคนพิการและสมาชิกในครอบครัวของคนพิการทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดแนวทางความร่วมมือเกี่ยวกับนโยบายด้านการป้องกันและการค้นคว้าวิจัยปัญหาด้านสุขภาพตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายว่าด้วยสุขภาพแห่งชาติ ประมวลกฎหมายว่าด้วยการศึกษา ประมวลกฎหมายว่าด้วยแรงงาน ร่วมกับแนวนโยบายด้านการป้องกันสภาพความพิการ

⁵⁷ มาตรา L. 114-3-1 ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว

คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการแห่งชาติ หรือคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการระดับจังหวัด (Conseils départementaux consultatifs des personnes handicapées) ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา L. 146-2 อาจเสนอให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคนพิการได้

4) การกำหนดความรับผิดชอบของสถานพยาบาล

คนที่เกิดมาพิการอันเนื่องมาจากความผิดพลาดทางการแพทย์อาจได้รับการเยียวยาแก้ไขความเสียหาย หากความผิดพลาดนั้นเป็นผลโดยตรงที่ทำให้เกิดความพิการหรือทำให้พิการหนักขึ้น หรือมีผลทำให้ไม่สามารถเยียวยารักษาให้เสียหายน้อยลง เมื่อถือว่าเป็นความรับผิดชอบทางวิชาชีพหรือความรับผิดชอบของสถานพยาบาลที่ได้ยอมรับไว้แก่บิดามารดาของบุตรที่เกิดมาพิการโดยแพทย์ไม่ได้แจ้งไว้ในขณะที่มีการตั้งครรภ์เกี่ยวกับความผิดปกติทางร่างกาย บิดามารดาสามารถเรียกร้องค่าชดเชยความเสียหายอันถือเป็นความเสียหายฝ่ายเดียว แต่ความเสียหายนั้นไปถึงภาวะทั่วไปอันเนื่องมาจากความพิการที่จะมีอยู่ตลอดชีวิตของเด็กพิการนั้น การชดเชยดังกล่าวจะเป็นภาระของหน่วยงานด้านความรับผิดชอบร่วมกันระดับชาติ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการกำหนดแนวนโยบายเกี่ยวกับคนพิการ มาตรการด้านการชดเชยจากสภาพความพิการและมาตรการที่ทำให้คนพิการสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้ เป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการควบคู่กันและไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ทั้งนี้ ไม่ควรที่จะถือว่าความพิการเป็นเรื่องผิดปกติธรรมดาที่ต้องการการดูแลแยกจากการดำเนินชีวิตของคนทั่วไปในสังคมอีกต่อไป ควรที่จะสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตประจำวันและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การที่จะดำเนินการเช่นนั้นได้ ประการแรก จะต้องมีการสร้างบริบทแวดล้อมของการเข้าถึงสังคมที่ตอบสนองกับสภาพความพิการ สำหรับการชดเชยที่มอบให้ส่วนบุคคลนั้น เป็นมาตรการที่มาเสริมเพื่อตอบสนองความต้องการที่ยังคงขาดเหลืออยู่ภายหลังจากมาตรการการเข้าถึงสังคมได้ดำเนินการไปแล้ว

เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดข้างต้น ควรต้องให้ความสำคัญที่จะให้คนพิการจะต้องสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะที่รับรองไว้ตามกฎหมายทั่วไปได้เป็นลำดับแรก ทั้งอาชีพการงาน ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ หรือด้านการศึกษา ส่วนการกำหนดบทบัญญัติกฎหมายเฉพาะที่ปรับให้เหมาะสมกับคนพิการควรกระทำเป็นลำดับรองโดยบทบัญญัติของกฎหมายลักษณะดังกล่าวควรกำหนดให้มีลักษณะทั่วไปให้มากที่สุดบทบัญญัติที่มีลักษณะเฉพาะควรมีเฉพาะที่มีความจำเป็น

การศึกษาแนวคิดและ หลักพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับคนพิการที่รับรองไว้ในกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส ควรพิจารณาแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนพิการเป็นลำดับแรก เพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นว่าเรื่องใดที่รัฐให้ความสำคัญและเห็นควรกำหนดมาตรการเกี่ยวกับคนพิการว่าควรเป็นเช่นใด

2.2.2 นโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนพิการ

จากการที่ได้ศึกษาแนวคิดและ หลักพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับคนพิการที่รับรองไว้ในกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสแล้ว ควรที่จะต้องศึกษาแนวนโยบายของรัฐว่าได้มีการวางแนวนโยบายด้านต่างๆ ไว้อย่างไร และแนวนโยบายดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็น ว่ารัฐให้ความสำคัญและกำหนดมาตรการเกี่ยวกับคนพิการตามแนวคิดและ หลักพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับคนพิการหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ การพิจารณาแนวนโยบายของรัฐจะแบ่งออกเป็น 4 เรื่องหลักที่สำคัญ คือ นโยบายเกี่ยวกับสุขภาพ การศึกษา การทำงาน และการดำรงชีวิตประจำวัน

แนวนโยบายของรัฐที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับคนพิการของประเทศฝรั่งเศสนั้น เริ่มมีมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน โดยสามารถแบ่งช่วงระยะเวลาที่มีการวางแนวนโยบายที่สำคัญได้ 5 ระยะ คือ

(1) ตั้งแต่ที่มีการสร้างโรงพยาบาลในยุคสมัยกลาง (Hôtel-Dieu au Moyen-Age) จนถึง การให้ความช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยใน ค.ศ.1889

โรงพยาบาลในสมัยกลางให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยากไร้และไร้ที่พึ่งของสังคม ต่อมาได้มีแนวคิดในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีสภาพพิการโดยเริ่มจากทหารผ่านศึก ในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ได้มีการสร้างสถาบันทหารผ่านศึก (Institution des Invalides) เพื่อให้ที่พักรักษาตัวแก่ทหาร ผ่านศึกที่มีสภาพพิการอันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ ต่อมา ใน ค.ศ.1790 สภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้รับรองหลักแนวคิดเรื่องหน้าที่ของรัฐในการให้ความช่วยเหลือสังคม เป็นครั้งแรกซึ่งมีผลทำให้แนวนโยบายของรัฐเริ่มขยายขอบเขตออกไปให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์และการศึกษาแก่ผู้ป่วยทางจิตและเด็กปัญญาอ่อนในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 จากแนวคิดดังกล่าวเป็นที่มาของการพิจารณากฎหมายหลายฉบับเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ชรา และผู้ที่ทุพพลภาพในสมัยต่อมา

(2) ช่วงต้นศตวรรษที่ 20 จนถึงการยอมรับเรื่องสิทธิที่จะได้รับการชดเชย

รัฐบัญญัติเกี่ยวกับอุบัติเหตุจากงานในหน้าที่กำหนดให้นายจ้างต้องรับผิดชอบเป็นกรณีพิเศษสำหรับความทุพพลภาพที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงานโดยการจ่ายเงินชดเชยให้แก่ลูกจ้าง มีการกำหนดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนบางแห่งเพื่อการศึกษาแก่เด็กเพื่อที่จะช่วยให้สามารถมีรายได้เลี้ยงชีพตนเองได้เพื่อมิให้ไปกระทำความผิด มีการปรับปรุงอัตราค่าตอบแทนเงินช่วยเหลือสำหรับผู้ประสบภัยจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ในรูปแบบของเบี้ยเลี้ยงชีพสำหรับความทุพพลภาพ นอกจากนี้ มีการสร้างระบบประกันสังคมเพื่อคุ้มครองผู้มีเงินเดือนประจำจากความเจ็บป่วยและอุบัติเหตุที่มีได้เกี่ยวข้องโดยตรงจากการทำงาน แต่เป็นข้อจำกัดขีดความสามารถในการทำประโยชน์ต่อการจ้าง

แนวนโยบายดังกล่าวสะท้อนออกมาในรูปแบบของกฎหมายที่รัฐพยายามผลักดัน ตัวอย่างเช่น กฎหมายที่กำหนดให้บริษัทต้องรับทหารที่พิการเนื่องจากสงครามเข้าทำงาน⁵⁸ หรือกฎหมายที่ให้สิทธิแก่ผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานที่จะได้รับการยอมรับให้เข้าโรงเรียนฟื้นฟูสมรรถภาพเกี่ยวกับอาชีพที่สร้างขึ้นโดยทหาร⁵⁹ กฎหมายเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือในการกลับเข้าสู่สถานะเดิมของคนทำงานที่พิการ โดยการสร้างระบบที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อชดเชยและเปิดโอกาสให้สามารถเข้าอบรมความรู้เกี่ยวกับอาชีพให้แก่ผู้พิการดังกล่าว⁶⁰ เป็นต้น

(3) พันธกรณีระดับชาติสำหรับการจัดให้คนพิการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ.1975 ได้มีการออกรัฐบัญญัติ รวม 2 ฉบับ เพื่อรองรับพันธกรณีของรัฐเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อคนพิการและการรองรับให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยรัฐบัญญัติที่ 75-534 ลงวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ.1975 ได้กำหนดแนวทางเพื่อให้ประโยชน์แก่คนพิการ โดยกำหนดกรอบทางกฎหมายให้การดำเนินการที่ใช้อำนาจรัฐ เช่น การให้ความสำคัญกับการป้องกันและการค้นคว้าเกี่ยวกับความพิการ หน้าที่ในการให้การศึกษาแก่เด็กและวัยรุ่นที่พิการ การดำเนินการให้คนพิการสามารถเข้าถึงสถาบันหรือหน่วยงานที่ให้บริการแก่ประชาชนโดยทั่วไป การพยายามรักษาสถานภาพเดิมเท่าที่สามารถกระทำได้ของคนพิการทั้งในด้านการงานและการใช้ชีวิต ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการระดับจังหวัดเพื่อรับผิดชอบเกี่ยวกับความพิการ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ คณะกรรมการระดับจังหวัดด้านการศึกษารูปแบบพิเศษ (CDES) โดยรับผิดชอบเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 20 ปี และคณะกรรมการเทคนิคด้านการแนะแนวทางและการจัดหางานสำหรับคนพิการที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป (COTOREP) นอกจากนี้ได้มีการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบันทางสังคมและการแพทย์สงเคราะห์⁶¹ โดยมีการกำหนดเงื่อนไขการจัดตั้ง ทางการเงิน รูปแบบและสถานะของบุคลากรของสถาบันดังกล่าว และบริการด้วย

แนวทางเกี่ยวกับคนพิการได้รับการรับรองในระดับระหว่างประเทศ โดยที่ประชุมใหญ่ แห่งองค์การสหประชาชาติได้ให้ความเห็นชอบปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ.1975 และต่อมาสหภาพยุโรปได้รับรองกฎบัตรสหภาพยุโรปเกี่ยวกับคนพิการ (Charte européenne des handicapés) เมื่อวันที่ 12 มีนาคม ค.ศ.1981

⁵⁸รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 26 เมษายน 1924

⁵⁹รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 1930

⁶⁰รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 2 สิงหาคม 1949

⁶¹รัฐบัญญัติที่ 75-535 ลงวันที่ 30 มิถุนายน 1975

แนวนโยบายของรัฐปรากฏในรูปของความพยายามที่จะสนับสนุนให้คนพิการเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังปรากฏตามแนวทางของกระทรวงสังคมและสวัสดิการแห่งชาติที่สนับสนุนให้มีการจ้างคนพิการในหน่วยงานของรัฐและสนับสนุนให้มีการประกอบอาชีพในภาคเอกชน รวมทั้ง การพัฒนาการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาชีพและกำหนดรับรองตำแหน่งที่เปิดรับสมัครสำหรับคนพิการในศูนย์ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดหางาน (CAT) นอกจากนี้ กระทรวงสังคมและสวัสดิการแห่งชาติยังสนับสนุนข้อเรียกร้องให้มีการกำหนดเงินช่วยเหลือแก่คนพิการซึ่งไม่สามารถทำงานได้เป็นการถาวร ให้ได้รับเงินช่วยเหลือเทียบเท่ากับเงินรายได้ขั้นต่ำที่รัฐกำหนด (SMIC)

(4) มาตรการสนับสนุนให้คนพิการเข้าสู่สังคม

หลังจาก ค.ศ.1980 แนวนโยบายของรัฐได้ปรากฏขึ้นในหลายรูปแบบ ทั้งจากการผลักดันจากรัฐมนตรีที่รับผิดชอบด้านคนพิการ หรือจากการประชุมของคณะรัฐมนตรี รวมทั้งจากแนวนโยบายที่ปรากฏในรายงานประจำปีที่ยังงานกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ และจากกฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อปฏิบัติการตามแนวนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

นโยบายเกี่ยวกับคนพิการในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา เน้นที่การสนับสนุนให้คนพิการเข้าสู่สังคมซึ่งได้มีการกำหนดแนวนโยบายที่เป็นระบบและมีความเกี่ยวเนื่องสอดคล้องกันมากขึ้น โดยมุ่งให้ความสำคัญทั้งการทำงาน การศึกษา และการดำรงชีวิตประจำวันของคนพิการ ทั้งนี้ พิจารณาได้จากเรื่องที่เกี่ยวข้องการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีได้มีการพิจารณาวางมาตรการเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการในกระบวนการเลือกตั้ง รวมทั้งให้สามารถเข้าถึงตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ (31 มกราคม 1989) การออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปรับปรุงที่พักอาศัยและอาคารสาธารณะให้เหมาะสมสำหรับคนพิการ ภายใต้หลักการที่ให้คนพิการสามารถเข้าไปใช้บริการต่าง ๆ ได้ (accessibilité) เช่นเดียวกับพลเมืองทั่วไป และควรต้องดำเนินการปรับปรุงอาคารของหน่วยงานของรัฐให้เป็นแนวทางตัวอย่าง (21 พฤศจิกายน 1990) แนวนโยบายที่รับคนพิการเข้าทำงานราชการ โดยกำหนดมาตรการที่หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดให้ต้องมีการทำสัญญารับคนพิการเข้าทำงานในตำแหน่งราชการทุกประเภท และให้รัฐมนตรีทุกกระทรวงอนุเคราะห์จัดตำแหน่งสำหรับคนพิการ (มกราคม 1995) และแนวนโยบายเกี่ยวกับคนพิการโดยตรงที่กำหนดให้มีการให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวของคนพิการและการให้ความช่วยเหลือในกรณีที่มีปัญหาในสถานศึกษา การสนับสนุนให้คนพิการเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐ และปรึกษาหารือร่วมกับสหภาพแรงงานเกี่ยวกับเงื่อนไขในการเข้าถึงบริการต่าง ๆ (18 กรกฎาคม 2001)

นโยบายที่เอื้อประโยชน์ต่อคนพิการที่กำหนดเป็นวาระเร่งด่วนในช่วงระยะเวลาดังกล่าว เน้นให้ความสำคัญกับ 4 เรื่องหลัก คือ ความต่อเนื่องในการดูแลคนพิการที่เป็นผู้ที่เข้าสู่วัยผู้ใหญ่

และวัยชรา การอบรมให้ความรู้เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่สังคมของเด็กพิการที่เป็นวัยรุ่น (La socialisation précoce des jeunes enfants) การจัดหางานให้แก่คนพิการที่เป็นผู้ใหญ่ และการให้สิทธิคนพิการในการตัดสินใจเลือกสถานที่อยู่และรูปแบบการดำเนินชีวิตของตนเอง

ภายในช่วงระยะเวลาดังกล่าวได้มีการออกกฎหมายที่สำคัญหลายฉบับเพื่อรองรับนโยบายที่กำหนดขึ้นเพื่อสนับสนุนให้คนพิการเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ช้างต้น กล่าวคือ

(1) รัฐบัญญัติที่ 87-517 ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 1987 เพื่อสนับสนุนการจ้างงานแรงงานที่เป็นคนพิการ ที่กำหนดบังคับให้เจ้าของบริษัทที่มีคนงานมากกว่า 20 คน ต้องจัดให้มีคนงานพิการที่ทำงานเต็มเวลาหรือไม่เต็มเวลา คิดเป็นร้อยละ 6 ของจำนวนคนงานทั้งหมด โดยมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการจ้างงานให้แก่คนพิการภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ซึ่งบริหารจัดการโดยมูลนิธิกองทุนเพื่อการจ้างงานให้แก่คนพิการ (AGEFIPH) และดำเนินการร่วมกับสหภาพแรงงานและมูลนิธิคนพิการ

(2) รัฐบัญญัติที่ 91-663 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 1991 กำหนดมาตรการที่มุ่งช่วยเหลือให้คนพิการเข้าถึงสถานที่พักอาศัยของตน หรือสถานที่ทำงาน และการจัดให้มีแผนกที่ให้การต้อนรับช่วยเหลือคนพิการในที่สาธารณะ

(3) รัฐกำหนด (ordonnance) ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2000 เกี่ยวกับประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว (article II 7) นับแต่รัฐกำหนดฉบับดังกล่าวเป็นต้นมา บทบัญญัติที่สำคัญของกฎหมายได้กระจายไปอยู่ตามประมวลกฎหมายต่าง ๆ รวม 7 ฉบับ คือ ประมวลกฎหมายว่าด้วย มาตรการทางสังคมและครอบครัว ประมวลกฎหมายว่าด้วย การศึกษา ประมวลกฎหมายว่าด้วย สวัสดิการสังคม ประมวลกฎหมายว่าด้วยสุขภาพแห่งชาติฉบับปรับปรุงใหม่ ประมวลกฎหมายแรงงาน ประมวลกฎหมาย ชนบท (code rural) ประมวลกฎหมาย การควบคุมอาคาร (code de la construction et de l'habitation)

(5) การปรับปรุงรัฐบัญญัติ ค.ศ. 1975 เพื่อกำหนดเรื่องสิทธิได้รับการชดเชยเนื่องจากความพิการ

นโยบายเกี่ยวกับคนพิการในช่วงระยะเวลานี้มีการยกประเด็นเรื่องปัญหาด้านสุขภาพ สืบเนื่องจากการประชุมร่วมกันระหว่างรัฐมนตรีและการเคลื่อนไหวของมูลนิธิและแพทย์สภาผู้แทนราษฎรจึงได้ให้ความเห็นชอบในหลักการร่างกฎหมายเกี่ยวกับความร่วมมือระดับประเทศและการให้เงินชดเชยแก่คนพิการแต่กำเนิด นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับความสามารถในการพึ่งพาตัวเองได้ พิจารณาได้จากนโยบายที่เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ปรากฏว่ามีการเสนอให้ปฏิรูปกฎหมาย ค.ศ. 1975 เกี่ยวกับการกำหนด แนวทางเพื่อให้ประโยชน์แก่คนพิการที่กำหนดกรอบทางกฎหมายให้กับการ

ดำเนินการที่ใช้อำนาจรัฐ (25 เมษายน 2003) ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน ค.ศ.2003 ได้มีการเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ของบริษัทด้านข้อมูลข่าวสาร ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดยกเว้นเรื่องลิขสิทธิ์ขึ้นใหม่ไว้สองกรณี คือ เพื่อประโยชน์ของคนพิการประการหนึ่ง และสำหรับเทคนิคการทำซ้ำที่ไม่มีลักษณะถาวรที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต รวมทั้งกรณีของมูลนิธิที่รับผิดชอบในการแปลเอกสารให้เป็นอักษรเบรลล์หรือในรูปแบบของการสรุปความเป็นเสียงพูดแล้วเผยแพร่ให้แก่คนพิการ (12 พฤศจิกายน 2003) การพิจารณาปฏิรูปกฎหมายเพื่อประโยชน์ของคนพิการ โดยกำหนดเรื่องการเงินช่วยเหลือชดเชยผลกระทบจากสภาพความพิการ การดำเนินการปรับปรุงที่พักอาศัย อาคารสาธารณะทั่วไป และการขนส่งโดยสารให้คนพิการสามารถเข้าถึงและเข้าใช้ประโยชน์ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งการให้จังหวัดต่าง ๆ จัดให้มีการให้บริการแบบรวมศูนย์ในที่เดียว (Guichets uniques) สถานที่ซึ่งคณะกรรมการต่าง ๆ จัดการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการ (10 ธันวาคม 2003)

แนวนโยบายที่เกี่ยวกับการสนับสนุนให้คนพิการสามารถพึ่งพาตนเองได้ ปรากฏในชั้นการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2004 โดยมีการลงมติให้มีการจัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้คนพิการสามารถดูแลตนเองได้ (CNSA) รับผิดชอบในการจ่ายเงินเพื่อช่วยเหลือ เพื่อให้คนพิการสามารถดูแลตนเองได้ รวมทั้งกรณีของคนชราที่อยู่ตัวคนเดียวด้วย นอกจากนี้ยังมีการจ่ายเงินช่วยเหลือส่วนบุคคลอีกด้วย ซึ่งส่วนหนึ่งของเงินช่วยเหลือนี้มาจากเงินที่นายจ้างจัดส่งให้โดยพิจารณาจากผลผลิตของงานที่ได้กระทำไประหว่างนั้น นอกจากนี้ ยังได้มีการออกกฎหมายที่สำคัญ คือ รัฐบัญญัติเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือสำหรับคนชราและคนพิการให้สามารถพึ่งพาตนเองได้เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2004 และรัฐบัญญัติที่ 2005-102 ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2005 เกี่ยวกับความเสมอภาคด้านสิทธิและโอกาสการมีส่วนร่วมและความเป็นพลเมืองของคนพิการอีกด้วย

นอกจากแนวนโยบายของรัฐที่กล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีแนวนโยบายด้านคนพิการที่กำหนดไว้ใน ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว ด้วย คือ มาตรา L.114-3 ที่บัญญัติให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งองค์กรเกี่ยวกับการพิทักษ์สังคม ดำเนินการให้มีการกำหนดแนวนโยบายเพื่อป้องกัน บรรเทาและชดเชยความด้อยโอกาสทางร่างกายและทางปัญญา ตลอดจนกำหนดปัจจัยหรือเครื่องมือที่จำเป็นเพื่อดำเนินการให้เป็นผลสัมฤทธิ์ โดยการกำหนดเงื่อนไขเพื่อจำกัดมูลฐานของความพิการ เพื่อป้องกันความบกพร่องที่เป็นอุปสรรคเพิ่มขึ้นแก่คนพิการอีก (La prévention des handicaps se surajoutant) การพัฒนาสมรรถภาพของคนพิการ และศึกษาค้นคว้า เพื่อให้คนพิการสามารถช่วยเหลือตัวเองได้มากที่สุด (Le recherche de la meilleure autonomie possible) ทั้งนี้ โดยต้องไม่ขัดต่อบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับการป้องกันและมาตรการที่ได้กำหนดไว้แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมาย

สุขภาพแห่งชาติ (Code de la santé publique) ประมวลกฎหมายการศึกษา (Code de l'éducation) และประมวลกฎหมายแรงงาน (Code du travail)

นโยบายเกี่ยวกับการป้องกัน บรรเทา และลดความเสียหายโอกาสทางร่างกายและปัญญา มุ่งให้ความสำคัญกับโครงการค้นคว้าวิจัยในหลายแขนงวิชาในรูปแบบของสหวิชาการนโยบาย เกี่ยวกับการป้องกันความเสียหายโอกาสทางร่างกายและปัญญาประกอบด้วย

- (1) การดำเนินการที่มุ่งเน้นต่อคนพิการโดยตรง
- (2) การดำเนินการที่มุ่งให้ข้อมูล สร้างความเข้าใจ ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่ ครอบครัวและผู้ให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการ
- (3) การดำเนินการที่มุ่งเอื้อประโยชน์ให้แก่การพัฒนา รูปแบบการรวมกลุ่มที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- (4) การดำเนินการเกี่ยวกับการอบรมและสนับสนุนทางด้านการประกอบอาชีพ
- (5) การดำเนินการให้ความรู้แก่ส่วนรวมและสร้างความเข้าใจและเห็นใจแก่คนพิการ
- (6) การดำเนินการเพื่อป้องกันการกีดกันและทารุณต่อคนพิการ
- (7) การสร้างความสัมพันธ์ในฐานะที่เป็นพลเมืองของสังคมอย่างเป็นรูปธรรม
- (8) การดำเนินการให้ความสนับสนุนทางจิตวิทยาเฉพาะด้านแก่ครอบครัวเมื่อมีการแจ้ง สภาพความพิการ ไม่ว่าจะเป็ความพิการในรูปแบบใดก็ตาม
- (9) การให้ความรู้ในสถานศึกษาและในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการทำงาน รวมทั้งในสถานที่ ที่ให้การต้อนรับต่าง ๆ ในการจัดให้มีการช่วยเหลือตามความต้องการของผู้พิการที่ได้รับการ ต้อนรับในสถานที่ดังกล่าว
- (10) การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนพิการในทุกสภาวะแวดล้อม ผลิตภัณฑ์และ บริการที่จัดให้แก่คนพิการ โดยการกำหนดกฎระเบียบภายใต้แนวคิดที่มุ่งให้มีการนำไปใช้บังคับ อย่างทั่วถึงและเป็นการทั่วไป

ในการเสนอแนวทางการดำเนินการและโครงการศึกษาวิจัย อาจมีการเสนอ โดยคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการแห่งชาติ⁶² หรือคณะกรรมการ ที่ปรึกษาด้านคนพิการ ระดับจังหวัด⁶³ องค์กรเดียวหรือหลายองค์กร ขึ้นอยู่กับว่า แนวทางการดำเนินการและโครงการ ศึกษาวิจัยมีการกำหนดขอบเขตไว้ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเดียวหรือพื้นที่ของหลายจังหวัด

⁶² มาตรา L. 146-1 ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว

⁶³ มาตรา L. 146-2 ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว

2.2.3. องค์กรหลักที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการ

หน่วยงานและองค์กรที่ทำหน้าที่ในการนำแนวนโยบายเกี่ยวกับคนพิการ ไปปฏิบัติการนั้นมีหลายภาคส่วน ปัจจุบัน ปรากฏภาพรวมของหน่วยงานและองค์กรหลักที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการ ดังนี้

(1) รัฐโดยผ่านทางกระทรวงที่มีหน้าที่ในการดูแล (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสุขภาพ ครอบคลุม และคนพิการ) การเตรียมการและการนำนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการป้องกันด้านสุขภาพ การทำประกันเกี่ยวกับสุขภาพและการผดุงครรภ์ เกี่ยวกับ ครอบคลุม เด็ก และการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการในการเข้าสู่สังคมและการประกอบอาชีพ

(2) รัฐมนตรีที่รับผิดชอบด้านคนพิการ (Secrétaire d'État) ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสุขภาพ ครอบคลุม และคนพิการ

(3) หน่วยงานที่รับมอบอำนาจระหว่างรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องซึ่งมีการจัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1995 ตั้งแต่ปี ค.ศ.2002 ได้มีการนำหน่วยงานดังกล่าวไปอยู่ภายใต้การกำกับของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบด้านคนพิการ หน่วยงานผู้รับมอบอำนาจจากรัฐมนตรีของกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับงานด้านคนพิการทำหน้าที่ในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการปฏิบัติการช่วยเหลือและสนับสนุนให้แก่คนพิการในการเข้าสู่สังคมและการประกอบอาชีพของคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบรรจุให้เข้าเรียนในระบบการศึกษาปกติ การให้ความดูแลทั้งในที่พักอาศัยและในการเข้าถึงบริการในด้านต่าง ๆ การทำงานและการให้ความรู้และการอบรมเกี่ยวกับอาชีพและการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับประกาศที่ให้สิทธิต่าง ๆ

รัฐมนตรีทุกกระทรวงและหน่วยงานบริการด้านต่าง ๆ ในกำกับร่วมกันจัดทำแนวนโยบายของรัฐบาลในส่วนที่อยู่ในอำนาจของตนเกี่ยวกับการนำไปสู่การปฏิบัติการและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการเกี่ยวกับคนพิการ

(4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับชุมชนและการรวมกลุ่มของชุมชน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับด้านการให้ความช่วยเหลือทางสังคมแก่เด็ก และคนพิการตั้งแต่เมื่อครั้งที่มีการบัญญัติเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ค.ศ.1983

(5) คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการ จัดตั้งขึ้นโดยองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐ ซึ่งคณะกรรมการที่ปรึกษาดังกล่าวรับผิดชอบในการประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับความพิการเพื่อกำหนดในแผนระดับประเทศและแผนระดับท้องถิ่นในงานด้านต่าง ๆ กล่าวคือ ด้านอาชีพ ด้านการศึกษา การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ การเข้าถึงบริการด้านต่าง ๆ การเดินทาง การท่องเที่ยว และสันตนาการ ทั้งนี้ องค์ประกอบของคณะกรรมการที่ปรึกษา ประกอบด้วยตัวแทนจากส่วนที่เป็นมูลนิธิ องค์กรด้านการพิทักษ์สังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐ

(6) คณะกรรมการกำหนดแนวทางและประเมินผล การรับรองสถานะความพิการ การกำหนดแนวทางให้แก่คนพิการ และการดำเนินการให้ความช่วยเหลือเป็นงานที่อยู่ในอำนาจ ของคณะกรรมการกำหนดแนวทางและประเมินผล โดยมีคณะกรรมการประจำจังหวัดว่าด้วยการ ศึกษาแบบพิเศษ (CDES) เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับเด็กและวัยรุ่นที่มีอายุตั้งแต่ แรกเกิดจนถึงยี่สิบปีบริบูรณ์ และคณะกรรมการทางเทคนิคเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางและ การจัดหางาน (COTOREP) ดูแลสำหรับผู้ใหญ่ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีบริบูรณ์เป็นต้นไป ซึ่งปัจจุบัน หน่วยบริการทั้งสองแห่งดังกล่าวได้ถูกยกเลิกแล้ว โดยมีคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิและการพึ่งพา ตนเองได้ของคนพิการเข้ามาดำเนินการแทน

(7) มูลนิธิคนพิการ มูลนิธิประเภทดังกล่าวนี้เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคล ซึ่งประกอบด้วยคนพิการเป็นส่วนใหญ่ หรือครอบครัวและเพื่อนพ้องของคนพิการ และ ประกอบด้วยตัวแทนในการเจรจาจากหน่วยงานที่ใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ ซึ่งบางคนทำหน้าที่ ในการจัดการเกี่ยวกับโครงสร้างด้านการต้อนรับและดูแลด้านการให้บริการ มูลนิธิไม่น้อยกว่า สิบแห่งที่เป็นการรวมตัวกันของตัวแทนของคนพิการและผู้ปกครองของคนพิการในลักษณะ อย่างไม่เป็นทางการในรูปของการรวมกลุ่มเพื่อความตกลงร่วมกัน ซึ่งการรวมกลุ่มนี้จะ ประกอบด้วยผู้แทนการเจรจาพิเศษที่มาจากภาครัฐ

หากพิจารณาในรายละเอียดขององค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการสามารถแบ่งออกได้ เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. องค์กรระดับท้องถิ่น (เน้นการให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการได้ทุกพื้นที่)

1.1 ศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัด (Maison départementale des personnes handicapées) (MDPH)

รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2005 กำหนดให้มีศูนย์ดูแลคนพิการประจำ จังหวัดในลักษณะของศูนย์บริการครบวงจรสำหรับการดำเนินการทางเอกสารต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ โดยกำหนดให้แต่ละจังหวัดมีศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัด ที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องสิทธิและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้สำหรับคนพิการ

1.1.1 อำนาจหน้าที่ของศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัด

ประมวลกฎหมายว่าด้วย มาตรการทางสังคมและครอบครัว มาตรา L.146-3 กำหนดให้แต่ละจังหวัดมีศูนย์บริการครบวงจร (guichet unique) สำหรับการดำเนินการทาง เอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องสิทธิและสิทธิประโยชน์ของคนพิการ ซึ่งได้มีการดำเนินการแล้ว ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2006 ศูนย์บริการดังกล่าวประกอบด้วย 8 หน้าที่หลัก คือ

- แจกข่าวสารและให้ความช่วยเหลือแก่ คนพิการและครอบครัวของคนพิการ นับตั้งแต่มีการแจ้งผลการประเมินสภาพความพิการตลอดระยะเวลาการพัฒนากการ

- จัดให้มีหรือจัดตั้ง คณะทำงานที่มีหลากหลายอาชีพเพื่อพิจารณาประเมินความต้องการของคนพิการบนพื้นฐานของการวางแผนชีวิตและแนวทางการชดเชยที่เหมาะสมกับสภาพของคนพิการแต่ละคน
- จัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิและการพึ่งพาตนเองได้ของคนพิการ (CDAPH)
- รับคำร้องเรียนเกี่ยวกับสิทธิและคำร้องขอรับสิทธิประโยชน์ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิและการพึ่งพาตนเองได้ของคนพิการ (CDAPH)
- จัดให้มีการไกล่เกลี่ยประนีประนอมโดยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ
- สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิและการพึ่งพาตนเองได้ของคนพิการ
- จัดให้มีการดำเนินการด้านความร่วมมือด้านสาธารณสุขและด้านการแพทย์และสังคมสงเคราะห์
- จัดให้มีเลขหมายโทรศัพท์เพื่อการติดต่อสำหรับกรณีฉุกเฉินและการจัดให้มีทีมงานสำหรับดูแลรักษาพยาบาล

1.1.2 สถานะของศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัด

มาตรา L.146-4 แห่งประมวลกฎหมายว่าด้วย มาตรการทางสังคมและครอบครัว กำหนดให้ศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัดมีสถานะตามกฎหมายในรูปของกรรมาธิการเพื่อประโยชน์สาธารณะซึ่งมีข้อดีมากกว่าการจัดตั้งในรูปขององค์การมหาชน เนื่องจากสามารถรวบรวมสถาบันและองค์กรทั้งภาคมหาชนและภาคเอกชนที่มีหน้าที่เกี่ยวกับแนวนโยบายด้านคนพิการ เนื่องจากสมาชิกโดยตำแหน่งของศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัดประกอบด้วยตัวแทนของจังหวัด รัฐ และองค์กรระดับท้องถิ่นด้านการประกันสุขภาพ ด้านการให้ความสงเคราะห์เกี่ยวกับครอบครัวตามระบบสวัสดิการสังคม สำหรับนิติบุคคลอื่นสามารถขอเข้าร่วมเป็นสมาชิกได้ โดยเฉพาะนิติบุคคลที่เป็นองค์กรทางการบริหารจัดการหรือบริการที่มุ่งให้บริการแก่คนพิการ หรือนิติบุคคลซึ่งทำหน้าที่ประสานความร่วมมือเพื่อเอื้อประโยชน์แก่คนพิการและนิติบุคคลที่มีส่วนร่วมในการจ่ายเงินเข้ากองทุนเงินชดเชยของจังหวัด

นับตั้งแต่มีการกระจายอำนาจเกี่ยวกับมาตรการด้านสังคมไปยังท้องถิ่น ตามที่กำหนดไว้โดยรัฐบัญญัติว่าด้วยการกระจายอำนาจ ค.ศ. 2003 นั้น คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนจังหวัด (conseils généraux) ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลด้านการปกครองและการเงินของศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัด ด้วยเหตุนี้งานตามหน้าที่ของศูนย์บริการประจำจังหวัดจึงอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งการดำเนินการของศูนย์บริการดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงข้างมากของคณะกรรมการบริหาร โดยประธานคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะทำหน้าที่ประธานของคณะกรรมการบริหารของศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัด และมีอำนาจขอให้คณะกรรมการบริหารของ

ศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัดพิจารณาลงมติใหม่ได้ หากเป็นกรณีที่ต้องมีการพิจารณาเกี่ยวกับงบประมาณหรือการจัดองค์กรของศูนย์ นอกจากนี้ ประธานสภาจังหวัดจะเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งผู้อำนวยการศูนย์อีกด้วย

1.1.3 ข้อตกลงเกี่ยวกับการก่อตั้งศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัด

ศูนย์บริการประจำจังหวัดซึ่งเป็นลักษณะของการรวมกลุ่มกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะจะต้องมีการกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับการก่อตั้งศูนย์ในลักษณะทำนองเดียวกับการรวมกลุ่มกิจการกรณีอื่น ซึ่งเป็นการตกลงกันระหว่างสมาชิกของศูนย์บริการประจำจังหวัด ข้อตกลงดังกล่าวกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการเข้าเป็นสมาชิกใหม่และการเพิกถอนสิทธิจากการเป็นสมาชิก หน้าที่ของผู้อำนวยความสะดวก หรือที่มาและการกำหนดจำนวนของผู้ที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิก ในรูปแบบของการร่วมดำเนินการประเภทที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจนโดยไม่ประสงค์ค่าตอบแทน หรือในรูปของกำลังคนหรือกำลังทรัพย์

1.1.4 ผู้อำนวยการศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัด

กำหนดให้ศูนย์บริการประจำจังหวัดบริหารงานโดยผู้อำนวยการศูนย์ ซึ่งหน้าที่ของศูนย์กำหนดไว้โดยข้อตกลงเกี่ยวกับการก่อตั้งศูนย์ (มาตรา L. 146-4 แห่งประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคม)

1.2 คณะกรรมการบริหารศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัด

มาตรา L.146-4 แห่งประมวลกฎหมายว่าด้วย มาตรการทางสังคม ฯ กำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการบริหารศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัด โดยกำหนดให้ประธานคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำหน้าที่ประธานของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ และมีอำนาจบริหารงานศูนย์บริการประจำจังหวัด สำหรับการปฏิบัติการนั้นผู้อำนวยการศูนย์ฯ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะเป็นผู้นำคำวินิจฉัยและแนวทางที่คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ กำหนดไปดำเนินการต่อไป

คำวินิจฉัยของ คณะกรรมการบริหาร ศูนย์ฯ จะไม่ถูกตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายโดยผู้ว่าราชการจังหวัด (préfet) ดังนั้นจึงมีผลใช้บังคับทันทีที่ได้รับการรับรอง อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับงบประมาณ คำวินิจฉัยเป็นการแก้ไขหรือการจัดรูปแบบองค์กรของ ศูนย์บริการประจำจังหวัด ประธานคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนจังหวัด สามารถที่จะขอทบทวนให้ คณะกรรมการบริหาร ศูนย์ฯ มีการพิจารณาลงมติใหม่ได้ ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน ในกรณีนี้คำวินิจฉัยจะมีผลต่อเมื่อคณะกรรมการบริหาร ศูนย์ฯ ได้มีการลงมติใหม่แล้ว ซึ่ง ประธานคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะไม่สามารถคัดค้านการดำเนินการตามคำวินิจฉัยที่ได้ออกโดยการพิจารณาลงมติใหม่ฯคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ

องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการประจำจังหวัด

ประกอบด้วย

- ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ
- สมาชิกที่เป็นตัวแทนของจังหวัด (กำหนดให้มีจำนวนเท่ากับกึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมดที่มีอำนาจบริหาร)
- สมาชิกที่เป็นตัวแทนของสมาคมเกี่ยวกับคนพิการที่ได้รับคัดเลือกจากสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัด ภายหลังจากที่ได้หารือจากคนพิการ (กำหนดให้มีจำนวนเท่ากับหนึ่งในสี่ของสมาชิกทั้งหมดที่มีอำนาจบริหาร)
- สำหรับสมาชิกที่เหลืออีกหนึ่งหนึ่งในสี่ของสมาชิกทั้งหมด กำหนดให้เป็นตัวแทนของรัฐ องค์กรส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการประกันสุขภาพและองค์กร ด้านการให้ความสงเคราะห์เกี่ยวกับครอบครัวตามระบบสวัสดิการสังคม แล้วแต่กรณี ตัวแทนของสมาชิกที่มีการรวมกลุ่มกิจการตามที่กำหนดไว้ในข้อตกลงการก่อตั้งกลุ่มกิจการ

1.3 คณะทำงานสหวิชาการ (pluridisciplinaires)

รัฐบัญญัติลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2005 ให้คำนิยามเกี่ยวกับสภาพความพิการไว้ โดยได้นำไปบรรจุไว้ใน มาตรา L. 114 ของประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว ดังนี้

“ความพิการ หมายความว่า สิ่งที่จำกัดการประกอบกิจกรรมหรือข้อจำกัดการมีส่วนร่วมกับการดำเนินชีวิตในสังคมที่แวดล้อมบุคคลนั้นเอง อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงที่ก่อความเสียหายอันเป็นสาระสำคัญ โดยมีลักษณะต่อเนื่องและถาวร ซึ่งมีผลต่อการทำหน้าที่ทางกายภาพ ความรู้สึก ความคิด ความจำ ร่างกาย หรือความพิการซ้ำซ้อน หรือสภาพร่างกายทุพพลภาพ”

ด้วยเหตุนี้การพิจารณาสภาพความพิการของบุคคลจึงต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมด้วยจึงทำให้ไม่สามารถให้เป็นอำนาจของแพทย์แต่เพียงฝ่ายเดียวในการกำหนด กฎหมายได้มอบหมายหน้าที่ให้คณะทำงานสหวิชาการ

คณะทำงานสหวิชาการ เป็นคณะทำงานที่อยู่ในศูนย์บริการประจำจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญแขนงต่าง ๆ มิใช่เป็นลักษณะของคณะทำงานที่ประกอบด้วยสมาชิกตามที่กำหนดไว้ในลักษณะถาวร แต่เป็นการตั้งขึ้นตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับสภาพความพิการ และลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล โดยผู้อำนวยการศูนย์จะเป็นผู้ที่แต่งตั้งคณะทำงานสหวิชาการดังกล่าว ซึ่งสมาชิกของคณะทำงานสหวิชาการจะต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับเรื่องความลับทางวิชาชีพ คณะทำงานสหวิชาการอาจประกอบด้วยแพทย์ พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ บุคลากรทางการศึกษา บุคลากรทางสายอาชีพ และนักจัดหางาน

เป็นต้น ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นผู้อำนวยการอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก จากองค์กรหรือหน่วยงานบริการอื่นได้ หากเป็นกรณีที่เป็นโรคที่มีลักษณะเฉพาะหายากและอาจไม่เคยมีมาก่อน

คณะกรรมการสหวิชาการ ทำหน้าที่ในการพิจารณาความต้องการในการได้รับการชดเชย และหากกรณีมีความจำเป็น กำหนดอัตราความไร้สมรรถภาพของคนพิการที่มีลักษณะถาวร โดยพิจารณาเทียบเคียงจากคู่มือกำหนดกรอบแนวทางการพิจารณาความผิดปกติและความไร้สมรรถภาพของคนพิการ ซึ่งเป็นเอกสารประกอบการพิจารณาที่จัดทำขึ้นโดยการเทียบเคียงจากระเบียบที่กำหนดขึ้นเฉพาะเพื่อกำหนดการเข้าถึงสิทธิหรือการได้รับความช่วยเหลือทางการเงินบางประการ

1.4 คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิและการพึ่งพาตนเองได้ของคนพิการ

(Commission des droits et de l'autonomie des personnes handicapé (CDAPH))

คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิและการพึ่งพาตนเองได้ของบุคคลพิการได้รับเอกราชหน้าที่ที่ได้มอบหมายให้องค์กรเดิม คือ คณะกรรมการเทคนิคด้านการแนะแนวทางและการจัดหางานสำหรับคนพิการที่เป็นผู้ใหญ่ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป (COTOREP) และคณะกรรมการระดับท้องถิ่นเกี่ยวกับการศึกษารูปแบบพิเศษ (CDES) ซึ่งรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ซึ่งคณะกรรมการปัจจุบันมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- ให้แนวทางแก่บุคคลพิการและกำหนดมาตรการเพื่อรับรองการเข้าสู่ระบบการศึกษา อาทิ พหุหน้าที่การงานและการเข้าสู่สังคม
- มอบหมายให้มีหน่วยงานหรือหน่วยบริการที่เหมาะสมกับความต้องการของเด็กหรือของวัยรุ่น เพื่อนำไปสู่ การศึกษาหรือการกลับมาศึกษาใหม่ หรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ และการตอบรับผู้พิการที่เป็นผู้ใหญ่ให้เข้ามาอยู่ภายใต้การดูแล
- พิจารณาความเหมาะสมเกี่ยวกับสถานะหรือสัดส่วนของสภาพความพิการกับเงินช่วยเหลือที่จัดสรรให้สำหรับ เด็ก วัยรุ่น และผู้ใหญ่ที่พิการ การให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาสำหรับเด็กพิการ และเงินช่วยเหลือสำหรับผู้ที่เป็นผู้ใหญ่และเงินเพิ่มพิเศษ รวมทั้ง บัตรประจำตัวผู้พิการ
- รับรองคุณสมบัติของลูกจ้างที่มีสภาพพิการ
- พิจารณากำหนดระดับของสภาพความพิการตามแนวทางพิจารณาอัตราสภาพความพิการที่กำหนดไว้โดยรัฐกฤษฎีกาลงวันที่ 6 พฤศจิกายน ค.ศ. 2007 ภาคผนวก 2 ถึง 4)
- พิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้พิการที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ให้เข้าพักอาศัยในสถานที่ที่จัดไว้ให้ผู้พิการที่เป็นผู้ใหญ่

สถานะของ คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิและการพึ่งพาตนเองได้ของบุคคล

พิการ

คณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วยสมาชิกรวม 23 คน โดยกำหนดให้มีประธานหนึ่งคน แต่อาจกำหนดให้มีรองประธานได้มากกว่าหนึ่งคน โดยกำหนดให้มีการเลือกประธานทุก 2 ปี จากสมาชิกของคณะกรรมการดังกล่าว โดยหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกจะต้องเป็นผู้แทนของคนพิการที่ได้รับการคัดเลือกจากมูลนิธิที่เป็นตัวแทนคนพิการและได้รับการเสนอชื่อจากผู้บริหารเกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุขและสังคมระดับจังหวัด หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

คณะกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ตามที่กำหนดในประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดและประธานคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งสมาชิกทั้งหมดต้องอยู่ภายใต้บังคับของหลักเรื่องความลับทางวิชาชีพ

1.5 ศูนย์ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้คนพิการสามารถดูแลตนเองได้ (CNSA)

การจัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้คนพิการสามารถดูแลตนเองได้ (CNSA) ซึ่งมีสถานะเป็นองค์การมหาชน โดยรัฐบัญญัติลงวันที่ 30 มิถุนายน 2004 และรัฐบัญญัติลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2005 กำหนดเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของศูนย์ ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้คนพิการสามารถดูแลตนเองได้ กล่าวคือ

- รับผิดชอบในการจ่ายเงินเพื่อช่วยเหลือเพื่อให้คนพิการสามารถดูแลตนเองได้ รวมทั้ง กรณีของคนชราที่อยู่ตัวคนเดียวด้วย นอกจากนี้ยังมีการจ่ายเงินช่วยเหลือพิเศษส่วนบุคคลให้อีกด้วย

- รับรองความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อคนพิการให้ทั่วถึงทุกพื้นที่

- สนับสนุนงานเครือข่ายของศูนย์ช่วยเหลือคนพิการประจำจังหวัดและทำหน้าที่ตรวจสอบ ให้ข้อมูล และติดตามคุณภาพของบริการที่จัดให้แก่คนพิการ

ศูนย์ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้คนพิการสามารถดูแลตนเองได้ จึงเป็นทั้งหน่วยที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินและเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือทางด้านเทคนิคอีกด้วย

2. องค์กรที่ทำหน้าที่รวบรวม การศึกษาวิจัย และการประดิษฐ์คิดค้นเกี่ยวกับคนพิการ

2.1. คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการแห่งชาติ (Conseil national consultatif des personnes handicapées)

มาตรา L. 146-1 แห่งประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว กำหนดให้มีองค์กรที่ปรึกษาทำหน้าที่ในการจัดให้มีความร่วมมือ ในการกำหนดแนวนโยบายระดับชาติเพื่อประโยชน์แก่คนพิการ และการนำนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้องไปสู่การปฏิบัติ และทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีซึ่งมีภาระหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับคนพิการ นอกจากนี้

คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการยังสามารถหยิบยกปัญหาทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านคนพิการขึ้นมาพิจารณาได้เอง เนื่องจากคณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ในการตรวจสอบสถานภาพทางการเงิน สภาพทางจิตใจ อุปกรณ์เครื่องช่วยเหลือนำสำหรับคนพิการและเสนอความเห็นที่จำเป็นต่อรัฐสภาและต่อรัฐบาล โดยเสนอรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบายที่มีความจำเป็นสำหรับคนพิการ ไปยังรัฐมนตรีซึ่งทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับคนพิการ ก่อนวันที่ 1 ตุลาคมของทุกปี

องค์ประกอบของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาด้านคนพิการ แห่งชาติประกอบด้วยตัวแทนของมูลนิธิเกี่ยวกับคนพิการ ตัวแทนสมาชิกรัฐสภา ตัวแทนระดับภาค ระดับจังหวัด และองค์กรที่ดูแลด้านสวัสดิการสังคม สหภาพแรงงานลูกจ้างและตัวแทนนายจ้าง

2.2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ปรึกษาด้านคนพิการ (ระดับจังหวัด)

(conseils départementaux consultatifs des personnes handicapées)

มาตรา L. 146-2 แห่งประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว กำหนดให้เมืองค์กรที่ปรึกษาระดับท้องถิ่นทำหน้าที่ในการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการวางแผนนโยบายเกี่ยวกับคนพิการในด้านการดำรงชีวิตในสังคมและการจัดทำแผนระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนความร่วมมือจากทุกหน่วยงาน สถาบัน และมูลนิธิ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การนำคนพิการเข้าสู่สังคมและประกอบอาชีพ การเข้าถึงบริการ ที่พักอาศัย การเดินทาง การได้รับความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม ทางเทคนิค การเข้าถึงด้านการศึกษา การท่องเที่ยว และศิลปะและวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งองค์กรที่ปรึกษาระดับจังหวัดนี้จะต้องได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ให้ความช่วยเหลือคนพิการระดับท้องถิ่นด้วย

คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการระดับท้องถิ่นต้องมีการจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการตามนโยบายเกี่ยวกับคนพิการในเขตจังหวัด และการดำเนินการตามหน้าที่ของตนเสนอต่อรัฐมนตรีซึ่งทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับคนพิการ ก่อนวันที่ 1 มีนาคมของ ทุกปี ซึ่งรายงานดังกล่าวรัฐมนตรีผู้นั้นจะได้จัดส่งให้คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการแห่งชาติต่อไป

องค์ประกอบของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาด้านคนพิการระดับท้องถิ่นจะเป็นการทำหน้าที่ร่วมกันระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดและประธานคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตจังหวัดนั้น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย โดยกำหนดให้มีสมาชิกไม่เกิน 30 คน และหนึ่งในสามของสมาชิกทั้งหมดจะต้องเป็นตัวแทนของมูลนิธิเกี่ยวกับคนพิการในเขตจังหวัดนั้น และสมาชิกในครอบครัวของคนพิการที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้ว่าราชการจังหวัด โดยคำแนะนำของมูลนิธิที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ สำหรับรองประธานคณะกรรมการ ที่ปรึกษาด้านคนพิการระดับท้องถิ่น กำหนดให้ทำหน้าที่โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่งซึ่งได้รับ

การเสนอชื่อจากสมาชิกที่เป็นตัวแทนของมูลนิธิเกี่ยวกับคนพิการ คณะกรรมการดังกล่าวต้องจัดให้มีการประชุมอย่างน้อยปีละสองครั้ง

2.3. การประชุมระดับชาติเกี่ยวกับคนพิการ (Conférence nationale du handicap)

มาตรา L. 114-2-1 แห่ง ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคม และครอบครัว กำหนดให้จัดให้มีการประชุมระดับชาติเกี่ยวกับคนพิการได้จัดให้มี ขึ้นทุก 3 ปี โดยเชิญผู้เข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะถกเถียงวางแผน นโยบายและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับคนพิการโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมาคมผู้แทนคนพิการ ผู้แทนองค์กรผู้ดำเนินการเกี่ยวกับหน่วยงานหรือหน่วยบริการด้านสังคมและหน่วยงานสงเคราะห์ทางการแพทย์ (médico-sociaux) ที่รับดูแลผู้พิการ ผู้แทนเขตปกครองส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด (départements) และองค์กรเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม องค์กรสหภาพแรงงานและสหภาพนายจ้างและผู้แทน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

รัฐบาลต้องยื่นเสนอรายงานการปฏิบัติตามแนวนโยบายแห่งชาติที่กำหนดไว้เพื่อประโยชน์แก่คนพิการ ซึ่งเป็นผลผลิตที่ได้จากการประชุมระดับชาติเกี่ยวกับคนพิการ ต่อที่ประชุมรัฐสภา ภายหลังจากที่ได้รับฟังความเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาคนพิการแห่งชาติ โดยรายงานดังกล่าวกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อป้องกันความบกพร่องทางร่างกายหรือปัญญา การกำหนดให้คนพิการสามารถเข้าทำงาน คงสภาพการจ้าง หรือได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนสำหรับงานในหน้าที่ของตนได้ การเคารพต่อหลักการไม่เลือกปฏิบัติและปรับเปลี่ยนเงื่อนไขการดำรงชีวิตของคนพิการ ซึ่งรายงานดังกล่าวสามารถยกเป็นประเด็นถกเถียงในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้เช่นกัน การจัดประชุมระดับชาติเกี่ยวกับคนพิการได้จัดให้มีขึ้นเป็นครั้งแรกในวันที่ 10 มิถุนายน 2008

2.4. ศูนย์สังเกตการณ์แห่งชาติเกี่ยวกับการอบรมให้ความรู้ การศึกษาวิจัย และการประดิษฐ์และนวัตกรรมเกี่ยวกับคนพิการ (Observatoire national sur la formation la recherche et l'innovation sur le handicap)

มาตรา L. 114-3-1 แห่ง ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคม และครอบครัว กำหนดให้ มีการจัดตั้งศูนย์สังเกตการณ์แห่งชาติเกี่ยวกับการอบรมให้ความรู้ การศึกษาวิจัย และการประดิษฐ์และนวัตกรรมเกี่ยวกับคนพิการทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดแนวทางการร่วมมือเกี่ยวกับนโยบายด้านการป้องกันและการค้นคว้าวิจัยปัญหาด้านสุขภาพตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายว่าด้วยสุขภาพแห่งชาติ

การศึกษาวิจัยมุ่งเน้นที่การสำรวจสัมภาษณ์ประชากรของบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากความพิการหรือโดยพยาธิสภาพเป็นเหตุที่มาของความพิการ เพื่อที่จะหาสาเหตุของความพิการหรือก่อให้เกิดสภาพความทุพพลภาพ เพื่อที่จะพัฒนาปรับปรุงความช่วยเหลือบุคคล

ที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการรักษาพยาบาล การกายภาพบำบัด โครงการทางสังคม การศึกษาหรือการให้ความรู้ เพื่อที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นและพัฒนา การดำเนินการเพื่อปรับลดและป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับสภาพความไร้สมรรถภาพ

ได้มีการก่อตั้งศูนย์สังเกตการณ์แห่งชาติเกี่ยวกับการอบรมให้ความรู้ การศึกษาวิจัย และการประดิษฐ์และการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ เกี่ยวกับคนพิการ และมีการจัดทำ รายงานเสนอต่อรัฐมนตรีที่ทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับคนพิการ ต่อคณะกรรมการด้านวิทยาศาสตร์ของ หน่วยงานการเงินระดับชาติเพื่อความร่วมมือสำหรับการยังชีพ (Caisse nationale de solidarité pour l'autonomie) และเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการแห่งชาติ (Conseil national consultatif des personnes handicapées) ทุก ๆ สามปี

ศูนย์สังเกตการณ์ประกอบด้วยคณะทำงานตามที่กำหนดไว้โดยรัฐสภา ซึ่งจะต้องมีผู้แทนของมูลนิธิหรือกลุ่มคนพิการและสมาชิกในครอบครัวของคนพิการ โดยทำหน้าที่ เป็นผู้กำหนดแนวทางความร่วมมือเกี่ยวกับนโยบายด้านการป้องกันและการค้นคว้าวิจัยปัญหา ด้านสุขภาพตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายสุขภาพแห่งชาติ ประมวลกฎหมายการศึกษา และประมวลกฎหมายแรงงาน ร่วมกับแนวนโยบายด้านการป้องกันสภาพความพิการ

3. องค์กรที่ทำหน้าที่ปราบปรามการเลือกปฏิบัติ (Haute autorité de lutte contre les discriminations et pour l'égalité (HALDE))

ก่อตั้งโดยกฎหมายรัฐธรรมนูญตีลงวันที่ 30 ธันวาคม 2004 ในรูปของคณะกรรมการ โดยมีฐานะเป็นองค์กรทางปกครองอิสระ (AAI) ทำหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปรามการเลือกปฏิบัติ ทุกกรณีที่มีการกำหนดห้ามไว้โดยกฎหมาย หรือโดยข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศฝรั่งเศส ได้มีการลงนามผูกพัน องค์กรดังกล่าวประกอบด้วยคณะกรรมการที่ปรึกษา (Comite consultatif) และสำนักงานสาขาประจำภาค (la presence régionale)

จากสถิติเรื่องร้องเรียนที่เสนอมายังองค์กร HALDE ปรากฏว่าการร้องเรียน เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเหตุของความพิการและสุขภาพมีจำนวนมากที่สุด ซึ่งในปี 2007 ปรากฏเรื่องร้องเรียนสูงถึงร้อยละ 22 และการเลือกปฏิบัติส่วนที่มีการร้องเรียนสูงมากเป็น กรณีเกี่ยวกับอาชีพการงานโดยมีการร้องเรียนสูงถึงร้อยละ 50 สำหรับการเข้าถึงบริการสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 20 (รายงานประจำปี ค.ศ. 2007 ของ HALDE)

2.2.4. สภาพของกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน

จากอดีตที่ผ่านมากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการได้มีการพัฒนาและแก้ไขเปลี่ยนแปลง ตามลำดับเพื่อตอบสนองนโยบายและสภาพปัญหาของแต่ละยุคสมัย ตัวอย่างเช่น รัฐธรรมนูญ ตีลงวันที่ 15 เมษายน 1909 ได้มีการก่อตั้งโรงเรียนและชั้นเรียนสำหรับเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า ซึ่งขึ้นตรงต่อโรงเรียนประถมของรัฐบาล ในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีความพยายามที่จะ

พัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพคนพิการบางประเภทให้เข้าสู่การประกอบอาชีพในสังคมได้ โดยการให้ความรู้ทางวิชาชีพควบคู่กับการให้ความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาการศักยภาพ รวมทั้งการให้เงินสวัสดิการช่วยเหลือแก่คนพิการประเภทดังกล่าว (รัฐกำหนด ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 1945 รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 2 สิงหาคม 1949 และรัฐบัญญัติ ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 1957 รัฐกฤษฎีกา ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 1953) ในสมัยต่อมา กฎหมายได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับเด็กที่มีพัฒนาการบกพร่อง ได้มีการก่อตั้งสถาบันผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กที่มีพัฒนาการบกพร่องและการกำหนดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือแก่สำหรับเด็กและผู้ใหญ่ที่พิการเพื่อให้สามารถเข้าเป็นสมาชิกประกันสุขภาพและการผดุงครรภ์โดยสมัครใจ (รัฐกฤษฎีกา ลงวันที่ 6 มกราคม 1959 และรัฐบัญญัติ ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 1971)

ภาพรวมของกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายซึ่งมีมาตรการที่หลากหลายและอยู่ในรูปแบบที่ค่อนข้างจัดกระจาย สมควรมีการเชื่อมโยงประสานมาตรการต่าง ๆ เข้าด้วยกันและกำหนดกลไกในการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวเป็นการทั่วไป แนวคิดดังกล่าวเป็นเหตุผลให้มีการเสนอ รัฐบัญญัติเพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่คนพิการ ลงวันที่ 30 มิถุนายน 1975 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะให้เกิดนโยบายในภาพรวมเพื่อประโยชน์แก่คนพิการ ในแง่ของการป้องกัน การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน การเข้าสู่สังคม ด้านการศึกษา การทำงานและที่พักอาศัย นอกจากนี้ รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 1987 ได้วางหลักการเกี่ยวกับข้อบังคับที่กำหนดให้บริษัทต้องพิจารณารับคนงานที่เป็นคนพิการคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละหกของจำนวนคนงานของบริษัท และรัฐบัญญัติ ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 1991 ที่กำหนดมาตรการในหลายเรื่องเพื่อมุ่งประสงค์เป็นการส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าใช้และเข้าถึงบริการที่จัดไว้สำหรับสถานที่ที่พักอาศัย สถานที่ทำงานรวมทั้งอาคารที่จัดไว้ต้อนรับประชาชนเป็นการทั่วไป จนกระทั่งรัฐบัญญัติ ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2005 ที่กำหนดเกี่ยวกับความเสมอภาคด้านสิทธิและโอกาส การมีส่วนร่วมและสถานะของความเป็นพลเมืองของคนพิการ ซึ่งเป็นการปฏิรูประบบกฎหมายที่มีอยู่ก่อนหน้านั้นทั้งหมด

รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2005 เป็นกฎหมายที่มุ่งประสงค์ให้มีการปฏิรูปเจตนารมณ์และแก้ไขเพิ่มเติมรัฐบัญญัติ ลงวันที่ 30 มิถุนายน 1975 ตามหลักการสำคัญที่กำหนดเพิ่มขึ้น 2 ประการ คือ 1) แนวคิดในการกำหนดแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับการรวมแนวคิดทั้งสองเรื่องเข้าด้วยกันเกี่ยวกับการได้รับการปฏิบัติที่มีความเสมอภาคและการอำนวยความสะดวกให้สามารถเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ของตนเองได้ และ 2) แนวคิดเกี่ยวกับการชดเชยสภาพความพิการเกิดขึ้นพร้อมกับการขยายฐานและการกำหนดรูปแบบใหม่ของการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการ รัฐบัญญัติดังกล่าวเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญและสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการที่กว้างไกลของกฎหมาย

ฝรั่งเศสเกี่ยวกับคนพิการ โดยเป็นการพัฒนาตั้งแต่เรื่องที่เป็นรากฐานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของคนพิการ ดังต่อไปนี้

- (1) การศึกษารับรองเด็กทุกคนที่มีสภาพความพิการให้ได้รับสิทธิในการลงทะเบียน เช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไปในโรงเรียนที่ใกล้ที่สุดกับที่สถานที่พักอาศัย
- (2) การทำงานกำหนดเงื่อนไขที่กำหนดให้บริษัทที่มีคนทำงานมากกว่า 20 คน ต้องรับคนงานที่พิการเข้าทำงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 6 และเพิ่มบทกำหนดโทษ เพื่อที่จะสร้างความร่วมมือและความเข้าใจอันดีให้กับผู้ว่าจ้างของภาครัฐ
- (3) สิทธิในการได้รับการชดเชยได้วางหลักเรื่องสิทธิในการได้รับการชดเชยจากสภาพความพิการ มาตรการชดเชยที่จัดทำให้หมายความรวมถึงความต้องการความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม ทางเทคนิคหรือสัตว์ช่วยนำทาง การจัดระเบียบเกี่ยวกับที่พักอาศัยหรือยานพาหนะ ขึ้นอยู่กับแนวทางการดำเนินชีวิตของคนพิการนั้น
- (4) ความสามารถในการเข้าถึงบริการกำหนดมาตรการการมีส่วนร่วมของคนพิการกับการดำเนินชีวิตของคนเมือง และกำหนดเงื่อนไขบังคับให้ต้องจัดให้คนพิการสามารถเข้าถึงอาคารและการขนส่งมวลชนได้ โดยกำหนดให้ต้องดำเนินการดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 10 ปี
- (5) ศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัด (Maison départementale des personnes handicapées) มีศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัดเพื่อทำหน้าที่ด้านการดูแลและการให้ข้อมูล ข่าวสาร การให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่คนพิการและสมาชิกในครอบครัวของคนพิการ รวมทั้งการสร้าง ความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจจากคนในสังคมต่อคนพิการ

หากพิจารณารายละเอียดของกฎหมายฝรั่งเศสที่เกี่ยวข้องกับคนพิการสามารถแบ่งออกได้ตามลักษณะของความคุ้มครองด้านในต่าง ๆ ดังนี้

1. การคุ้มครองด้านการแพทย์

(1) กฎหมาย

ประมวลกฎหมายสุขภาพแห่งชาติ (Code de la santé publique)

มาตรา L1141-2 กำหนดให้มีการทำสัญญาประกันเพื่อคุ้มครองผู้ป่วยที่พิการที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดสภาพความทุพพลภาพหนักขึ้น เพื่อที่จะสามารถชดเชยเงินเพื่อใช้ในการรักษา โดยสัญญาดังกล่าวเป็นการตกลงร่วมกันระหว่างรัฐ องค์กรวิชาชีพและตัวแทนสถาบันการเงิน บริษัทประกันภัย การประกันสังคม สถาบันและองค์กรระดับประเทศที่เป็นตัวแทนของผู้ป่วยและตัวแทนของผู้พิการ วัตถุประสงค์ของสัญญาดังกล่าวมีขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับการชดเชยเงินของเพื่อการรักษาผู้ป่วยพิการซึ่งโดยสภาพของความพิการนั้นปรากฏ

ความเสี่ยงที่จะทูลพลภาพหนักขึ้น และให้ความคุ้มครองเต็มจำนวนสำหรับค่าใช้จ่ายส่วนที่เพิ่มขึ้นจากสัญญาประกัน

มาตรา L 2132-4 กำหนดให้มีมาตรการป้องกันความพิการที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก โดยกำหนดให้ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาภายใต้ความยินยอมของผู้ปกครองหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลเด็ก ภายใต้จริยธรรมทางวิชาชีพ หากสังเกตพบว่าอาจมีความเสี่ยงที่เด็กจะมีสภาพความพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่มีการตรวจจะต้องแจ้งให้ทราบถึงที่มาของสภาพความพิการและความเป็นไปได้ที่เด็กอาจต้องได้รับการดูแลในสถาบันเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือสถานสงเคราะห์ทางการแพทย์และทางสังคมสำหรับเด็กเล็ก เพื่อที่จะป้องกันหรือลดทอนความรุนแรงของสภาพความพิการ ซึ่งสถานที่ดังกล่าวจะรวมคณะผู้เชี่ยวชาญหลายสาขาวิชาและมีการให้คำแนะนำและความช่วยเหลือแก่ครอบครัวหรือแก่ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลเด็ก ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวได้รับการรับรองและมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันทางการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าเรียนชั้นปกติอีกด้วย

มาตรา L1141-1 กำหนดให้รัฐกำหนดแนวนโยบายของรัฐเพื่อกำหนดให้มีการกำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับภารกิจด้านสุขภาพซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบของรัฐ ซึ่งแนวนโยบายดังกล่าวประกอบด้วยการป้องกันมิให้เกิดโรคภัยและรวมทั้งสภาพความพิการ และการเพิ่มมาตรฐานการรักษาค่าและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยและผู้พิการ การลดปัจจัยเสี่ยงเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพและปัจจัยแวดล้อมและเงื่อนไขการทำงาน การเดินทาง อาหาร การอุปโภคและบริโภค การจัดการเลือกปฏิบัติทางด้านสุขภาพ โดยการจัดให้มีการรักษาและพัฒนาการเข้าถึงการตรวจวินิจฉัยโรคและการรักษาพยาบาลอย่างทั่วถึงทุกท้องที่ ทั้งนี้ ต้องมีการกำหนดมาตรฐานและความปลอดภัยสำหรับการรักษารวมถึงผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสุขภาพด้วย นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ต้องมีการจัดวางระบบสุขภาพและมีการกำหนดมาตรฐานการบริการสาธารณสุขเพื่อตอบสนองความต้องการและการป้องกันและรักษาผู้ป่วยและผู้พิการ

มาตรา L111-6-1 กำหนดให้ผู้มีอาชีพเกี่ยวกับด้านสาธารณสุขที่กำหนดให้ดูแลและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้พิการ ต้องผ่านการฝึกอบรมและต้องมีความรู้ความสามารถตามที่กำหนดคุณสมบัติไว้สำหรับการปฏิบัติการเกี่ยวกับคนพิการตามประเภทและสภาพของ ความพิการ ยกเว้นกรณีของแพทย์และพยาบาลที่ต้องทำการรักษา

มาตรา L1110-1-1 กำหนดให้เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสาธารณสุขและสถานสงเคราะห์เกี่ยวกับการแพทย์และสังคมต้องมีการฝึกอบรมความรู้เฉพาะด้านเพื่อการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับโรคและสาเหตุที่มาของความพิการ การประดิษฐ์คิดค้น การฟื้นฟูสภาพ เทคโนโลยี การศึกษาและสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความดูแลและช่วยเหลือแก่คนพิการ

การกำหนดความรับผิดของสถานพยาบาล

Article L 114-5 ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว ห้ามมิให้มีการเรียกร้อยละของสิทธิประโยชน์อันเนื่องมาจากความพิการที่มีมาแต่กำเนิด คนที่เกิดมาโดยมีสภาพความพิการอันเนื่องมาจากความผิดพลาดทางการแพทย์สามารถได้รับการเยียวยาแก้ไขความเสียหายต่อเมื่อความผิดพลาดนั้นเป็นผลโดยตรงที่ทำให้เกิดสภาพความพิการหรือทำให้มีผลหนักขึ้น หรือมีผลทำให้ไม่สามารถดำเนินมาตรการรักษาที่คาดหมายว่าจะทำให้เสียหายน้อยลง

เมื่อถือว่าเป็นความรับผิดเกี่ยวกับวิชาชีพหรือความรับผิดของสถานพยาบาลที่ได้ยอมรับไว้แก่บิดามารดาของบุตรที่เกิดขึ้นมาโดยมีสภาพความพิการไม่ได้แจ้งไว้ในขณะที่การตั้งครรภ์เกี่ยวกับความผิดปกติทางร่างกาย บิดามารดาสามารถเรียกร้อยค่าชดเชยความเสียหายอันถือเป็นความเสียหายฝ่ายเดียว แต่ความเสียหายดังกล่าวนี้ไม่รวมไปถึงภาวะโดยทั่วไปอันเนื่องมาจากความพิการที่จะมีอยู่ตลอดชั่วชีวิตของเด็กพิการผู้นั้น การชดเชยดังกล่าวจะเป็นภาระของหน่วยงานด้านความรับผิดขอปร่วมกันระดับชาติ

(2) มาตรการอื่น

แนวนโยบายของรัฐบาลช่วงที่มีการปรับปรุงรัฐบัญญัติ ค.ศ. 1975 เพื่อกำหนดเรื่องสิทธิได้รับการชดเชยเนื่องจากความพิการยกประเด็นเรื่องปัญหาด้านสุขภาพ สืบเนื่องจากการประชุมร่วมกันระหว่างรัฐมนตรีและการเคลื่อนไหวของมูลนิธิและแพทย์ สมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบในหลักการร่างกฎหมายเกี่ยวกับความร่วมมือระดับประเทศและการให้เงินชดเชยแก่คนพิการแต่กำเนิด

2. การคุ้มครองด้านการศึกษา

(1) กฎหมาย

มาตรา L 351-1 แห่งประมวลกฎหมายการศึกษา กำหนดให้เด็กและผู้เยาว์ที่พิการหรือมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพที่ก่อให้เกิดสภาวะทุพพลภาพสามารถเข้าเรียนได้ในโรงเรียนทั่วไปในระดับชั้นเรียนอนุบาลและประถม รวมทั้งสถาบันการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตาม มาตรา L 213-2 มาตรา L 214-6 มาตรา L 422-1 และ มาตรา L 422-2 แห่งประมวลกฎหมายการศึกษา ได้ กล่าวคือ การจัดให้เข้าเรียนในโรงเรียนระดับประถม ระดับมัธยมต้นและมัธยมปลาย รวมทั้งการเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในขณะที่กระทรวงสาธารณสุขมีหน้าที่ในการดูแลเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาเฉพาะด้าน เนื่องจากกระทรวงสาธารณสุขผูกพันกับงบประมาณที่กำหนดไว้เพื่อการดำเนินการดังกล่าวและการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาชีพด้านเกษตรกรรมทั้งของรัฐและของเอกชน ตามมาตรา L 811-8 และ L813-1 ของประมวลกฎหมายชนบท หากเป็น

กรณีมีความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาในแบบ พิเศษซึ่ง สถานศึกษาที่กำหนด ให้รับรอง เด็กผู้นั้น ไม่อาจจัดหาให้ได้

กำหนดให้ ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดในการตัดสินใจสำหรับ แนวทางการดำเนินการและตัดสินใจเลือกบุคคลที่จะทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือเด็กพิการ โดยคณะกรรมการระดับจังหวัดด้านการศึกษาเฉพาะทาง (CDES) มีบทบาทสำคัญในการ รับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการศึกษา ทั้งนี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครองหรือ ผู้แทนโดยชอบธรรมของเด็กพิการด้วย

กฎหมายกำหนดรับรอง ความต้องการของเด็ก ที่มีความจำเป็นต้องได้รับการ การศึกษาในรูปแบบที่มีการปรับให้เหมาะสม โดยกำหนดให้มีหน่วยงานและหน่วยบริการเกี่ยวกับ การแพทย์สงเคราะห์เสริมขึ้นจากการให้การศึกษากว้างไป

ในกรณีที่เด็กหรือผู้เยาว์มีสภาพพิการและทุพพลภาพซึ่งมีความจำเป็นต้องพำนัก อยู่ ณ สถาบันที่ดูแลเกี่ยวกับสาธารณสุขหรือสถานสงเคราะห์ทางการแพทย์และทางสังคม กฎหมายกำหนดให้ผู้ที่ดำเนินการสอนเด็กพิการต้องเป็นบุคคลที่ได้รับการรับรองจาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศึกษา ซึ่งบุคลากรที่ประจำ ณ สถานที่ดังกล่าว อาจเป็นบุคลากรทางการ การศึกษาของภาครัฐที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในสถาบันดังกล่าวซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่ กำหนดโดยรัฐกฤษฎีกา หรืออาจเป็นบุคลากรทางการศึกษาของภาคเอกชนที่อยู่ในรูปของสัญญา การจ้างระหว่างรัฐกับสถาบันดังกล่าวตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด (หมวดที่ 4) ทั้งนี้ กฎหมาย กำหนดให้บุคลากรทางการศึกษาที่ดำเนินการสอนในหน่วยงานของรัฐจะต้องมีเงื่อนไขตามที่ กำหนดโดยรัฐกฤษฎีกาที่ผ่านการพิจารณาของสภาที่ปรึกษาแห่งรัฐ คือ ต้องได้รับประกาศนียบัตร ให้สามารถดำเนินการสอนจากรัฐมนตรีที่ดูแลเกี่ยวกับคนพิการและเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของ กระทรวงดังกล่าวด้วย

3. การคุ้มครองด้านการทำงาน

(1) กฎหมาย

ประมวลกฎหมายแรงงาน ได้รับรองสิทธิคนพิการในการเข้าทำงาน

มาตรา L 2242-13 กำหนดให้นายจ้าง ต้องจัดให้มีการเจรจาทุกปีเกี่ยวกับการ การจ้างและการทำงานของลูกจ้างซึ่งพิการ ในการเจรจา ดังกล่าวไม่เพียงแต่เจรจาดตกลงเกี่ยวกับ เงื่อนไขเรื่องการทำงานในตำแหน่ง การอบรมความรู้ และการเลื่อนตำแหน่ง แต่รวมถึงเงื่อนไข เกี่ยวกับการทำงาน และการจ้างงาน การคงสภาพงานในอาชีพและงานสำหรับผู้พิการ รวมถึง การทำความเข้าใจกับพนักงานในบริษัทให้เข้าใจและเห็นใจแก่ผู้พิการ หากเป็นกรณีของข้อตกลง แบบจ้างเหมาที่มีการกำหนดมาตรการใด ๆ เป็นลายลักษณ์อักษรไว้ให้จัดให้มีการเจรจาทุก 3 ปี

การห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติ

มาตรา L 1132-1 กำหนดห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุจากความพิการเกี่ยวกับการจ้างและการฝึกงาน หรือทดลองงาน หรือการไล่ออกจากงานหรือมีการเลือกปฏิบัติไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ซึ่งมาตราดังกล่าวนี้เป็นการอนุวัติการตามกฎหมายของสหภาพยุโรปที่เกี่ยวกับการปราบปรามการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับค่าตอบแทนการจ้างและการกำหนดมาตรการต่าง ๆ อันเป็นการเลือกปฏิบัติ เช่น การลดขั้นเงินเดือน การจัดลำดับ การเลื่อนตำแหน่ง การแก้ไขสัญญาการจ้าง ด้วยเหตุจากสถานะหรือสภาพของบุคคล รวมทั้งลักษณะและแนวทางการดำเนินชีวิตที่แตกต่าง ด้วยเหตุจากเพศ การตั้งครรภ์ ลักษณะทางกายภาพของบุคคล ความเชื่อทางศาสนา สุขภาพและความพิการ เป็นต้น

การกระทำที่ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ

มาตรา L 1132-1 การกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการทำงานที่เกี่ยวข้องกับข้อจำกัดที่จำเป็นทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นการกำหนดเพื่อวัตถุประสงค์ในการทำให้เกิดความชอบธรรมสำหรับการปฏิบัติหน้าที่และเป็นข้อจำกัดที่ได้สัดส่วนและเหมาะสม ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ

มาตรา L 1133-3 การปฏิบัติที่ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติในกรณีแพทย์ของสถานที่ทำงาน เมื่อพิจารณาถึงความจำเป็นและเหมาะสมแล้ว วินิจฉัยเห็นว่า ปัญหาสุขภาพหรือสภาพความพิการเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย

มาตรา L 1133-4 ในทางกลับกัน มาตรการที่กำหนดเพื่อเอื้อประโยชน์แก่คนพิการและมุ่งประสงค์ที่เพื่อประโยชน์ให้มีการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันตามที่กำหนดไว้ในมาตรา L 5213-6 ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติเช่นกัน

มาตรการทางกระบวนการยุติธรรม

มาตรา L 1134-3 กำหนดให้มูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์ในการต่อสู้เรียกร้องมิให้มีการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับคนพิการ ซึ่งมีการจัดตั้งมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี สามารถดำเนินการทางกระบวนการยุติธรรมสำหรับการกระทำทุกกรณีที่เป็นผลจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามที่กำหนดในกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติในการรับเข้าทำงาน และการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวเนื่องกับการทำงาน (มาตรา L 1142-1 ถึง L 1142-6)

การรับรองสิทธิของคนพิการและการส่งเสริมโอกาส

มาตรา L 1321-3 กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการออกระเบียบภายในของบริษัทว่าจะต้องไม่เป็นการ

(1) ขัดหรือแย้งกับกฎหมายรัฐบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรองที่กำหนดเกี่ยวกับการทำสัญญาหรือข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการจ้างงานซึ่งใช้บังคับกับบริษัทหรือหน่วยงานของรัฐ

(2) กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ เฉพาะบุคคลและเสรีภาพของส่วนรวมที่ไม่เหมาะสม เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะของงานที่กำหนดให้ต้องดำเนินการและไม่ได้สัดส่วนกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

(3) กำหนดบทบัญญัติที่เป็นการเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับการจ้างหรืองาน สำหรับลูกจ้างที่มีความสามารถทางวิชาชีพเท่าเทียมกัน ด้วยเหตุแห่งสถานะหรือสภาพของบุคคล รวมทั้งลักษณะและแนวทางการดำเนินชีวิตที่แตกต่าง เช่น ชชาติกำเนิด เพศ ธรรมเนียมปฏิบัติ การแสดงออกทางเพศ อายุ สถานะทางครอบครัวหรือการตั้งครอบครัว ลักษณะทางพันธุกรรม ลักษณะทางกายภาพของบุคคล ความเชื่อทางศาสนา สุขภาพและความพิการ เป็นต้น

มาตรา L 122-24-4 กำหนดให้ระหว่างที่มีการระงับสัญญาจ้างงานเป็นระยะเวลาติดต่อกัน เนื่องจากปัญหาสุขภาพหรืออุบัติเหตุ หากเป็นกรณีแพทย์ที่ดูแลเกี่ยวกับการทำงานวินิจฉัยให้ลูกจ้างผู้นั้นไม่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ตนเคยครองอยู่เดิมนั้นได้ นายจ้างจะต้องมีการวางมาตรการที่เหมาะสม เพื่อที่จะทำให้ผู้พิการสามารถเข้าทำงาน ในตำแหน่งอื่นที่เหมาะสมกับความสามารถของลูกจ้างแทน ทั้งนี้ ในการพิจารณาตามคำวินิจฉัยของแพทย์ดังกล่าว ต้องคำนึงถึงการ ปฏิบัติงาน ที่ผ่านมา โดยต้องกำหนดให้สามารถได้รับค่าตอบแทนที่เทียบเคียงได้กับที่เคยได้รับอยู่เดิมและความต้องการของลูกจ้าง เพื่อการนี้อาจกำหนดมาตรการเพื่อการปรับปรุงเวลาการทำงาน หรือพิจารณาตำแหน่งงานที่ตรงกับคุณสมบัติของลูกจ้างผู้นั้นได้

กำหนดให้มีการระงับสัญญาการทำงานของตนเพื่อที่จะ ให้ลูกจ้างที่เป็นผู้พิการที่มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่การงาน หรือการปรับเปลี่ยนเวลาการทำงาน สามารถฝึกอบรมเกี่ยวกับการปรับลดระดับทางวิชาชีพ (Reclassement professionnel) ได้

มาตรา L 5211-3 การกำหนดแนวนโยบายการเข้าถึงการอบรมและอาชีพที่มีการกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับคนพิการมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลและกำหนดคุณสมบัติที่ต้องการสำหรับการให้ความรู้แก่คนพิการ รวมทั้งการได้รับยกเว้น แนวนโยบายดังกล่าวสนับสนุนการใช้มาตรการที่แตกต่างกันเพื่อที่จะอำนวยความสะดวกหรือระหว่างองค์กรที่ให้ความรู้ทั่วไปและองค์กรเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดจากสภาพความพิการหรือการชดเชยความเสียหายนั้น

การกำหนดมาตรการชดเชยและมาตรการอื่น

มาตรา L 3142-31 กำหนดให้มีรัฐกฤษฎีกาเพื่อกำหนดเงื่อนไขการกำหนดข้อพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะของความพิการที่ถือว่าทุพพลภาพอย่างร้ายแรงหรือการขาดความสามารถในการพึ่งพาตนเอง หรือเงื่อนไขเกี่ยวกับกรณีที่ลูกจ้างแสดงเจตนาต่อนายจ้างที่จะขอรับประโยชน์เกี่ยวกับสิทธิการลาหยุดงานเพื่อดูแลครอบครัวหรือเจตนาที่จะขอออกจากงานก่อนกำหนดเวลาสิ้นสุด (early retry)

มาตรา L 3142-22 กำหนดให้ลูกจ้างที่ทำงานในบริษัทมาแล้วเกิน 2 ปี สามารถขอลาหยุดเพื่อดูแลครอบครัวโดยมีได้รับเงินเดือน หากเป็นกรณีที่คุณคนในครอบครัวคนใดคนหนึ่งมีสภาพพิการหรือเจ็บป่วยอย่างหนักจนไม่สามารถดูแลตนเองได้ บุคคลตามความหมายดังกล่าว คือ คู่สามีหรือภรรยาของตน ผู้ที่อยู่กินกันฉันท์สามีภรรยา คู่ครองของผู้ที่ผูกพันกันตามสัญญารับรองความสัมพันธ์ของบุคคล (pacte civil de solidarité) บรรพบุรุษ หรือทายาท เป็นต้น

4. การคุ้มครองด้านการดำรงชีวิตประจำวัน

(1) กฎหมาย

ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว

หลักเรื่องความรับผิดชอบร่วมกัน

มาตรา L114-1 ได้กำหนด วางหลักเรื่องความรับผิดชอบร่วมกันขององค์กรระดับชาติทุกภาคส่วนเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ โดยกำหนดบังคับให้ต้องมีการรับรองให้คนพิการมีช่องทางที่สามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและสามารถใช้สิทธิในฐานะพลเมืองได้เช่นเดียวกับพลเมืองทุกคน นอกจากนี้ รัฐจะต้องรับรองความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อคนพิการในทุกข้อที่ และจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายระยะยาวสำหรับการปฏิบัติการดังกล่าวด้วย

สิทธิได้รับการชดเชยจากผลกระทบเนื่องจากความต้อยโอกาส

มาตรา L114-1-1 กำหนดให้ คนพิการมีสิทธิได้รับการชดเชยผลกระทบอันเนื่องมาจากข้อเสียเปรียบที่เป็นอุปสรรค ไม่ว่าจะเป็นโดยกำเนิดหรือโดยลักษณะของความบกพร่องทางร่างกายหรือปัญญา อายุ หรือวิถีการดำรงชีวิต

แนวทางเกี่ยวกับการชดเชยผลกระทบดังกล่าวมีขึ้นเพื่อตอบสนอง

ความต้องการของคนพิการ อันได้แก่ การรับรองบุตร การเข้าเรียนในสถานศึกษา การได้รับข้อมูล การศึกษา การประกอบอาชีพ การจัดระเบียบเรื่องที่พักอาศัยหรือการวางกรอบการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้สามารถทำหน้าที่ในฐานะที่เป็นพลเมืองและใช้ความสามารถที่มีอยู่ของตนเอง การพัฒนาและการจัดระเบียบเกี่ยวกับบริการที่จัดให้แก่คนพิการที่เอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลที่อยู่รอบข้างของคนพิการที่จะได้ประโยชน์เกี่ยวกับระยะเวลาที่ผ่อนผันให้ด้วย พัฒนาให้มีกลุ่มที่สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกันหรือจัดให้มีสถานบำบัดเฉพาะทางที่เพียงพอ ความช่วยเหลือทุกรูปแบบที่ให้แก่บุคคลหรือสถาบันเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสถานที่ปกติทั่วไปหรือที่ปรับปรุงให้เหมาะสมกับคนพิการ การเข้าสู่กระบวนการ การเข้าถึงองค์กรเฉพาะทางสำหรับคนพิการ บัณฑิต หรือสิทธิประโยชน์ที่มาควบคู่กับความคุ้มครองทางกฎหมายที่กำหนดไว้โดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การตอบสนองที่เหมาะสมนั้นพิจารณาจากการต้อนรับและการให้ความช่วยเหลือดูแลที่จำเป็นแก่คนพิการผู้ซึ่งไม่สามารถที่จะแสดงความต้องการของตนเองได้ด้วยตัวเอง

ความต้องการที่จะได้รับการชดเชยผลกระทบอันเนื่องมาจากความพิการถูกกำหนดไว้ในแผนที่จัดทำขึ้น โดยพิจารณาความต้องการและแรงบันดาลใจของคนพิการตามที่ได้แสดงออกไว้ในแผนการดำเนินชีวิตที่วางไว้โดยคนพิการเอง หรือแผนการดำเนินชีวิตที่วางไว้โดยผู้แทนโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้พิการ โดยเป็นการวางแผนร่วมกันหรือวางแผนเพื่อคนพิการ ในกรณีที่คนพิการผู้นั้นไม่สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้

การรับรองให้คนพิการใช้ความสามารถของตนและช่วยเหลือตนเองได้

มาตรา L114-3-1 กำหนดให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคนพิการเป็นโครงการที่มีความหลากหลายของ แขนงวิชา ที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะที่เป็น สหวิชาการ (pluridisciplinaires) มารวมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันทางการศึกษาระดับสูง หน่วยงานและองค์กรด้านการศึกษาวิจัย รวมทั้งองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ

การศึกษาค้นคว้ามุ่งเน้นที่การสำรวจสำมะโนประชากรของบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากความพิการหรือโดยพยาธิสภาพเป็นเหตุที่มาของความพิการ เพื่อที่จะหาสาเหตุของความพิการหรือก่อให้เกิดสภาพความทุพพลภาพ เพื่อที่จะพัฒนาปรับปรุงความช่วยเหลือบุคคลที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการรักษาพยาบาล การกายภาพบำบัด โครงการทางสังคม การศึกษาหรือการให้ความรู้ เพื่อที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นและพัฒนาการดำเนินการเพื่อปรับลดและป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับสภาพความไร้สมรรถภาพ

ได้มีการก่อตั้งศูนย์สังเกตการณ์แห่งชาติเกี่ยวกับการอบรมให้ความรู้ การศึกษาวิจัย และการประดิษฐ์และการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ เกี่ยวกับคนพิการ และมีการจัดทำรายงานเสนอต่อรัฐมนตรีที่ทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับคนพิการ ต่อคณะกรรมการด้านวิทยาศาสตร์ของหน่วยทางการเงินระดับชาติเพื่อความร่วมมือสำหรับการยังชีพ (Caisse nationale de solidarité pour l'autonomie) และเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการแห่งชาติ ทุก ๆ สามปี

ศูนย์สังเกตการณ์ประกอบด้วยคณะทำงานตามที่กำหนดไว้โดยรัฐสภาซึ่งจะต้องมีผู้แทนของมูลนิธิหรือกลุ่มคนพิการและสมาชิกในครอบครัวของคนพิการ โดยทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดแนวทางการร่วมมือเกี่ยวกับนโยบายด้านการป้องกันและการค้นคว้าวิจัยปัญหาด้านสุขภาพตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายสุขภาพแห่งชาติ ประมวลกฎหมายการศึกษา ประมวลกฎหมายแรงงาน ร่วมกับแนวนโยบายด้านการป้องกันสภาพความพิการ

คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการแห่งชาติ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ปรึกษาด้านคนพิการ ระดับจังหวัด (conseils départementaux consultatifs des personnes handicapées) ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา L 146-2 อาจเสนอให้มีการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับคนพิการได้

กำหนดมาตรการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการ

มาตรา L 114-4 กำหนดให้มีการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อพัฒนาปรับปรุง บริการขนส่งมวลชนสาธารณะหรือปรับปรุงการจัดระเบียบให้เหมาะสมขึ้นเป็นลำดับเกี่ยวกับ มาตรฐานหลักเกณฑ์ของการสร้างยานพาหนะเพื่อการบริการสาธารณะ รวมทั้งการกำหนด เงื่อนไขเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าใช้ยานพาหนะของคนพิการหรือเพื่ออำนวยความสะดวก ในการจัดทำและการจัดให้มีระบบการใช้งานของบริการขนส่งในรูปแบบพิเศษสำหรับคนพิการ หรือการเข้าใช้ยานพาหนะส่วนบุคคล รวมทั้งการจัดหาที่จอดรถยนต์ให้แก่คนพิการ นอกจากนี้ บทบัญญัติดังกล่าวยังกำหนดด้วยว่าในการจัดระเบียบเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะในเขตใจกลางเมือง จะต้องจัดการให้คนพิการสามารถเข้าใช้ประโยชน์ในสถานที่ดังกล่าวได้ด้วย

(2) มาตรการอื่น

การกำหนดแนวนโยบายเรื่องการคุ้มครองสิทธิของคนพิการของประเทศฝรั่งเศส สำหรับการวางมาตรการ “การเข้าถึงบริการ” (accessibilité) ซึ่งถือเป็นนโยบายที่เป็นเป้าหมายหลัก แล้วจึงได้หารือร่วมกันเพื่อจะได้มีการกำหนดหน้าที่สำหรับกระทรวงต่าง ๆ ในรูปแบบของ ความร่วมมือด้านการคุ้มครองสิทธิของคนพิการในการเข้าถึงบริการ ซึ่งแต่ละกระทรวงได้นิยาม ความหมายของการ “เข้าถึง” ในรูปแบบที่แตกต่างกัน อาจกำหนดนโยบายที่เป็น การให้สิทธิ สำหรับการเข้าถึงยังกิจกรรมที่จัดไว้ การอำนวยความสะดวกให้สามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ หรือการ ช่วยเหลือเพื่อชดเชยสภาพความพิการเพื่อให้สามารถ เข้ามามีส่วนร่วมในสังคมได้ โดยการ ดำเนินการตามเป้าหมายเรื่องการเข้าถึงบริการดังกล่าว นั้น มีกระทรวงที่เกี่ยวข้องดำเนินการตาม ขอบอำนาจหน้าที่ของตนหลายหน่วยงาน กล่าวคือ ด้านวัฒนธรรม (การเข้าถึงแหล่งรวมทาง วัฒนธรรม การเข้าถึงความรู้ทางวิชาชีพ เป็นต้น) ด้านการค้นคว้าวิจัยทางเทคโนโลยี ด้านกีฬา (การเข้าชมกีฬาและการเข้ามีส่วนร่วมในการเล่นกีฬา) ด้านการยุติธรรม (รวมถึงการเข้ามีส่วนร่วม ในกระบวนการพิจารณาทางยุติธรรมด้วย) ด้านครอบครัว (การเข้ามามีส่วนร่วม ในสังคมและ การเยียวยาทางจิตเวชเนื่องจากปัญหาทางจิตใจอันเนื่องจากความเหลื่อมล้ำทางสังคม) ด้านการ ทำงาน ด้านการศึกษา ด้านอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ด้านมาตรการทางสังคม (การให้เงิน ช่วยเหลือชดเชยสภาพความพิการ) และด้านการรักษาพยาบาล เป็นต้น

2.2.5. รูปแบบของเงินสวัสดิการช่วยเหลือ

ประเภทของเงินสวัสดิการสำหรับผู้พิการสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

2.2.5.1 เงินช่วยเหลือชดเชยสภาพความพิการ

รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2005 ได้มีการปฏิรูปเงินช่วยเหลือต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในรูปแบบของการชดเชยอันเนื่องมาจากความพิการ เงินช่วยเหลือดังกล่าวนี้มีได้มุ่งหมายให้เป็นเงินเสริมเงินได้ แต่มุ่งประสงค์ที่จะให้เงินดังกล่าวเอื้อประโยชน์ที่จำเป็นให้แก่คนพิการเพื่อชดเชยผลกระทบที่เกิดจากสภาพความพิการ โดยมีข้อจำกัดเกี่ยวกับอายุของผู้พิการที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ดังกล่าว ในลำดับแรกเงินช่วยเหลือชดเชยสภาพความพิการนั้นจ่ายให้แก่คนพิการที่เป็นผู้ใหญ่ระหว่างอายุ 20 ถึง 60 ปี นับตั้งแต่ปี 2008 เป็นต้นไป ผู้ปกครองที่มีบุตรที่พิการซึ่งมีสิทธิที่จะได้รับเงินช่วยเหลือเพื่อการศึกษา สามารถได้รับเงินเพิ่มสำหรับช่วยเหลือการศึกษาของบุตรที่พิการและรับเงินช่วยเหลือสวัสดิการด้วย

เงินช่วยเหลือชดเชยสภาพความพิการเกี่ยวข้องกับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับ

- (1) ความต้องการได้รับความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม (l'aide humaine) รวมถึงการให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวของผู้พิการ
- (2) ความต้องการได้รับความช่วยเหลือทางเทคนิค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของค่าธรรมเนียมที่ตกเป็นภาระแก่ผู้เอาประกันในกรณีที่ได้รับเงินช่วยเหลือดังกล่าวคืนจากการประกันสุขภาพ
- (3) การปรับปรุงอาคารที่พักอาศัยและยานพาหนะของผู้พิการรวมทั้งค่าใช้จ่ายที่อาจมีเพิ่มมากขึ้นอันเนื่องมาจากการขนส่งโดยสาร

(4) การจัดหาหรือดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ใช้อำนวยความสะดวกแก่คนพิการ

(5) การจัดหาหรือดูแลรักษาสัตว์เลี้ยงที่ใช้ประโยชน์สำหรับนำทางคนพิการ

สำหรับความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมจะพิจารณาเป็นรายกรณี ขึ้นอยู่กับสภาพของผู้พิการที่มีความจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นช่วยเหลือสำหรับการทำกิจกรรมหลักที่สำคัญเพื่อการดำรงชีพ หรือต้องได้รับการเฝ้าระวังเป็นพิเศษ เป็นต้น โดยจะต้องมีการนิยามความหมายของความยากลำบากในการดำเนินกิจกรรมของคนพิการและจะต้องมีการพิจารณาระยะเวลาที่ได้รับความเดือดร้อนด้วยว่าต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งปี สำหรับการพิจารณาระดับของความยากลำบากนั้น พิจารณาโดยเทียบเคียงกับกับบุคคลปกติทั่วไปที่มีอายุเท่ากันและไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ กิจกรรมหลักที่สำคัญเพื่อการดำรงชีพที่สมควรจัดให้มีการช่วยเหลือแก่คนพิการเพื่อให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมนั้น หมายความรวมถึงกิจกรรม เกี่ยวกับการดูแลเกี่ยวกับเรื่องส่วนบุคคล (การทำความสะดวกชำระร่างกาย การแต่งกาย เกี่ยวกับอาหาร และการขับถ่าย

ของเสีย) เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายภายในที่พักอาศัย และการเคลื่อนย้ายภายนอกสถานที่ขึ้นอยู่กับสภาพความพิการ การมีส่วนร่วมกับสังคม (ความต้องการความช่วยเหลือเพื่อให้สามารถเคลื่อนย้ายหรือติดต่อสื่อสารเพื่อเข้าถึงกิจกรรมสันตนาการ กิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม การพบปะสังสรรค์ หรือเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น)

เหตุผลประการหนึ่งของการให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมคือความต้องการได้รับการดูแลและเฝ้าระมัดระวังอย่างสม่ำเสมอ ในความหมายที่เป็นการเฝ้าระวังมิให้เกิดภัยอันตรายขึ้นแก่คนพิการ ด้วยเหตุผลเกี่ยวกับความบกพร่องทางการรับรู้ ทางจิตใจ หรือทางร่างกาย และความจำเป็นที่ต้องให้ความช่วยเหลือสำหรับการประกอบกิจกรรมหลักที่สำคัญเกือบทั้งหมด และความจำเป็นสำหรับการอยู่เพื่อช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลอย่างสม่ำเสมอ

เงื่อนไขสำหรับการรับเงินช่วยเหลือชดเชยสภาพความพิการ

ได้มีการกำหนดเงื่อนไขสำหรับการรับเงินช่วยเหลือชดเชยสภาพความพิการไว้ด้วย เช่น ต้องมีภูมิลำเนาที่เป็นหลักแหล่งแน่นอนในประเทศฝรั่งเศส มีอายุระหว่าง 20 ปี จนถึงอายุขั้นสูงที่กำหนดไว้ในรัฐกฤษฎีกา (60 ปี) อย่างไรก็ดีตาม ในกรณีของผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี และมีสภาพความพิการมาก่อนด้วยแล้ว หากมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดก็สามารถขอรับเงินช่วยเหลือชดเชยสภาพความพิการได้ด้วย นอกจากนี้ ผู้พิการจะต้องแสดงให้เห็นว่าตนเป็นผู้ที่มีสภาพความพิการตรงตามหลักเกณฑ์ที่รัฐกฤษฎีกากำหนด ซึ่งการพิจารณาถือตามสภาพและความจำเป็นสำหรับความต้องการที่จะได้รับการชดเชย โดยคำนึงถึงแผนการดำเนินชีวิตของคนพิการประกอบด้วย จะเห็นได้ว่าการพิจารณาให้เงินช่วยเหลือชดเชยสภาพความพิการนั้น มิได้พิจารณาจากลักษณะของสภาพความพิการขั้นต่ำที่กำหนดไว้ แต่ใช้ความยากลำบากในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เทียบเคียงกับแนวทางที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์ในบัญชีท้ายเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา เช่น แสดงให้เห็นว่ามีความยากลำบากอย่างมากในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดในบัญชี หรือ แสดงให้เห็นว่ามีความยากลำบากอย่างสาหัสสำหรับการปฏิบัติกิจกรรมอย่างน้อยสองอย่างตามที่กำหนดในบัญชี

อัตราเงินช่วยเหลือชดเชยสภาพความพิการที่กำหนดไว้สำหรับ ค.ศ. 2008

การให้เงินช่วยเหลือชดเชยสภาพความพิการแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

(1) เงินช่วยเหลือชดเชยสภาพความพิการสำหรับผู้พิการที่มีพักอาศัยของตนเอง

- การให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม กรณีที่ผู้พิการเป็นผู้ว่าจ้างลูกจ้างเอง ประมาณ 11 ยูโรต่อชั่วโมง หรือ ประมาณ 2 ยูโรต่อชั่วโมง กรณีที่ว่าจ้างผ่านบริษัทตัวแทน เป็นต้น

- การให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค ภายในระยะเวลา 3 ปี กำหนดอัตราขั้นสูงไว้ไม่เกิน 3,960 ยูโร

- การปรับปรุงอาคารที่พักอาศัย ภายในระยะเวลา 10 ปี กำหนดอัตรา
ขั้นสูงไว้ไม่เกิน 10,000 ยูโร

- การปรับปรุงยานพาหนะของผู้พิการและการขนส่งโดยสาร ภายใน
ระยะเวลา 5 ปี กำหนดอัตราขั้นสูงไว้ไม่เกิน 5,000 ยูโร อัตราดังกล่าวอาจเพิ่มสูงขึ้นถึง 12,000 ยูโร
ขึ้นอยู่กับระยะทางการเดินทางที่เพิ่มขึ้นระหว่างที่พักอาศัยและสถานที่ทำงานหรือเป็นกรณีที่
การเดินทางต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น

- สัตว์เลี้ยงที่ใช้ประโยชน์สำหรับนำทางคนพิการ ภายใน ระยะเวลา 5 ปี
กำหนดอัตราขั้นสูงไว้ไม่เกิน 3,000 ยูโร

(2) เงินช่วยเหลือขดเซยสภาพความพิการสำหรับผู้พิการที่อยู่ในสถานดูแล

ระหว่างที่พักฟื้นในสถานพยาบาลหรือสถานดูแล อัตราเงินช่วยเหลือ
ทางมนุษยธรรมจะลดลง ร้อยละ 10 จากอัตราที่กำหนดไว้ให้เดิมสำหรับผู้พิการที่มีพักอาศัย
ของตนเอง หรือเมื่อกรณีมีช่วงเวลาบางช่วงที่ต้องพักฟื้นในสถานพยาบาลหรือต้องอยู่ในสถานดูแล
แต่สำหรับเงินช่วยเหลือส่วนอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรณีที่กำหนดอัตราขั้นสูงไว้ 12,000 ยูโร
สำหรับการขนส่งโดยสารระหว่างสถานพยาบาลหรือสถานดูแลและที่พักอาศัย จะมีได้ลดลงไป
ด้วย สำหรับการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคนั้น ทางโรงพยาบาลก็ได้เรียกเก็บค่าบริการให้บริการ
ดังกล่าวจากเงินช่วยเหลือทางเทคนิคแต่อย่างไร

2.2.5.2 เงินช่วยเหลือทางการศึกษาแก่เด็กที่พิการ

การให้ เงินช่วยเหลือทางการศึกษาแก่เด็กที่พิการ เป็นสวัสดิการที่จัดสรรให้แก่
ครอบครัวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการชดเชยภาระของครอบครัวที่เพิ่มมากขึ้นอันเนื่องมาจาก
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่พิการ

เงื่อนไขสำหรับการรับ เงินช่วยเหลือทางการศึกษา กำหนดให้ครอบครัว ต้องมี
ภูมิลำเนาในประเทศฝรั่งเศส และต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเด็กพิการอย่างแท้จริง
ซึ่งเด็กที่พิการที่จะได้รับการช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์นี้จะต้องมีอายุไม่เกิน 20 ปี และต้องมีสภาพ
ของความพิการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 หรือมีสภาพของความพิการระหว่างร้อยละ 50 ถึงร้อยละ
80 ภายใต้เงื่อนไขที่เด็กพิการผู้นั้นต้องอยู่ในสถานดูแลหรือได้รับการรักษาที่บ้าน นอกจากนี้
สำหรับกรณีของเด็กพิการที่มีอายุระหว่าง 16 ถึง 20 ปี เด็กผู้นั้นจะต้องไม่มีรายได้ที่สูงกว่าร้อยละ
50 ของเงินขั้นต่ำที่รัฐกำหนด(SMIC)

การจ่ายเงินช่วยเหลือทางการศึกษา นี้จะถูกระงับในระหว่างช่วงเวลาที่ต้องย้าย
เข้าไปอยู่ในโรงเรียนประจำ เนื่องจากค่าใช้จ่ายในระหว่างที่อยู่ในสถานดังกล่าวตกเป็นภาระของ
รัฐ ระบบประกันสุขภาพ หรือเงินช่วยเหลือทางสังคมแทน

คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิและการพึ่งพาตนเองได้ของคนพิการ (CDAPH)⁶⁴ จะเป็นผู้ที่ประเมินสภาพของคนพิการโดยกำหนดสัดส่วนอัตราความพิการไว้ในรัฐกฤษฎีกา ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 1993 ซึ่งเงินเพิ่มสำหรับ ช่วยเหลือทางการศึกษา อาจกำหนดเพิ่มขึ้นจาก เงินสวัสดิการพื้นฐานที่ได้รับอยู่แล้ว ในกรณีที่เด็กมีสภาพความพิการซึ่งเป็นเหตุทำให้ต้องมี ค่าใช้จ่ายที่ต้องเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษและมีราคาแพง

เงินช่วยเหลือที่กำหนดเพิ่มขึ้นอาจแบ่งออกได้เป็น 6 ประเภทตามลำดับ ขึ้นอยู่กับ สภาพความจำเป็น ดังนี้

ประเภทที่ 1 เมื่อความพิการของเด็กก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้นอย่างมาก หรือเท่ากับหรือสูงขึ้นมากกว่าคิดเป็นร้อยละ 56 ของอัตราค่าเฉลี่ยพื้นฐานรายเดือนของ เงินสวัสดิการด้านครอบครัว

ประเภทที่ 2 เมื่อบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งมีข้อจำกัดเกี่ยวกับอาชีพการงาน ทำให้รายได้ลดน้อยลงอย่างน้อยร้อยละ 20 หรือก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 97

ประเภทที่ 3 การลดลงของกิจกรรมเกี่ยวกับอาชีพการงานของบิดาหรือมารดา คนใดคนหนึ่งอย่างน้อย 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 124

ประเภทที่ 4 เมื่อบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งลาออกจากงานถาวรหรือถูกจำกัด ให้ทำงานหนึ่งในสามของเวลาการทำงานทั้งหมดหรือก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นเท่ากับหรือ มากกว่าคิดเป็นร้อยละ 174.57

---

⁶⁴ คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิและการพึ่งพาตนเองได้ของคนพิการ (CDAPH) มีอำนาจในการ พิจารณาเกี่ยวกับสิทธิและการให้เงินสวัสดิการช่วยเหลือคนพิการ โดยประเมินสภาพของคนพิการหรือสัดส่วน อัตราความพิการที่กำหนดไว้ ซึ่งอัตราความพิการเป็นมาตรการที่กำหนดสภาพความพิการโดยพิจารณาจาก สภาพะของควมไร้ความสามารถเทียบเคียงกับคู่มือกำหนดนิยามความพิการตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ เพื่อ พิจารณาความเหมาะสมในการจ่ายเงินช่วยเหลือโดยคำนึงถึงอัตราสภาพความพิการของผู้นั้น

เงินช่วยเหลือที่คณะกรรมการดังกล่าวพิจารณาจ่ายให้ นั้น ได้แก่

1. เงินช่วยเหลือเพื่อการศึกษาสำหรับบุตรที่พิการรวมทั้งค่าใช้จ่ายส่วนที่ต้องเพิ่มขึ้นสำหรับการ ศึกษารูปแบบพิเศษตามที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัติ ลงวันที่ 30 มิถุนายน 1975 อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 2008 ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์เพื่อให้ครอบครัวจะมีสิทธิที่จะได้รับเงินเพิ่มสำหรับช่วยเหลือการศึกษาของบุตร ที่พิการและรับเงินช่วยเหลือสวัสดิการด้วย

2. เงินเพิ่มพิเศษสำหรับผู้ปกครองของบุตรที่พิการที่แยกกันอยู่
3. บัตรประจำตัวคนทุพพลภาพและบัตรสิทธิพิเศษสำหรับคนพิการ
4. เงินช่วยเหลือสำหรับคนพิการที่เป็นผู้ใหญ่และเงินเสริมรายได้

ประเภทที่ 5 เมื่อบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งต้องยอมออกจากงานเกี่ยวกับอาชีพของตนทั้งหมด และมีความจำเป็นอีกประการหนึ่งที่ทำให้ค่าใช้จ่ายที่เท่ากับหรือมากกว่าคิดเป็นร้อยละ 71.64

ประเภทที่ 6 เมื่อบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งต้องยอมออกจากงานเกี่ยวกับอาชีพของตนทั้งหมดและก่อให้เกิดสถานการณ์ที่เป็นการสร้างข้อจำกัดต่อการดูแลรักษาและเฝ้าดูแลตกเป็นภาระของครอบครัวอีกประการหนึ่งด้วย

อัตราเงินช่วยเหลือทางการศึกษาของเด็กพิการซึ่งกำหนดไว้สำหรับปี 2008

- เงินช่วยเหลือทางการศึกษาพื้นฐาน กำหนดไว้ 120 ยูโร
- เงินเพิ่มตามประเภทที่ 1 กำหนดไว้ประมาณ 60 ยูโร
- เงินเพิ่มตามประเภทที่ 2 กำหนดไว้ประมาณ 245 ยูโร ถ้าเป็นกรณีที่บิดาหรือมารดาแยกกันอยู่ให้ได้รับเงินเพิ่มอีก ประมาณ 49 ยูโร
- เงินเพิ่มตามประเภทที่ 3 กำหนดไว้ประมาณ 347 ยูโร ถ้าเป็นกรณีที่บิดาหรือมารดาแยกกันอยู่ให้ได้รับเงินเพิ่มอีก ประมาณ 68 ยูโร
- เงินเพิ่มตามประเภทที่ 4 กำหนดไว้ประมาณ 538 ยูโร ถ้าเป็นกรณีที่บิดาหรือมารดาแยกกันอยู่ให้ได้รับเงินเพิ่มอีก ประมาณ 215 ยูโร
- เงินเพิ่มตามประเภทที่ 5 กำหนดไว้ประมาณ 688 ยูโร ถ้าเป็นกรณีที่บิดาหรือมารดาแยกกันอยู่ให้ได้รับเงินเพิ่มอีก ประมาณ 275 ยูโร
- เงินเพิ่มตามประเภทที่ 6 กำหนดไว้ประมาณ 1010 ยูโร ถ้าเป็นกรณีที่บิดาหรือมารดาแยกกันอยู่ให้ได้รับเงินเพิ่มอีก ประมาณ 404 ยูโร

2.2.5.3 แหล่งรายได้ที่กำหนดให้แก่คนพิการที่เป็นผู้ใหญ่

การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่คนพิการมีระบบและรูปแบบที่กำหนดไว้แตกต่างกัน ตามแนวคิด 3 ประการ คือ การชดเชย การให้หลักประกัน และความรับผิดชอบร่วมกันของคนในชาติ ดังนั้นการที่คนพิการจะขึ้นตรงกับการให้ความช่วยเหลือในระบบใดย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้นที่เป็นผลอันเนื่องมาจากความพิการ

(1) ความช่วยเหลือทางการเงินในลักษณะของการช่วยเหลือหรือการชดเชย

เงินช่วยเหลือที่ปรากฏตามความหมายนี้มีที่มาจากระบบเงินประกัน เช่น เงินเบี้ยหวัดสำหรับความทุพพลภาพ หรือ ระบบชดเชยความเสียหายอันเป็นผลจากการเรียกร้องเอาจากบุคคลภายนอก เช่น อุบัติเหตุจากการทำงานและความเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการทำงาน เบี้ยหวัดเลี้ยงชีพของพลเรือนและทหาร ค่าเสียหายจากความรับผิดชอบทางละเมิด เป็นต้น

(2) ความช่วยเหลือทางการเงินในลักษณะของความรับผิดชอบร่วมกัน

รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2005 แบ่งแยกอย่างชัดเจนเกี่ยวกับรายได้ของคนพิการ ภายใต้แ่งมุ่มเกี่ยวกับความช่วยเหลือทางสังคมเพื่อการดำรงชีพ และเงินช่วยเหลือเพื่อให้สามารถชำระหนี้ที่เกิดขึ้นได้ในรูปของเงินช่วยเหลือเพื่อชดเชยความพิการ โดยกฎหมายดังกล่าวได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับรองรายได้สำหรับคนพิการที่ทำงาน สำหรับกรณีอื่นได้กำหนดรูปแบบของเงินช่วยเหลือรูปแบบอื่นอีก 3 รูปแบบ คือ การให้เงินช่วยเหลือสำหรับคนพิการที่เป็นผู้ใหญ่ การรับรองรายได้สำหรับคนพิการที่ไม่สามารถทำงานได้ และ เงินช่วยเหลือเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

2.3 ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์แต่มีกฎหมายเกี่ยวกับคนพิการเป็นลายลักษณ์อักษร หลายฉบับด้วยกัน โดยกฎหมายหลักที่ให้ความคุ้มครองแก่คนพิการในประเทศอังกฤษคือ Disability Discrimination Act 1995 (DDA) ซึ่งให้ความคุ้มครอง แก่คนพิการจากการเลือกปฏิบัติและการตกเป็นเหยื่อในด้านการทำงาน สินค้าและบริการ การศึกษา และการขนส่ง ต่อมาใน ค.ศ. 2005 รัฐสภาอังกฤษได้ตรา Disability Discrimination Act 2005 แก้ไขเพิ่มเติม Disability Discrimination Act 1995 โดยกำหนดหน้าที่แก่หน่วยงานของรัฐทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับรัฐบาล มหาวิทยาลัย และโรงพยาบาล ให้การสนับสนุนเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมแก่คนพิการตั้งแต่จุดเริ่มต้นของกระบวนการมากกว่าการจัดให้มีการแก้ไขปรับปรุงเมื่อเกิดปัญหาขึ้นมาแล้ว ซึ่งเป็นการเปลี่ยนโครงสร้างทางกฎหมายจากการที่ต้องขึ้นอยู่กับ การร้องเรียนจากคนพิการมาเป็นหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่เป็นผู้เข้าดำเนินการหรือควบคุม สถานการณ์ (Proactive agent) โดยไม่ต้องรอให้เกิดเหตุการณ์หรือปัญหาขึ้นมาอีก

2.3.1 หลักพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับคนพิการ

Disability Discrimination Act 1995 (DDA) ให้นิยามคำว่า “คนพิการ” หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ ซึ่งมีผลกระทบอย่างสำคัญและเป็นระยะเวลานานต่อความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน ⁶⁵ บุคคลที่จะได้รับความคุ้มครองภายใต้ DDA ต้องพิสูจน์ได้ว่าตนเป็นคนพิการ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

⁶⁵ 1. Meaning of “disability” and “disabled person”.— (1) Subject to the provisions of Schedule 1, a person has a disability for the purposes of this Act if he has a physical or mental impairment which has a substantial and long-term adverse effect on his ability to carry out normal day-to-day activities.

(2) In this Act “disabled person” means a person who has a disability.

(1) มีความพิการทางร่างกายหรือทางจิตใจ ซึ่งความพิการทางจิตใจหมายถึงสภาวะที่บุคคลมีความยากลำบากในการเรียนรู้ หรือป่วยทางจิต

เดิมความพิการทางจิตใจต้องได้รับการตรวจและรับรองจากแพทย์ แต่ตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม ค.ศ.2005 DDA ฉบับแก้ไข ปี 2005 กำหนดให้ ความพิการทางจิตใจไม่ต้องได้รับการตรวจและรับรองจากแพทย์แต่อย่างใด (มาตรา 18 (2)) อย่างไรก็ตาม DDA ไม่ได้กำหนดลักษณะของการป่วยทางจิตใจไว้ แต่ให้พิจารณาว่าการเจ็บป่วยมีผลต่อบุคคลอย่างไร ผู้ป่วยทางจิตใจจำนวนมากไม่คิดว่าตนเป็นคนพิการที่สามารถได้รับการคุ้มครองภายใต้ DDA ซึ่งในความเป็นจริงแล้วมีโรคทางจิตใจหลายประเภทที่สามารถนำไปสู่การเป็นคนพิการได้ เช่น โรคจิตเสื่อม โรคหุดูโรคอารมณ์สองขั้ว โรคย้ำคิดย้ำทำ โรคจิตเภท หรือโรคทำร้ายตนเอง

(2) ความพิการจะต้องส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งการดำเนินชีวิตประจำวันหมายถึงความสามารถในการทำกิจกรรม ดังต่อไปนี้

(2.1) เดิน นั่ง ขึ้นบันได ใช้บริการของการขนส่งมวลชน เดินทางทั้งในและนอกอาคาร ได้สะดวกโดยไม่มีผู้ช่วยเหลือ

(2.2) ใช้มือหรือนิ้วในการเขียน ใช้มีดและissors กดปุ่มหรือแป้นพิมพ์ได้ เช่น การใช้โทรศัพท์

(2.3) ตักอาหารใส่ปาก หรือเทน้ำใส่แก้ว

(2.4) ควบคุมการขับถ่าย

(2.5) ยก ถีบ หรือเคลื่อนย้าย สิ่งของ เครื่อง ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น กางเกง กระเป๋าก้น หรือเก้าอี้

(2.6) พูด ได้ยิน หรือมองเห็น

(2.7) จัดจำสมาชิกในครอบครัวหรือสถานที่ สามารถรับมือกับกิจกรรมง่ายๆ เรียนรู้สิ่งใหม่ และเข้าใจคำสั่งทั้งที่เป็นคำพูดและเขียน เช่น วิธีการทำอาหารง่ายๆ และ

(2.8) รับรู้เกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับร่างกาย เช่น สามารถข้ามถนนได้อย่างปลอดภัย หรือรับรู้จากการสัมผัสได้ว่าสิ่งไหนร้อนหรือเย็น

กิจกรรมที่ทำในการดำเนินชีวิตประจำวันนั้นไม่รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น การที่ไม่มีความสามารถในการทำงาน ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นคนพิการภายใต้ DDA เว้นแต่ความพิการนั้นส่งผลกระทบต่อบุคคลในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่นอกเหนือจากการทำงาน ยกตัวอย่างเช่น หากบุคคลใดป่วยเป็นโรคเบาหวานและต้องฉีดยาอินซูลินด้วยตัวเองเพื่อรักษาอาการโรค บุคคลนั้นจะต้องตระหนักได้ว่าหากไม่ฉีดยาอินซูลินให้ตนเองแล้วจะได้รับผลกระทบอย่างไร

เดิมหากบุคคลใดมีอาการเจ็บป่วยและมีสภาพร่างกายที่แย่งตามเวลา เช่น ป่วยเป็น มะเร็ง โรคเอดส์ โรคภาวะผนังเส้นโลหิตแดงหนาและมีความยืดหยุ่นน้อยลง หรือกล้ามเนื้อเสื่อม บุคคลเหล่านี้จะถือว่าเป็นคนพิการเมื่ออาการป่วยมีผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนิน ชีวิตประจำวันตามปกติ แต่ DDA ฉบับแก้ไข ปี 2005 กำหนดว่าหากบุคคลใดได้รับการตรวจ วินิจฉัยว่าป่วยเป็นโรคมะเร็ง โรคเอดส์ ภาวะผนังเส้นโลหิตแดงหนาและมีความยืดหยุ่นน้อยลง ให้ถือว่าเป็นคนพิการคุ้มครองภายใต้ DDA โดยมีผลตั้งแต่วันที่ได้รับการวินิจฉัยโรคโดยไม่ต้องรอ จนกว่าอาการของโรคมีผลร้ายต่อความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน (มาตรา 18 (3)) แม้บุคคลจะหายจากความเป็นคนพิการแล้วบุคคลนั้นยังมีสิทธิในการฟ้องคดีหากได้รับการปฏิบัติ ที่ไม่เป็นธรรมเนื่องจากความพิการนั้น

(3) มีความพิการเป็นระยะเวลาชานาน โดยพิจารณาจาก

(3.1) มีความพิการมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน หรือ

(3.2) มีความเป็นไปได้ที่จะมีความพิการอย่างน้อย 12 เดือน หรือ

(3.3) มีความเป็นไปได้ที่จะมีความพิการตลอดชีวิต

หากความพิการมีผลกระทบต่อบุคคลใดน้อยกว่า 12 เดือน แต่มีความเป็นไปได้ว่าความ พิการนั้นอาจเกิดขึ้นอีก ให้ถือว่ามีความพิการเป็นระยะเวลาชานาน หรือกรณีที่ป่วยเป็นโรคที่อาการ ผันผวน เช่น โรคไขข้ออักเสบถือว่ามีความพิการเป็นระยะเวลาชานานเช่นกัน หากบุคคลใดมีอาการ ตาม (1) (2) หรือ (3) อาจมีความเป็นไปได้ที่จะเป็นคนพิการตาม DDA ซึ่งการพิจารณาว่า เป็น คนพิการหรือไม่จำเป็นต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป

2.3.2 นโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนพิการ

(1) ด้านสุขภาพ

ประเทศอังกฤษมีประชากรที่เป็นคนพิการมากกว่าสิบล้านคน โดยในจำนวนนี้เป็น ประชากรที่อายุเกินวัยรับบำนาญจำนวนสี่ล้านหกแสนคน และเป็นประชากรที่เป็นเด็กจำนวน เจ็ดแสนคน ประชากรอายุระหว่าง 16-24 ปี เป็นคนพิการร้อยละสิบ ในขณะที่หนึ่งในสามของ ประชากรที่มีอายุระหว่าง 50 ปีถึงวัยเกษียณเป็นคนพิการ และคาดว่าในปี ค.ศ. 2020 จะมี ประชากรร้อยละ 58 ของประชากรที่มีอายุมากกว่า 50 ปีมีปัญหาทางสุขภาพเรื้อรัง ซึ่งองค์การ อนามัยโลกคาดการณ์ว่าปัญหาสุขภาพดังกล่าวจะเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ ผู้ที่มีปัญหาสุขภาพ ดังกล่าวกลายเป็นคนพิการในปี ค.ศ.2020⁶⁶

คนพิการมีสิทธิได้รับบริการในด้านสุขภาพและสังคม (Health and Social Care) เหมือน บุคคลทั่วไป รวมถึงได้รับสิทธิตามบทบัญญัติพิเศษที่กำหนดไว้ใน DDA ซึ่งกำหนดให้คนพิการ

⁶⁶ Family Resource Survey 2003-2004

ได้รับบริการด้านสุขภาพและสังคม เช่น การผ่าตัด การรักษาโรคทางพันธุกรรม การเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือหน่วยให้บริการเคลื่อนที่ บทบัญญัติใน DDA กำหนดขึ้นโดยมีเจตนาไม่ให้แพทย์ (GP) ปฏิเสธการรับลงทะเบียน หรือไม่อาจปฏิเสธในการรักษาบุคคลใดต่อไป เนื่องจากความพิการ และคนพิการมีสิทธิได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพและการบริการสังคมในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าใจได้ โดยถือว่าผู้ให้บริการมีหน้าที่ในการจัดเตรียมเอกสารในรูปแบบที่เหมาะสมกับคนพิการ เช่น โรงพยาบาลอาจเตรียมเอกสารที่มีตัวหนังสือขนาดใหญ่ อ่านง่าย หรือเอกสารที่เป็นอักษรเบรลล์ เพื่อช่วยเหลือ ผู้ที่มีความพิการทางสายตา หรือจัดเตรียมล่ามสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

คนพิการมีสิทธิได้รับการประเมินการให้ความช่วยเหลือด้านสุขภาพและสังคม (Healthcare and Social Assessments) จากหน่วยให้บริการทางสังคม (Services Department) ขององค์กรปกครองท้องถิ่น ในการให้ความช่วยเหลือจะมีผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดโรคมาพบปะพูดคุยและประเมินความต้องการส่วนบุคคลของคนพิการว่าควรได้รับความช่วยเหลือในด้านใดบ้างเพื่อ ที่จะให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ บริการที่คนพิการอาจขอรับความช่วยเหลือ ได้แก่ การดูแลด้านสุขภาพ อุปกรณ์ช่วยเหลือ ความช่วยเหลือเกี่ยวกับบ้านหรือที่อยู่อาศัย การประเมินจะช่วยให้ทราบถึงความต้องการที่จำเป็นและสำคัญที่สุดของคนพิการและแสดงถึงความเสี่ยงหากคนพิการไม่ได้รับความช่วยเหลือ ในกรณีที่มีความจำเป็นให้ความช่วยเหลือ หน่วยให้บริการทางสุขภาพและสังคมจะพบปะพูดคุยกับคนพิการและจัดทำแผนการดูแล ซึ่งอาจได้รับความช่วยเหลือหรือความร่วมมือจากองค์กรเอกชน และองค์กรอาสาสมัครต่าง ๆ หรือหากคนพิการต้องการความช่วยเหลือในด้านอื่น เช่น ที่อยู่อาศัย หรือคำแนะนำในด้านอื่น หน่วยให้บริการทางสุขภาพและสังคมจะแนะนำหน่วยงานที่คนพิการอาจขอรับความช่วยเหลือต่อไป นอกจากนี้ คนพิการอาจได้รับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนในด้านการให้ความช่วยเหลือที่บ้าน เช่น การทำความสะอาดหรือช่วยเหลือในการไปซื้อสินค้า การให้ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์และการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการใช้งานที่บ้าน การให้ความช่วยเหลือในการจัดหาคนดูแลคนพิการ และการดูแลเด็กไม่ว่าผู้ปกครองหรือเด็กจะเป็นคนพิการก็ตาม

เมื่อคนพิการได้รับบริการทางสังคมรัฐได้จัดให้มีวิธีการที่เรียกว่า การชำระเงินโดยตรง (Direct Payment) ซึ่งหมายถึงการชำระเงินโดยองค์กรท้องถิ่นเพื่อคนพิการที่ได้รับการประเมินว่ามีความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยให้บริการทางสังคม

สิทธิในการได้รับการชำระเงินโดยตรงมี 3 วิธี คือ (1) กรณีที่คนพิการได้รับบริการทางสังคม องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องเสนอทางเลือกในการชำระเงินโดยตรง (2) กรณีที่คนพิการไม่ได้รับบริการทางสังคม คนพิการจะต้องติดต่อกับองค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อทำการประเมิน

ความต้องการในการได้รับความช่วยเหลือก่อนเพื่อที่จะได้รับการบริการทางสังคมและการชำระเงินโดยตรง (3) คนพิการอาจได้รับการปฏิเสธให้ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยให้บริการ ทางสังคม เนื่องจากองค์กรท้องถิ่นอาจเห็นว่าคนพิการดังกล่าวไม่มีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือทางสังคม อย่างไรก็ตาม หากในภายหลังคนพิการเห็นว่าความต้องการในการรับบริการหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ได้เปลี่ยนไป คนพิการอาจขอให้องค์กรท้องถิ่นทำการประเมินใหม่ได้ และมีสิทธิในการชำระเงินโดยตรงเมื่อผ่านการประเมินแล้ว จำนวนของเงินที่จะได้รับการชำระเงินโดยตรงนั้นขึ้นอยู่กับผลการประเมินจากองค์กรปกครองท้องถิ่น คนพิการจะได้รับการชำระเงินโดยตรงโดยผ่านทางธนาคาร Building Society ที่ทำการไปรษณีย์ หรือบัญชีออมทรัพย์แห่งชาติ (National Saving Account) ในกรณีที่เป็นคนพิการต้องการคนที่ทำหน้าที่เก็บรักษาเงินให้ตนเอง หรือเป็นคนพิการที่ได้จดทะเบียนเป็นคนตาบอด การชำระเงินอาจทำเป็นเช็คซึ่งสามารถแลกเปลี่ยนเงินได้ ณ ที่ทำการไปรษณีย์

(2) ด้านการศึกษา

กฎหมายหลักที่ให้การคุ้มครองด้านการศึกษาแก่คนพิการในประเทศอังกฤษคือ Disability Discrimination Act 1995 และ Special Educational Needs and Disability Act 2001 โดยแต่ละกฎหมายมีความเชื่อมโยงกัน กล่าวคือ ส่วนที่ 5 แห่ง Education Act 1996 กำหนดให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการทางการศึกษาเป็นพิเศษ (Special Education Needs) โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการให้มีบทบัญญัติที่สอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษาเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคน ซึ่งหมายถึงบทบัญญัติทางการศึกษาเป็นพิเศษ ที่มีความแตกต่างหรือมีข้อเพิ่มเติมจากบทบัญญัติทางการศึกษาสำหรับเด็กทั่วไป ในปี ค.ศ. 2001 รัฐสภาได้ตรากฎหมาย Special Educational Needs and Disability Act 2001 (SEN) เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับความต้องการทางการศึกษาเป็นพิเศษที่บัญญัติใน Education Act 1996 และมีบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย Disability Discrimination Act 1995 ในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการด้านการศึกษา

(2.1) Disability Discrimination Act 1995 (DDA) และที่แก้ไขเพิ่มเติมปี 2005 DDA ให้ความคุ้มครองแก่คนพิการไม่ว่าจะเป็นความพิการทางกายหรือจิตใจ ซึ่งความพิการดังกล่าวส่งผลกระทบต่ออย่างสำคัญและเป็นระยะเวลานานต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความผิดปกติในการเคลื่อนไหว การมองเห็น การได้ยิน การเรียนรู้ที่ยากลำบาก ปัญหาสุขภาพจิต เป็นโรคลมบ้าหมู เอดส์ หอบหืด เบาหวาน หรือโรคที่มีอาการเพิ่มมากขึ้นตามเวลา เช่น โรคไขข้อกระดูกอักเสบ

ผู้ที่มีหน้าที่ภายใต้ DDA คือ โรงเรียนทุกโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนของรัฐ โรงเรียนของเอกชน โรงเรียนสำหรับคนพิการและคนที่มีความสามารถพิเศษ โรงเรียนอนุบาล หรือโรงเรียน

มัธยม โดยในแต่ละโรงเรียนจะมีหน่วยงานที่เรียกชื่อว่า “Responsible Body” ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อเป็นหลักประกันว่าโรงเรียนจะปฏิบัติหน้าที่ตามที่ DDA กำหนด นอกจากนี้จะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบของโรงเรียนแล้ว Responsible Body ต้องรับผิดชอบต่อภาระกระทำของลูกจ้างและตัวแทนด้วย หน่วยงานทางการศึกษาและโรงเรียนมีหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดทำแผนเชิงยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการเข้าถึงการศึกษาแก่คนพิการ โดยแผนดังกล่าวจะต้องมี รายละเอียด การพัฒนาหลักสูตรด้วย ภายใต้ DDA สิ่งที่โรงเรียนและ Responsible Body ต้องดำเนินการคือจัดให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนที่พิการ หรือบุคคลที่กำลังจะมาเป็นนักเรียนในอนาคต ซึ่งโรงเรียนมีหน้าที่ในการคำนึงถึงความต้องการของคนพิการที่อาจมีความพิการหลากหลายด้านเพื่อจัดให้การแก้ไขปรับปรุงหรือ การเตรียมการครอบคลุม ถึงความต้องการของนักเรียนที่อาจมีความพิการแตกต่างกัน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการแก้ไขปรับปรุงอาคารเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานของคนพิการ หรือจัดเตรียมอุปกรณ์พิเศษเนื่องจากเป็นกรอบหน้าที่ตามที่กำหนดใน SEN นอกจากนี้ โรงเรียนจะต้องทบทวนนโยบาย แนวปฏิบัติ หรือวิธีการเพื่อเป็นหลักประกันว่าคนพิการจะไม่เสียเปรียบอันเนื่องมาจากความพิการของตน

การเลือกปฏิบัติต่อคนพิการด้านการศึกษาอาจเกิดได้ 2 กรณี คือ

(1) การปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมแก่คนพิการ โรงเรียนอาจถูกเรียกร้องให้รับผิดชอบ

อันเนื่องมาจากการเลือกปฏิบัติ อันเนื่องมาจาก ความพิการของเด็กนักเรียน และไม่สามารถแสดงได้ว่าการเลือกปฏิบัตินั้นเป็นธรรม เช่น ปฏิเสธใบสมัครเข้าเรียนอันเนื่องมาจากความพิการของผู้สมัคร หรือปฏิเสธที่จะให้นักเรียนไปทัศนศึกษากับโรงเรียนเนื่องจากป่วยเป็นเบาหวาน ในบางกรณีโรงเรียนอาจมีความชอบธรรมในการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมระหว่างคนพิการและคนทั่วไปได้ หากโรงเรียนสามารถแสดงให้เห็นว่าได้กระทำอย่างมีเหตุผลซึ่งเป็นหัวใจหลักและเป็นสาระสำคัญ (Material and Substantial) โดยเหตุผลดังกล่าวต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป

(2) โรงเรียนไม่ทำการแก้ไขปรับปรุงที่เหมาะสมจนทำให้คนพิการได้รับความยากลำบากอย่างยิ่งเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลทั่วไป ยกตัวอย่างเช่น โรงเรียนไม่ได้จัดเตรียมสิ่งที่มีความจำเป็นเพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าสอบได้

(2.2) Special Educational Needs and Disability Act 2001 (SEN) กรอบอำนาจหน้าที่ของ SEN กำหนดไว้ในมาตรา 312 แห่ง Education Act 1996 ว่า ภาวะที่เด็กมีความต้องการทางการศึกษาเป็นพิเศษคือเมื่อเด็กมีความยากลำบากในการเรียนรู้ มีความจำเป็นที่จะต้อง มีบทบัญญัติทางการศึกษาเป็นพิเศษ นอกจากนี้ Education Act 1996 ได้ให้นิยามของคำว่า “ความต้องการทางการศึกษาเป็นพิเศษ” ว่าหมายถึงสภาวะที่เด็กมีความยากลำบากในการเรียนรู้มากกว่าเด็กคนอื่นในวัยเดียวกัน หรือมีความพิการที่ชัดเจนหรือเป็นอุปสรรคในการใช้

อุปกรณ์การเรียนที่เตรียมไว้สำหรับเด็กทั่วไปในโรงเรียน อย่างไรก็ตาม แม้เด็กจะมีความต้องการทางการศึกษาเป็นพิเศษก็ไม่ได้หมายความว่าเด็กคนนั้นจะเป็นคนพิการ ทุกกรณี เช่น เด็กคนหนึ่งป่วยเป็นโรคหอบหืดอย่างรุนแรงแต่อาจจะไม่มีความต้องการทางการศึกษาเป็นพิเศษเนื่องจากสามารถเรียนรู้ได้เหมือนเด็กในวัยเดียวกัน SEN กำหนดให้โรงเรียนจัดให้มีเครื่องช่วยเหลือหรือบริการ เช่น ไม้พยุงสัญญาณ ล้อรถ หรือข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบอักษรเบรลล์ หรือเทปบันทึกเสียงเพื่อให้ปัจเจกบุคคลสามารถเข้าถึงตามความต้องการเป็นพิเศษของแต่ละบุคคลได้

การคุ้มครองคนพิการด้านการศึกษาได้แบ่งการคุ้มครองไว้ 2 ประเภท คือ สถานศึกษาสำหรับบุคคลที่มีอายุน้อยกว่า 16 ปี และสถานศึกษาสำหรับบุคคลที่มีอายุมากกว่า 16 ปี

1. สถานศึกษาสำหรับบุคคลที่มีอายุน้อยกว่า 16 ปี

การเลือกปฏิบัติต่อนักเรียน หรือนักเรียนในอนาคตอาจเกิดขึ้นได้ใน 2 กรณี คือ

(1) เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากความพิการของนักเรียน (2) ไม่จัดให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมเพื่อเป็นหลักประกันว่านักเรียนหรือนักเรียนในอนาคตจะไม่ถูกจัดให้ไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ลำบากเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนปกติทั่วไป หน้าที่ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหน้าที่ที่โรงเรียนจะต้องเตรียม การไว้ล่วงหน้า โดยไม่ต้องรอให้เด็กนักเรียนที่พิการแจ้งให้ทราบจึงจะทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ภายใต้ DDA ไม่ได้กำหนดให้โรงเรียนจัดให้มีเครื่องช่วยเหลือหรือให้บริการ หรือปรับปรุงแก้ไขสภาพทางกายภาพของอาคาร แต่ได้บัญญัติไว้ใน SEN ซึ่งกำหนดให้รูปแบบทางกายภาพถูกรวบรวมไว้ในแผนระยะยาวของโรงเรียน

2. สถานศึกษาสำหรับบุคคลที่มีอายุมากกว่า 16 ปี

DDA ให้สิทธิแก่คนพิการในการเข้าศึกษาในวิทยาลัย มหาวิทยาลัย และสถาบันอื่นที่จัดไว้สำหรับบุคคลที่มีอายุมากกว่า 16 ปี สิทธิในการเข้ารับการศึกษาในสถาบันดังกล่าวได้แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา คือ

(1) ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2002 กำหนดให้การเลือกปฏิบัติโดยสถาบันการศึกษาโดยมีเหตุอันเนื่องมาจากความพิการ และการฝ่าฝืนไม่จัดให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมแก่คนพิการในสถาบันการศึกษาเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายเพื่อป้องกันไม่ให้คนพิการตกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ยากลำบาก

(2) ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2003 สถาบันการศึกษามีหน้าที่ในการจัดเตรียมการให้ความช่วยเหลือ (Auxiliary Aids) และบริการ (Services) เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ในการแก้ไขปรับปรุงที่เหมาะสม

(3) ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2005 สถาบันการศึกษามีหน้าที่ในการแก้ไขปรับปรุงอาคารซึ่งอาจทำให้คนพิการอยู่ในสภาพที่ยากลำบากให้มีสภาพเหมาะสม

นอกจากนี้ มีบทบัญญัติให้ตรา Code of Practice for Post-16 Education Provider เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลและเป็นการแนะแนวทางลักษณะของการแก้ไขปรับปรุงที่เหมาะสมแก่คนพิการและผู้ให้บริการ

สถานศึกษาที่ให้บริการทางด้านการศึกษาแก่บุคคลอายุมากกว่า 16 ที่อยู่ภายใต้บังคับของ DDA ได้แก่

- (1) มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาอื่นที่ให้การศึกษาระดับสูงขึ้นไป
- (2) วิทยาลัยที่ให้การศึกษาระดับสูงขึ้นไป หรือสถาบันอื่นที่ให้การศึกษาระดับสูงขึ้นไป
- (3) สถาบันการศึกษาของท้องถิ่น หรือสถาบันการศึกษาที่ให้การศึกษาระดับสูงขึ้นไป เช่น การศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ หรือการศึกษาสำหรับผู้ชุนชน
- (4) โรงเรียนที่จัดให้มีการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่
- (5) สถาบันการศึกษาของท้องถิ่นที่มี Statutory Youth Service
- (6) สถาบันการศึกษาอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

DDA ให้ความคุ้มครองการศึกษาสำหรับบุคคลอายุมากกว่า 16 ปี ใน 3 ประเด็น คือ

- (1) การรับเข้าศึกษา (Admission) (2) การสอน การเรียน และการให้บริการที่จัดเตรียมทั้งหมด หรือบางส่วนแก่นักเรียน ได้แก่ การออกไปทัศนศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวกในเวลาว่าง โรงอาหาร ห้องสมุด ศูนย์กลางการเรียนรู้ ประสบการณ์การทำงาน และที่พักอาศัย (3) การให้ออกจากกระบวนการวิชา หรือสถานศึกษา

การเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในสถานศึกษาสำหรับบุคคลที่มีอายุมากกว่า 16 ปีอาจเกิดขึ้นได้ 2 กรณี คือ

- (1) เลือกปฏิบัติโดยมีเหตุมาจากความพิการของบุคคล และไม่สามารถแสดงได้ว่าการเลือกปฏิบัติดังกล่าวเป็นธรรมแก่คนพิการ

DDA บัญญัติถึงการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการว่าอาจเป็นการเลือกปฏิบัติในขั้นตอนการพิจารณาเพื่อรับเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษา เงื่อนไขในการเข้ารับการศึกษา การปฏิเสธหรือไม่พิจารณาใบสมัครเพื่อเข้ารับการศึกษา ถูกกีดกันออกจากการสอน การเรียน หรือบริการต่าง ๆ ที่จัดเตรียมโดยสถานศึกษา

ผู้ที่ได้รับการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากความพิการของตนจะต้องแสดงว่าได้รับการปฏิบัติอย่างไร เหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ เหตุผลที่เกี่ยวกับความพิการ เหตุที่ทำให้บุคคลอื่นไม่ได้รับการปฏิบัติเหมือนกับตน ตัวอย่างของการเลือกปฏิบัติ เช่น นักเรียนที่มีความบกพร่องทางทักษะการเรียนรู้สมัครเรียน ระดับปริญญาตรีภาษาอังกฤษแต่ได้รับการปฏิเสธจากทางมหาวิทยาลัย แต่นักเรียนคนอื่นที่มีคุณสมบัติเหมือนกันได้รับอนุญาตให้เข้าเรียนได้ หรือกรณีนักเรียนที่มีความ

ผิดปกติในการเคลื่อนไหวได้รับการปฏิเสธในการเข้าร่วมในการเดินทางไปทัศนศึกษาเนื่องจากความบกพร่องดังกล่าว

(2) ฝ่าฝืนหรือไม่ดำเนินการให้มีการแก้ไขปรับปรุงที่เหมาะสม (Reasonable Adjustment)

สถาบันการศึกษามีหน้าที่ดำเนินการอย่างระมัดระวังเพื่อป้องกันไม่ให้คนพิการตกอยู่ในสภาพที่ยากลำบาก หน้าที่ดังกล่าวนี้ใช้บังคับกับการเตรียมการเพื่อพิจารณาการรับเข้าศึกษา ในสถานศึกษา การสอน การเรียน และบริการอื่นที่จัดเตรียมไว้สำหรับนักเรียนโดยสถานศึกษา หน้าที่ในการแก้ไขปรับปรุงที่เหมาะสมหมายความว่าในการเตรียมให้ความช่วยเหลือและบริการ และหน้าที่ในการโยกย้ายหรือแก้ไขสภาพทางกายภาพของอาคารสถานที่ด้วย

ตัวอย่างของการแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม ได้แก่

(1) สถาบันการศึกษาของท้องถิ่นได้จัดเตรียมเอกสารที่มีขนาดตัวอักษรขนาดใหญ่สำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน

(2) มหาวิทยาลัยจัดให้มีการแปลการเรียนการสอนเป็นภาษามือสำหรับนักเรียนหูหนวก

(3) มหาวิทยาลัยติดตั้งลิฟต์สำหรับนักเรียนที่พิการนั่งรถเข็นเพื่อให้สามารถเข้าไปในห้องเรียนได้

หน้าที่ดังกล่าวมาข้างต้นเป็นหน้าที่ที่ต้องจัดเตรียมไว้ล่วงหน้าโดยที่ไม่ต้องรอให้มีการร้องขอจากคนพิการ แต่สถานศึกษาจะต้องพิจารณาล่วงหน้าว่ามีความจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงหรือจัดเตรียมสิ่งใดหรือไม่

(3) ด้านการทำงาน

Disability Discrimination Act 1995 (DDA) ให้การคุ้มครองแก่คนพิการด้านการทำงาน โดยห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในกรณี ดังต่อไปนี้ (1) ในการสมัครงาน (2) เงื่อนไขที่กำหนดในสัญญา (3) โอกาสในการฝึกงาน การเลื่อนตำแหน่ง หรือสิทธิประโยชน์อื่น (4) การปฏิบัติต่อคนพิการและเพื่อนร่วมงาน (5) การให้ออกจากงานเมื่อนายจ้างต้องการลดจำนวนลูกจ้าง หรือการไล่ออก (6) เมื่อออกจากงานแล้วแต่ยังมีความสัมพันธ์กับนายจ้างเดิม เช่น การขอให้ออกเอกสารรับรองการทำงาน

นอกจากนี้ DDA ได้กำหนดให้นายจ้างมีหน้าที่ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมเกี่ยวกับข้อตกลงในการทำงาน หรือสถานที่ทำงาน เพื่อคุ้มครองลูกจ้าง ผู้สมัครงาน หรือผู้ที่เคยเป็นลูกจ้างจากการเลือกปฏิบัติหรือได้รับความเสียหายเปรียบ หน้าที่ของนายจ้างดังกล่าวรวมถึงการแก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีการรับสมัครงานและวิธีการสัมภาษณ์งาน และจะต้องพิจารณาจัดเตรียมเอกสารรับรองการทำงานอย่างรอบคอบ

นายจ้างทุกประเภทอยู่ภายใต้บังคับของ DDA และมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการกระทำของลูกจ้างและตัวแทนด้วย DDA ครอบคลุมการเลือกปฏิบัติใน Occupational Pension Schemes และการประกันที่กระทำโดยนายจ้าง เช่น ประกันสุขภาพ กฎหมายไม่ได้กำหนดเวลาขั้นต่ำไว้ว่าต้องเป็นลูกจ้างมาไม่น้อยกว่าเวลาเท่าใดจึงจะสามารถฟ้องร้องคดี เพราะเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติได้ ดังนั้น ลูกจ้างทุกคนจึง สามารถฟ้องคดีและเรียกค่าเสียหายได้อย่างไม่มีข้อจำกัด DDA ให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างทุกประเภท รวมทั้ง เจ้าหน้าที่ในเรือนจำ พนักงานดับเพลิง ลูกจ้างตามสัญญาจ้าง เจ้าหน้าที่ตำรวจ หุ้นส่วนในบริษัท ทนายความ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เช่น เจ้าหน้าที่ชั้นสูตรศพ แต่ไม่รวมถึงสมาชิกสภาที่มาจากการเลือกตั้ง นอกจากนี้ ยังให้การคุ้มครองแก่องค์กรทางการเมือง เช่น สหภาพการค้า องค์กรกลุ่มบุคคล เช่น คณะกรรมการการแพทย์ ตัวแทนมาตรฐานการขับรถ คณะกรรมการตรวจสอบ อย่างไรก็ตาม DDA ไม่ครอบคลุมถึงการทำงาน ให้แก่กองทัพอากาศ หรือการทำงานที่งานทั้งหมดหรือส่วนใหญ่เกิดขึ้นนอกสหราชอาณาจักร เว้นแต่การจ้างงานดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสหราชอาณาจักร และเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนด และ DDA ไม่ใช้บังคับกับลูกจ้างที่ทำงานในเรือ เครื่องบิน หรือเรือสควอร์คราฟท์ ในส่วนของผู้ที่ทำงานเป็นอาสาสมัครโดยทั่วไปแล้วไม่ถือว่าเป็นลูกจ้าง แต่มีบางกรณีที่จะได้รับการพิจารณาว่าเป็นลูกจ้างและได้รับการคุ้มครองตาม DDA เช่นกัน หากมีสภาพเป็น “ลูกจ้าง” ซึ่งต้องพิจารณาเป็นรายกรณีตามลักษณะของสัญญาจ้าง นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่อาสาสมัครบางกรณี เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียน (School Governor) มีหน้าที่ตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับองค์กรของรัฐ (Public Authority) ซึ่งต้องตกอยู่ภายใต้ DDA และใน DDA ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมปี 2005 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่แก่สมาชิกสภาองค์กรท้องถิ่น (Local authority councilors) ด้วย

การเลือกปฏิบัติแก่คนพิการด้านการทำงาน แบ่งได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่

- (1) การเลือกปฏิบัติโดยตรง คือ การเลือกปฏิบัติโดยมีเหตุมาจากความพิการของบุคคล
- (2) ไม่จัดให้มีการแก้ไขปรับปรุงที่เหมาะสมแก่คนพิการ
- (3) การเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับความพิการ กล่าวคือ มีเหตุที่เกี่ยวข้องกับความพิการแต่ไม่ใช่เพราะความพิการโดยตรง
- (4) ปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม (Victimization)
- (5) การข่มขู่

DDA กำหนดให้การเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยมีเหตุอันเนื่องมาจากความพิการของลูกจ้าง หรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ในการแก้ไขปรับปรุงที่เหมาะสมเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เว้นแต่จะแสดงให้เห็นได้ว่าการเลือกปฏิบัติดังกล่าวมีความเป็นธรรม (มาตรา 5) โดยให้

Secretary of State มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดเกี่ยวกับการกระทำที่ถือว่าเป็นธรรม และการกระทำที่ไม่เป็นธรรม ในการให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้าง DDA กำหนดให้นายจ้างมีหน้าที่ในการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการจัดการ หรือข้อตกลงเกี่ยวกับการจ้างต่าง ๆ ที่กระทำโดยนายจ้าง หรือในนามตัวแทนของนายจ้าง หรือปรับปรุงแก้ไขสิ่งปลูกสร้างที่อาจทำให้ลูกจ้างได้รับความไม่สะดวก หรือได้รับความยากลำบากเมื่อเปรียบเทียบกับคนที่ไม่พิการ หน้าที่ดังกล่าวเป็นหน้าที่ที่นายจ้างต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและเหมาะสมกับพฤติการณ์ ซึ่ง DDA ได้ยกตัวอย่างมาตรการที่นายจ้างควรพิจารณาในการแก้ไขปรับปรุงเพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานแก่คนพิการ ได้แก่ การแก้ไขปรับปรุงสิ่งก่อสร้าง การแบ่งภาระหน้าที่ของคนพิการให้บุคคลอื่นรับผิดชอบ การโยกย้ายให้คนพิการไปทำงานในตำแหน่งที่เหมาะสม การแก้ไขข้อตกลงเกี่ยวกับชั่วโมงการทำงาน การมอบหมายให้คนพิการทำงานในสถานที่อื่นที่มีความสะดวกแก่คนพิการมากกว่าที่ทำงานเดิม การอนุญาตให้คนพิการลางานในระหว่างเวลาทำงานเพื่อการฟื้นฟู การประเมิน หรือการรักษา การจัดให้คนพิการได้รับการฝึกฝน การหามาหรือการเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์การทำงาน การเปลี่ยนแปลงคำแนะนำหรือคู่มือในการทำงาน การเปลี่ยนแปลงวิธีการในการทดสอบหรือการประเมิน การจัดให้มีคนอ่านหรือล่าม หรือการจัดให้มีการควบคุมหรือตรวจตรา เป็นต้น

ในการพิจารณาว่ามาตรการที่นายจ้างใช้ในการแก้ไขปรับปรุงมีความเหมาะสมหรือไม่ พิจารณาจาก

- (1) มาตรการที่ใช้สามารถช่วยป้องกันคนพิการจากผลกระทบด้านต่างๆ แก่คนพิการหรือไม่
- (2) มาตรการที่ใช้นายจ้างสามารถดำเนินการได้ในทางปฏิบัติหรือไม่
- (3) ค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนายจ้างดำเนินการตามมาตรการ และอาจมีผลกระทบต่อกิจการของนายจ้าง
- (4) การเงินของนายจ้างหรือแหล่งที่มาอย่างอื่น

นอกจากนี้ Secretary of State มีอำนาจออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับมาตรการของนายจ้างที่ถือว่าเหมาะสม มาตรการของนายจ้างที่ถือว่าไม่เหมาะสม และลักษณะทางกายภาพของอาคาร

บทบัญญัติเกี่ยวกับการจ้างงานในส่วนนี้ DDA กำหนดข้อยกเว้นสำหรับสถานประกอบกิจการขนาดเล็กซึ่งมีลูกจ้างไม่เกินยี่สิบคน และให้อำนาจ Secretary of State ในการแก้ไขจำนวนลูกจ้างแต่ต้องกำหนดไม่มากกว่า 20 คน ก่อนที่จะดำเนินการแก้ไขจำนวนลูกจ้าง Secretary of State จะต้องทำการพิจารณาผลกระทบต่าง ๆ ภายในเก้าเดือน โดยต้องปรึกษารัฐหรือกับองค์การที่เป็นตัวแทนด้านสิทธิประโยชน์ของนายจ้าง และองค์การที่เป็นตัวแทนด้านสิทธิประโยชน์ของลูกจ้างเกี่ยวกับการทำงานหรือหางานตามที่เห็นสมควร เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าควรออก

กฎกระทรวงเปลี่ยนแปลงจำนวนลูกจ้างให้กฎกระทรวงดังกล่าวมีผลใช้บังคับภายในหนึ่งปีนับจากวันที่เริ่มทำการพิจารณา ในกรณีที่พิจารณาเห็นว่าไม่ควรออกกฎกระทรวงเปลี่ยนแปลงจำนวนลูกจ้างให้เสนอรายงานเกี่ยวกับสรุปผลการพิจารณาและเหตุผลของการตัดสินใจต่อรัฐสภาภายในหนึ่งปีนับจากวันที่เริ่มทำการพิจารณา

(4) ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน

DDA ให้สิทธิแก่คนพิการในการเข้าถึงการให้บริการ (Everyday Services) โดยผู้ให้บริการมีหน้าที่ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสิ่งปลูกสร้างหรือวิธีการที่ให้บริการเพื่อให้มีความเหมาะสมแก่คนพิการ “Everyday Services” หมายความว่ารวมถึงการให้บริการของสภาท้องถิ่น (Local Councils) การผ่าตัดของแพทย์ (Doctor’s Surgeries) ร้านค้า ธนาคาร ที่ทำการไปรษณีย์ ผับ โรงภาพยนตร์ ร้านทำผม สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ศาล หรือกลุ่มอาสาสมัคร การให้บริการของโรงเรียนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การเข้าถึงการให้บริการไม่ได้หมายความว่าผู้รับบริการสามารถเข้ารับการบริการได้เท่านั้น แต่หมายความว่ารวมถึงการจัดทำบริการให้ง่ายต่อการใช้บริการในชีวิตประจำวัน ในส่วนนี้หน่วยงานของรัฐได้จัดให้มีช่องทางให้การให้ความช่วยเหลือที่เรียกว่า “Disabled Go” และ “Direct Enquiries” ซึ่งได้จัดเตรียม ข้อมูลออนไลน์เกี่ยวกับขั้นตอนการให้บริการต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนพิการ

ภายใต้ DDA กำหนดให้การเลือกปฏิบัติต่อคนพิการเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และได้กำหนดให้ผู้ให้บริการมีหน้าที่ในการจัดให้มีการแก้ไขปรับปรุงวิธีการให้บริการที่เหมาะสมแก่คนพิการ ตัวอย่างของการแก้ไขปรับปรุงที่เหมาะสม ได้แก่

- (1) ติดตั้ง Induction Loop สำหรับคนพิการทางการได้ยิน
- (2) สร้างทางเลือกในการจองตั๋วโดยผ่านทางอีเมลโดยให้มีผลเช่นเดียวกับกับการจองผ่านทางโทรศัพท์
- (3) ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในการช่วยเหลือคนพิการ
- (4) จัดให้มีทางลาดเพื่อเข้าสู่ตัวอาคาร และบันได

ในการพิจารณาว่าเป็นการแก้ไขปรับปรุงที่เหมาะสมหรือไม่นั้นจะพิจารณาเป็นรายกรณี เช่น การแก้ไขปรับปรุงที่เหมาะสมของธนาคารขนาดใหญ่อาจมีความแตกต่างกับร้านค้าขนาดเล็ก ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแนวทางปฏิบัติของผู้ให้บริการและทรัพยากรที่ผู้ให้บริการมีอยู่ การฝ่าฝืนหรือปฏิเสธที่จะให้บริการแก่คนพิการถือเป็นการเลือกปฏิบัติเว้นแต่จะแสดงให้เห็นได้ว่าเป็นการกระทำที่เป็นธรรม

DDA มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันในด้านอื่น ๆ หลายด้านดังนี้

1. การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับสินค้า สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ
- DDA กำหนดห้ามเลือกปฏิบัติตามกรณี ดังต่อไปนี้

(1) บริการที่จัดเตรียมให้แก่บุคคลทั่วไปห้ามไม่ให้ผู้ให้บริการปฏิเสธที่จะจัดเตรียม หรือพิจารณาที่จะจัดเตรียมแก่คนพิการ

(2) ไม่ปฏิบัติหน้าที่ จนเป็นผลให้เกิดความยากลำบากอย่างไม่มีเหตุผลต่อคนพิการในการใช้บริการนั้น

(3) ห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนพิการเกี่ยวกับมาตรฐานหรือมารยาทในการให้บริการ

(4) เงื่อนไขในการให้บริการ

ตัวอย่างการให้บริการที่ต้องอยู่ภายในเงื่อนไขของมาตรา 20 และมาตรา 21 คือ

1. การเข้าถึงหรือใช้สถานที่ที่สาธารณชนได้รับอนุญาตให้เข้าไป หรือใช้สถานที่ได้
2. การเข้าถึงหรือใช้อุปกรณ์การสื่อสาร
3. การเข้าถึงหรือใช้บริการด้านข้อมูล
4. ที่พักในโรงแรม หรือ Boarding house หรือสิ่งก่อสร้างอื่นที่มีลักษณะเหมือนกัน
5. สิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวกับการธนาคาร การประกันชีวิต หรือการอนุมัติการกู้เงิน การให้เครดิต หรือการเงิน
6. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านบันเทิง สันทนาการ หรือการพักผ่อนหย่อนใจ
7. สิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดเตรียมโดยตัวแทนการจ้างงาน หรือภายใต้มาตรา

2 ของ Employment and Training Act 1973

8. การให้บริการของ Profession or trade องค์กรท้องถิ่น หรือองค์กรสาธารณะ DDA กำหนดให้ผู้ให้บริการมีหน้าที่ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ดังนี้

(1) ในกรณีที่ผู้ให้บริการมีแนวปฏิบัติ นโยบาย หรือวิธีการ ที่ทำให้เกิดความยากลำบากอย่างไม่มีเหตุผล หรือทำให้คนพิการไม่สามารถใช้บริการที่จัดให้ หรือที่เตรียมไว้แก่บุคคลทั่วไป ให้ผู้ให้บริการมีหน้าที่ในการปรับปรุงหรือแก้ไขแนวปฏิบัติ นโยบาย หรือวิธีการตามความเหมาะสมของแต่ละกรณี

(2) ในกรณีที่สภาพทางกายภาพ เช่น การออกแบบ หรือโครงสร้างอาคาร ทางเข้าตัวอาคารทำให้เกิดความยากลำบากอย่างไม่มีเหตุผล หรือทำให้คนพิการไม่สามารถใช้บริการได้ เป็นหน้าที่ของผู้ให้บริการในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบหรือแก้ไขปรับปรุงเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อคนพิการดังกล่าว จัดเตรียมวิธีการเพื่อหลีกเลี่ยงรูปแบบอาคารที่ไม่เหมาะสม หรือจัดเตรียมทางเลือกอื่นที่เหมาะสมในการให้บริการแก่คนพิการ DDA (มาตรา 21) ได้กำหนดเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมวิธีการเพื่อหลีกเลี่ยงรูปแบบอาคารที่ไม่เหมาะสม หรือ การ

จัดเตรียมทางเลือกอื่นที่เหมาะสมในการให้บริการแก่คนพิการว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ หรือออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทของผู้ให้บริการที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตาม

ในกรณีที่การให้ความช่วยเหลือหรือ การให้ บริการทำให้คนพิการสามารถใช้บริการที่จัดให้ หรือเตรียมให้แก่บุคคลทั่วไปได้ หรืออำนวยความสะดวกแก่คนพิการที่ใช้บริการได้ ให้ผู้ให้บริการมีหน้าที่ในการจัดเตรียมการ ให้ความ ช่วยเหลือหรือ การให้ บริการแล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละกรณี

นอกจากนี้ DDA กำหนดให้ออกกฎกระทรวงอีกหลายกรณีตามที่กำหนด ในมาตรา 21 (5) เช่น พฤติการณ์ที่ผู้ให้บริการจะต้องจัดเตรียมแก่คนพิการ หรือพฤติการณ์ที่ไม่ต้องจัดเตรียมแก่คนพิการ ความหมายของ คำว่าแนวปฏิบัติ นโยบาย หรือวิธีการ ฯลฯ ใดๆ ก็ตาม มาตราดังกล่าว ได้บัญญัติข้อยกเว้นไว้ว่าผู้ให้บริการไม่ต้องจัดให้ความสะดวกแก่คนพิการ ในกรณีที่จะเป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของการให้บริการ การค้า อาชีพ หรือธุรกิจของผู้ให้บริการ หรือเป็นการแก้ไขที่จะก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายที่เกินอัตราที่กำหนด

2. การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้าง

DDA กำหนดห้ามไม่ให้เลือกปฏิบัติต่อคนพิการในการจำหน่ายสิ่งปลูกสร้างให้แก่คนพิการ ซึ่งหมายถึงห้ามเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับข้อเสนอในสัญญา ห้ามปฏิเสธที่จะจำหน่ายสิ่งปลูกสร้างให้แก่คนพิการ การปฏิบัติต่อคนพิการที่แตกต่างกับคนที่มีความต้องการซื้อสิ่งปลูกสร้างคนอื่น แต่ข้อห้ามดังกล่าวไม่ให้ใช้บังคับกับบุคคลที่เป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ หรือดอกผลในสิ่งปลูกสร้างและอาศัยอยู่ในสิ่งปลูกสร้างนั้นทั้งหมด เว้นแต่จะมีวัตถุประสงค์ที่จะจำหน่ายสิ่งปลูกสร้างโดยใช้บริการของนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ หรือโฆษณาหรือทำให้มีการโฆษณา นอกจากนี้ ยังกำหนดห้ามไม่ให้บุคคลที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการสิ่งปลูกสร้างเลือกปฏิบัติต่อคนพิการที่อาศัยอยู่ในสิ่งปลูกสร้างเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ปฏิเสธหรือไม่อนุญาตให้คนพิการใช้ประโยชน์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก หรือขับไล่ หรือทำให้คนพิการได้รับความเสียหาย

3. การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับยานพาหนะและการขนส่ง

(1) แท็กซี่

DDA ให้อำนาจ Secretary of State ในการออกกฎกระทรวงเพื่อคุ้มครองคนพิการโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ คนพิการและคนพิการนั่งรถเข็น

(1.1) คนพิการ - ออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับความปลอดภัยในการขึ้นลงรถแท็กซี่ และการขนส่งผู้โดยสารที่พิการอย่างปลอดภัยและได้รับความสะดวกสบายที่เหมาะสม

(1.2) คนพิการนั่งรถเข็น – ออกกฎกระทรวง เกี่ยวกับ การขึ้นลงรถอย่างปลอดภัยในขณะที่นั่งอยู่ในรถเข็น และการขนส่งผู้โดยสารอย่างปลอดภัยและได้รับความสะดวกสบายที่เหมาะสมในขณะที่นั่งอยู่ในรถเข็น

Secretary of State มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้แท็กซี่ที่เข้าร่วมโครงการดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดเกี่ยวกับขนาดของประตูรถ พื้นที่ในรถของผู้โดยสาร ขนาดที่ว่างเหนือศีรษะของผู้โดยสาร และอุปกรณ์ล้อรถเข็นในขณะที่รถวิ่ง กำหนดให้คนขับรถที่รับจ้างหรือถูกจ้างปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎกระทรวงในการพกวาททางลาดหรืออุปกรณ์อื่นที่ออกแบบเพื่อการขึ้นลงของรถเข็น และกำหนดให้คนขับรถให้แก่คนพิการนั่งรถเข็นปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎกระทรวงเกี่ยวกับตำแหน่งที่ทำให้รถเข็นมีความปลอดภัย

คนขับรถที่รับจ้างมีความผิดในกรณีที่ไม่นปฏิบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือรถแท็กซี่ไม่เป็นไปตามลักษณะที่กำหนด โทษที่ได้รับสำหรับการกระทำความผิดคือมีโทษปรับไม่เกินระดับสาม

การขนส่งผู้โดยสารที่นั่งรถเข็นกำหนดหน้าที่ของคนขับรถแท็กซี่ที่ว่าจ้างโดยคนพิการ หรือบุคคลที่มีคนพิการเดินทางไปด้วย หน้าที่ดังกล่าวได้แก่ การขนส่งคนพิการนั่งรถเข็นโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ในกรณีที่ผู้โดยสารมีความประสงค์จะนั่งที่คนโดยสารและถือรถเข็นจะต้องมั่นใจได้ว่าผู้โดยสารนั้นมีความปลอดภัยและได้รับความสะดวกสบายอย่างสมเหตุสมผล และให้ความช่วยเหลือเมื่อมีการร้องขอในการขึ้นลงจากรถเก็บกระเป๋า เป็นต้น

การขนส่งสุนัขนำทางและสุนัขฟังเสียง กำหนดหน้าที่ในการรับส่งคนพิการที่เดินทางมากับสุนัขนำทางหรือสุนัขฟังเสียง โดยให้ขนส่งผู้โดยสารที่เป็นสุนัขและอนุญาตให้อยู่กับคนพิการโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม นอกจากนี้ กำหนดโทษแก่คนขับรถที่ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามบทบัญญัติในมาตรานี้ โดยมีโทษปรับไม่เกินโทษระดับ 3 ใดๆก็ตาม คนขับรถแท็กซี่สามารถได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ได้ในกรณีที่มีความจำเป็นทางการแพทย์โดยได้รับประกาศนียบัตรยกเว้น ในการออกประกาศนียบัตรดังกล่าวต้องคำนึงถึงประเภทของแท็กซี่ และระยะเวลาที่จะกำหนดในประกาศนียบัตร

(2) ยานพาหนะที่ให้บริการสาธารณะ (Public Service Vehicles)

DDA ให้อำนาจ Secretary of State ในการออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับความปลอดภัยในการขึ้นและลงจากรถยนต์สาธารณะ การขนส่งที่ปลอดภัยและสะดวกสบายอย่างสมเหตุสมผล และออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการสร้าง ใช้ และซ่อมแซมยานพาหนะ การติดอุปกรณ์กับยานพาหนะ อุปกรณ์ที่จะขนส่งโดยยานพาหนะ การออกแบบอุปกรณ์ที่จะติดตั้งหรือขนส่งโดย

ยานพาหนะ การติดตั้งและการใช้อุปกรณ์ที่ออกแบบมาเพื่อยึดรถเข็นให้มั่นคงในขณะที่ยานพาหนะเคลื่อนที่

ยานพาหนะที่จะนำมาใช้ขนส่งผู้โดยสารได้จะมีใบรับรองจากผู้ตรวจสอบยานพาหนะตามหลักเกณฑ์ที่ Secretary of State กำหนดในกฎกระทรวง โดยก่อนที่จะออกกฎกระทรวง DDA กำหนดให้ Secretary of State ปรึกษาหารือกับ Disabled Persons Transport Advisory Committee หรือหน่วยงานอื่นตามความเหมาะสม

(3) ยานพาหนะที่ใช้ราง (Rail Vehicle)

DDA ให้อำนาจ Secretary of State ในการออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับความปลอดภัยในการขึ้นและลงจากยานพาหนะ การขนส่งที่ปลอดภัยและสะดวกสบายอย่างสมเหตุสมผลแก่คนพิการและคนพิการที่นั่งรถเข็น และออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการสร้าง ใช้ และซ่อมแซมยานพาหนะ การติดอุปกรณ์กับยานพาหนะ อุปกรณ์ที่จะขนส่งโดยยานพาหนะ การออกแบบอุปกรณ์ที่จะติดตั้งหรือขนส่งโดยยานพาหนะ และห้องน้ำที่จัดเตรียมไว้ในยานพาหนะ ตำแหน่งและพื้นที่ที่จัดเตรียมไว้สำหรับรถเข็น และความช่วยเหลือที่จัดเตรียมไว้ให้กับคนพิการ

นอกจากการให้ความช่วยเหลือที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกแก่คนพิการในการดำเนินชีวิตประจำวันตามที่กำหนดไว้ใน DDA แล้วรัฐได้จัดให้มีการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่คนพิการมี ซึ่งหลายทาง ได้แก่ การให้สิทธิประโยชน์ การให้ความช่วยเหลือด้านภาษี การชำระราคา การอนุญาต หรือการให้สัมปทาน ผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือคนพิการ (Disability Living Allowance-DLA) คือบุคคลที่มีความพิการทางกายหรือจิตใจ หรือต้องได้รับการดูแล หรือมีปัญหาด้านการเดิน ผู้ที่มีสิทธิยื่นคำร้องจะต้องมีอายุไม่เกิน 65 ปีในขณะที่ยื่นคำร้อง ส่วนผู้ที่มีอายุเกิน 65 ปีมีสิทธิในการขอความช่วยเหลือที่เรียกว่า Attendance Allowance คนพิการมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือไม่ว่าคนพิการดังกล่าวจะมีงานทำหรือไม่ก็ตาม

2.3.3 องค์กรหลักที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการ

2.3.3.1 Disability Rights Commission Act 1999 กำหนดให้จัดตั้งคณะกรรมการสิทธิคนพิการ (Disability Rights Commission (DRC)) ในเดือนเมษายน ค.ศ. 2000 โดยกำหนดให้คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

1. จัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ
2. ส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมสำหรับคนพิการ
3. สนับสนุนให้มีการปฏิบัติที่ดีต่อคนพิการ
4. ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยคนพิการ

เช่น Disability Discrimination Act 1995 (DDA) และ Disability Rights Commission Act 1999

คณะกรรมการมีบทบาทสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อประโยชน์สาธารณะ และให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านการฟ้องร้องคดีของบุคคล (Individual case) ในการทำงาน คณะกรรมการต้องทำงานร่วมกับคนพิการ นายจ้าง และผู้ให้บริการเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติสำหรับทุกคนเนื่องจากมีคนพิการจำนวนมากที่ไม่ทราบสิทธิของตนและนายจ้างหรือผู้ให้บริการเองก็ไม่แน่ใจว่าจะให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการในการ ดำเนินชีวิตประจำวันอย่างไร การจัดตั้งคณะกรรมการนี้ขึ้นมามีความจำเป็นเนื่องจากเดิมสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมายครอบคลุมเฉพาะด้านการทำงาน การเข้าถึงบริการ การขนส่ง และที่อยู่อาศัย และใน ค.ศ.2002 กฎหมายได้ขยายการคุ้มครองไปยังการเข้าถึงทางการศึกษาสำหรับคนพิการทุกคน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในแนวทางปฏิบัติต่อคนพิการ แม้จะมีกฎหมายใหม่แต่สำหรับคนพิการแล้วการดำเนินชีวิตประจำวันมีความยากลำบากและไม่ได้รับโอกาสเหมือนกับคนปกติทั่วไป ด้วยเหตุนี้จึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการในการผลักดันให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกับคนทั่วไป

การดำเนินการที่ผ่านมาคณะกรรมการมีบทบาทอย่างมากในการทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ให้คำแนะนำและข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่คนพิการ นายจ้าง และผู้ให้บริการ โดยผ่านทางโทรศัพท์สายด่วนของคณะกรรมการที่เรียกว่า “DRC HelpLine” ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้ให้คำแนะนำหรือให้ข้อมูลแก่บุคคลดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 500,000 ราย
- (2) ให้การสนับสนุนคนพิการเพื่อให้ได้รับสิทธิภายใต้ DDA
- (3) ให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาทำให้ไม่ต้องนำข้อพิพาทไปสู่ศาล หรือการพิจารณาของคณะกรรมการด้านแรงงาน (Employment Tribunal)
- (4) ให้ความช่วยเหลือทางด้านคดีโดยการตรวจสอบข้อจำกัดของกฎหมาย
- (5) จัดให้มี Disability Conciliation Service ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความเป็นอิสระเพื่อดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของคนพิการและผู้ให้บริการโดยผ่านทาง Mediation UK.
- (6) รณรงค์เพื่อให้กฎหมายมีความเข้มแข็ง
- (7) จัดให้มีการรณรงค์เพื่อให้มีการแก้ไขแนวนโยบาย แนวปฏิบัติ และการตระหนักถึงคนพิการ
- (8) จัดทำแถลงการณ์นโยบาย การศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ และจัดทำเอกสารเกี่ยวกับสิทธิและแนวทางการปฏิบัติที่ดีแก่คนพิการ นายจ้าง และผู้ให้บริการ

Disability Rights Commission ดำเนินการตามหน้าที่มาจนถึงวันที่ 28 กันยายน ค.ศ. 2007 โดยหน้าที่ในการช่วยเหลือคนพิการถูกโอนย้ายให้แก่ Equality and Human Rights Commission ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2007 จนถึงปัจจุบัน

2.3.3.2 The Equality and Human Right Commission (EHRC) เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตาม Equality Act 2006 ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2007 ได้เข้ารับหน้าที่แทน Commission for Racial Equality (CRE), Disability Rights Commission (DRC) และ Equal Opportunities Commission (EOC) รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับ Sexual Orientation อายุ ศาสนา ความเชื่อ และสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการ EHRC เป็นองค์กรอิสระ (Non Departmental Public Body (NDPB)) โดยมี Government Equalities Office ทำหน้าที่สนับสนุนงานของคณะกรรมการ

2.3.3.3 Special Education Needs and Disability Tribunals (SENDIST) เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่พิจารณาข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในอังกฤษและเวลส์ และการเลือกปฏิบัติ ส่วนคดีการรับเข้าศึกษาและการให้ออกจากสถานศึกษา จะพิจารณาโดย Admission Appeal Panel และ Exclusion appeal panels ผู้ปกครองต้องนำข้อพิพาทไปสู่ SENDIST ภายใน 6 เดือนนับแต่วันที่เกิดเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ ระยะเวลาดังกล่าวอาจขยายออกไปได้อีกสองเดือนในกรณีที่ผู้ปกครองร่วมกับโรงเรียนคู่พิพาทขอให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดย Equality Human Rights Commission (EHRC) ภายใน 6 เดือน หากการเลือกปฏิบัติเกิดขึ้นติดต่อกัน ระยะเวลา 6 เดือนให้เริ่มนับจากวันที่ได้รับการเลือกปฏิบัติครั้งล่าสุด เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าเด็ก ถูกเลือกปฏิบัติจริง SENDIST จะต้องประกาศถึงการเลือกปฏิบัตินั้นและมีคำสั่งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบของโรงเรียน (Responsible body) ชดใช้ค่าเสียหายตามสมควรแก่กรณี หรือยกเว้นค่าเสียหายที่เป็นเงินแต่อาจกำหนดให้โรงเรียนจัดให้มีการฝึกคนงานในโรงเรียนสำหรับช่วยเหลือคนพิการ หรือเปลี่ยนนโยบาย หรือวิธีการดำเนินการ

2.3.3.4 Admission Appeal Panel เป็นองค์กรที่รับพิจารณาอุทธรณ์ข้อพิพาทเกี่ยวกับการรับเข้าศึกษา การอุทธรณ์ให้ยื่นเป็นหนังสือต่อ Admission Appeal Panel โดยต้องแสดงเหตุผลของการอุทธรณ์

2.3.3.5 Exclusion appeal panels เมื่อเกิดการเลือกปฏิบัติขึ้นในโรงเรียน ผู้ปกครองควรติดต่อกับหัวหน้าครู (Head Teacher) หากการเจรจากับหัวหน้าครูไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ให้ดำเนินการตามกระบวนการร้องเรียนของโรงเรียนหรือหน่วยงานทาง ด้านการศึกษา ในกรณีที่หัวหน้าครูให้เด็กออกจากโรงเรียน ผู้ปกครองจะต้องรายงานต่อคณะกรรมการด้านวินัยของโรงเรียนโดยเร็ว คณะกรรมการด้านวินัยต้องพิจารณาว่าจะยืนยันตามคำตัดสินของหัวหน้าครูหรือไม่ หากไม่ได้ผลตามที่ต้องการผู้ปกครองมีเวลาในการยื่นอุทธรณ์ต่อ Exclusion appeal panels ภายใน 15 วันนับจากวันที่ได้รับแจ้งคำตัดสินของคณะกรรมการวินัย

2.3.3.6 Office for Disability Issue (ODI) เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลในการดำเนินการตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ในรายงาน “Improving the Life Chances of Disabled People” ซึ่งกล่าวว่าภายในปี 2025 คนพิการควรได้รับโอกาสและทางเลือกที่เท่าเทียมกับคนที่ไม่พิการ และควรได้รับการยอมรับนับถือเสมือนเป็นสมาชิกในสังคม ODI ทำงานร่วมกับหน่วยงานหลายหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความเข้าใจและตอบสนองความต้องการของคนพิการได้อย่างแท้จริง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้แก่

(1) หน่วยงานของรัฐ ซึ่งมี 6 หน่วยงาน คือ Department for Children, Schools and Families, Department of Health, Department for Business, Innovation and Skills, Department for Transport, Department for Work and Pensions, Department for Communities and Local Government

(2) กลุ่มหรือคณะที่ให้คำปรึกษา

(3) คนพิการหรือคนที่ได้รับผลกระทบจากความพิการ

(4) องค์กรของคนพิการหรือองค์กรเพื่อคนพิการ

(5) องค์กรเพื่อความเสมอภาค

(6) อาสาสมัครทั่วสหราชอาณาจักร

2.3.4 สภาพของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

จากรายงาน Improving the Life Chances of Disabled People พบว่าในปัจจุบันคนพิการในประเทศอังกฤษประสบปัญหาที่สำคัญหลายประการ คือ

(1) มีความเป็นอยู่ที่ยากลำบากเนื่องจากรายได้ของคนพิการโดยเฉลี่ยแล้วน้อยกว่ารายได้ครึ่งหนึ่งของรายได้ของคนที่ไม่พิการ

(2) ไม่ได้รับการศึกษา

(3) ไม่มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เนื่องจากหนึ่งในสองของคนพิการในวัยทำงานเท่านั้นที่มีงานทำ เมื่อเทียบกับคนที่ไม่พิการแล้วได้รับการจ้างงานในอัตราสี่ในห้า

(4) มีปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมและการข่มขู่ จากการสำรวจพบว่าหนึ่งในสี่ของคนพิการมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเป็นเหยื่อในการก่ออาชญากรรมและการข่มขู่ และผู้ถูกกระทำมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 47 ของคนพิการทางจิตใจ

(5) มีปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย จากการสำรวจพบว่าเก้าในสิบของครอบครัวที่มีบุตรพิการมีปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และ

(6) ปัญหาที่เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของคนพิการคือปัญหาเกี่ยวกับการขนส่ง

ประเทศอังกฤษแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นโดยใช้มาตรการทางกฎหมายกล่าวคือใช้มาตรการตาม Disability Discrimination Act 1995 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในปี 2005 เพื่อเป็นการ

แก้ไขปัญหาค่าการเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงาน การศึกษา การขนส่ง การเข้าถึงสินค้า และการให้บริการ นอกจากนี้รัฐบาลมีมาตรการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน การดูแลสุขภาพของคนพิการ และการให้ความช่วยเหลือด้านสังคมอื่นๆ ซึ่งสามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของคนพิการได้ในระดับหนึ่ง

ในส่วนของปัญหาที่เกิดจากการดำเนินการตามกฎหมายนั้นเป็นปัญหาอันเกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ เพราะมีคนพิการจำนวนมากที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล เป็นคนสูงอายุ หรืออยู่ในครอบครัวที่ยากจนทำให้คนพิการบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและไม่ทราบสิทธิของตนที่ได้การสนับสนุนและคุ้มครองจากรัฐ

ประเทศอังกฤษได้ลงนามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ เมื่อวันที่ 30 มีนาคม ค.ศ. 2007 และได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน ค.ศ. 2009 เดิมก่อนที่จะมีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ได้มี Universal Declaration of Human Right ซึ่งให้ความคุ้มครองแก่บุคคลทุกคน แต่ในทางปฏิบัติสตรี เด็ก และผู้ลี้ภัยมักจะประสบปัญหามากกว่าบุคคลอื่น อนุสัญญาระหว่างประเทศทั้งหลายจึงมุ่งให้ความคุ้มครองทางด้านสิทธิมนุษยชนแก่บุคคลดังกล่าวเป็นพิเศษ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีอนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อให้ความคุ้มครองแก่คนพิการโดยเฉพาะ เนื่องจากในปัจจุบันมีคนพิการทั่วโลกประมาณ 650 ล้านคน ซึ่งถือเป็นร้อยละ 10 ของประชากรทั่วโลก คนพิการเหล่านี้ขาดโอกาสและประสบปัญหาในชีวิตประจำวันทั้งปัญหาสุขภาพร่างกาย และปัญหาสังคมซึ่งทำให้คนพิการไม่ได้รับการศึกษา ไม่ได้รับการพิจารณาให้เข้าทำงานแม้ว่าจะมีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานก็ตาม ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร ไม่ได้รับการดูแลด้านสุขภาพที่เหมาะสม ไม่สามารถเดินทางได้อย่างสะดวกสบาย และไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา หลายประเทศทั่วโลกมีความพยายามที่จะออกกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวแก่คนพิการ แต่เนื่องจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ต่อคนพิการมักจะอยู่ในเงามืดและ คนพิการ เป็นคนส่วนน้อยของสังคมจึงทำให้สิทธิของคนพิการเหล่านั้นถูกละเลยไป องค์การสหประชาชาติมีความพยายามที่จะสร้างมาตรฐานทางกฎหมายที่เป็นสากลเพื่อให้ มีผลผูกพันกับนานาประเทศ และมีสภาพบังคับเพื่อเป็นหลักประกันว่าสิทธิของคนพิการจะได้รับการคุ้มครองในทุกพื้นที่ นอกจากนี้ ในค.ศ. 1993 องค์การสหประชาชาติได้รับเอา Standard Rules on Qualification of Opportunities for Disabled Persons ซึ่งเป็นคำแนะนำด้านนโยบายในการสนับสนุนโอกาสที่เท่าเทียมแก่คนพิการ ซึ่งหลายประเทศใช้กฎดังกล่าวเป็นกฎหมายแม่แบบในการตรากฎหมายภายใน อย่างไรก็ตาม กฎดังกล่าวไม่มีสภาพบังคับจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีอนุสัญญาขึ้นมา เพื่อให้มีผลผูกพันกับประเทศที่ได้ให้สัตยาบัน

ประเทศอังกฤษถือว่ามีส่วนสำคัญในกระบวนการจัดทำอนุสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของคนพิการร่วมกับองค์การสหประชาชาติและนานาประเทศ ในส่วนของกา

อนุวัติการตามอนุสัญญาฯ นั้น ก่อนที่ประเทศอังกฤษจะให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ รัฐบาลของประเทศอังกฤษได้ตรวจสอบกฎหมาย นโยบาย แนวทางปฏิบัติและวิธีการที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ เนื่องจากรัฐบาลของประเทศอังกฤษมีนโยบายว่าจะไม่ให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาระหว่างประเทศใด ๆ จนกว่าจะมั่นใจได้ว่าจะสามารถที่จะอนุวัติการให้มีกฎหมายภายในตามพันธกรณีที่กำหนดในอนุสัญญาระหว่างประเทศได้ โดยในปัจจุบันประเทศอังกฤษมีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่คนพิการที่สำคัญคือ Disability Discrimination Act 1995 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในปี 2005 ซึ่งมีสาระสำคัญในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการเกี่ยวกับการจ้างงาน การศึกษา การขนส่ง และการให้บริการ นอกจากนี้ ยังมีมาตรการและนโยบายในการให้ความช่วยเหลือคนพิการในด้านอื่นๆ เช่น การดูแลสุขภาพ การให้เงินช่วยเหลือ และการให้บริการทางด้านสังคมอื่นๆ ทั้งนี้ ในการให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการประเทศอังกฤษได้กล่าวว่าการให้สัตยาบันดังกล่าวจะเป็นผลให้รัฐบาลมีหน้าที่ในการสร้างความเท่าเทียมในสังคมให้แก่คนพิการ โดยมีเป้าหมายว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะต้องบรรลุผลภายในปี 2025

2.4 ประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) เป็นประเทศที่มีประชากรหนาแน่นเป็นอันดับ 2 ของโลกและเป็นประเทศที่เล็กที่สุดในภูมิภาค ประเทศสิงคโปร์ใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ (Parliamentary Republic) เป็นประเทศ ในเครือจักรภพ มีประธานาธิบดีเป็นประมุข และมี นายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้า คณะรัฐบาลทำหน้าที่บริหารประเทศมีวาระ 5 ปี และเนื่องจากประเทศสิงคโปร์เคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษทำให้กฎหมายจารีตประเพณีของประเทศอังกฤษมีอิทธิพลอย่างมากในระบบกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ ปัจจุบันประเทศสิงคโปร์ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (common law) ซึ่งยึดถือคำพิพากษาที่ผ่านมาของศาลเป็นแนวทางในการวินิจฉัยข้อพิพาทที่เกิดขึ้น โดยศาลจะปรับใช้หลักจากคำพิพากษาที่ศาลก่อนในระดับเดียวกันหรือสูงกว่าเคยตัดสินไว้ในข้อเท็จจริงที่ใกล้เคียงกัน หลักกฎหมายส่วนใหญ่จึงมิได้ปรากฏในรูปแบบของกฎหมายลายลักษณ์อักษร แต่ต่อมาเมื่อประเทศสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศสิงคโปร์ไม่อาจบังคับใช้กฎหมายจารีตประเพณีได้ทั้งหมด จึงต้องใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษรในเรื่องต่างๆ อยู่บ้าง โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกิจการค้า เพื่อให้เกิดความแน่นอนและอุดช่องว่างของระบบกฎหมายจารีตประเพณี

2.4.1 หลักพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับคนพิการ

เมื่อพิจารณาจากรัฐธรรมนูญของประเทศสิงคโปร์ (Constitution of the Republic of Singapore) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 สิงหาคม ค.ศ. 1965 (พ.ศ.2508) จะเห็นได้ว่า

ไม่มีบทบัญญัติรับรองสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมหรือการให้ความช่วยเหลือจากรัฐอย่างชัดเจน มีเพียงบทบัญญัติในส่วนที่ 4 เรื่องเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ในมาตรา 9 ถึงมาตรา 16 ซึ่งบัญญัติรับรองสิทธิในการได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายโดยเท่าเทียมกันและรับรองเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น การเข้าร่วมองค์กร และการนับถือศาสนา แต่ก็ได้กล่าวถึงการจัดให้มีสวัสดิการหรือความช่วยเหลือแก่ประชาชนไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศสิงคโปร์ไม่ได้มีลักษณะเป็นรัฐสวัสดิการดังเช่นประเทศฝรั่งเศส จึงมีแนวคิดที่หลีกเลี่ยงการจัดสวัสดิการโดยตรง และมีจุดยืนที่ต้องการให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของประชาชนและมองว่าการให้ความช่วยเหลือจากรัฐจะเป็นการบั่นทอนความรับผิดชอบและการพึ่งพาตนเองของประชาชน และอาจนำไปสู่การขาดแรงจูงใจในการทำงานและการดำเนินชีวิตได้ ดังนั้น รูปแบบการช่วยเหลือต่าง ๆ จากรัฐ เช่น เงินอุดหนุนคนตกงาน เงินช่วยเหลือเด็กหรือคนพิการ จึงไม่ปรากฏ แต่รัฐจะช่วยเหลือเฉพาะผู้ที่มีความจำเป็นและเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดเท่านั้น เมื่อรัฐไม่มีพันธกรณีที่จะต้องจัดสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนวันแต่กรณีจำเป็น ประกอบกับประเทศ สิงคโปร์ มิได้เป็นภาคีสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities)⁶⁷ ขององค์การสหประชาชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) (Vocational Rehabilitation and Employment (Disabled Person) Convention, 1983)⁶⁸ ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ รัฐบาลของประเทศสิงคโปร์จึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาทั้งสองฉบับ ดังกล่าวในฐานะรัฐภาคี มาตรการทางกฎหมายในการให้ความช่วยเหลือคนพิการจึงมีไม่มากนัก ไม่ชัดเจน และอาจแทรกไว้ในกฎหมายต่าง ๆ หรือนโยบายของรัฐ การศึกษาวิจัยในส่วนของประเทศสิงคโปร์จึงไม่สามารถพิจารณาจากกฎหมายเป็นหลักได้ แต่ต้องศึกษาจากกลไก ระบบการจัดการ และนโยบายของรัฐในภาพรวมเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคนพิการเป็นการเฉพาะและในกฎหมายต่างๆ ก็ไม่มีการให้ความหมายของคำว่า “คนพิการ” ไว้ อย่างไรก็ตาม จากการตรวจสอบพบว่า ในปี ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) สภาที่ปรึกษาสำหรับคนพิการ (Advisory Council for the Disabled (ACD)) ได้ให้นิยาม “คนพิการ” ไว้ว่า หมายถึง “บุคคลที่โอกาสในด้านความมั่นคง การเลือกและความก้าวหน้าในสถานศึกษาและฝึกอบรม การจ้างงาน และนันทนาการอย่างเท่าเทียมกับสมาชิก

⁶⁷ ข้อมูล ณ วันที่ 7 กรกฎาคม 2552 จาก “Status of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities and the Optional Protocol thereto” General Assembly, United Nations.

⁶⁸ ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2552 จาก “Convention No. C159” ILOLEX.

ของสังคม ได้ถูกจำกัดลงอย่างมาก เนื่องมาจากความบกพร่องทางร่างกาย ระบบประสาท และสติปัญญา” ซึ่งสภาที่ปรึกษาสำหรับผู้พิการได้กำหนดคตินิยามดังกล่าวโดยการตรวจสอบจากความหมายที่มีการใช้อยู่ในระดับระหว่างประเทศ เช่น จากข้อเสนอแนะขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organisation) เกี่ยวกับการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงานคนพิการ เมื่อ ค.ศ.1983 (พ.ศ.2526) และจากการให้ความหมายของคำว่า ความบกพร่อง (impairment) การสูญเสียความสามารถ (disability) และความด้อยโอกาสทางสังคม (handicap) ขององค์การอนามัยโลก (World Health Organisation (WHO)) เมื่อ ค.ศ.1980 (พ.ศ.2523)

ต่อมาเมื่อ ค.ศ.2004 (พ.ศ.2547) กระทรวงการพัฒนาเด็กและกีฬา (Ministry of Community Development, Youth and Sports (MCYS)) ได้ปรับปรุงความหมาย ของคนพิการที่สภาที่ปรึกษาสำหรับผู้พิการได้เคยให้ไว้ โดยกำหนดให้รวมถึงการสูญเสียความสามารถเกี่ยวกับ “พัฒนาการ” ด้วย ทำให้คนพิการ หมายถึง “บุคคลที่โอกาสในด้านความ มั่นคง การเลือกและความก้าวหน้าในสถานศึกษาและฝึกอบรม การจ้างงาน และนันทนาการ อย่างเท่าเทียมกับสมาชิกของสังคม ได้ถูกจำกัดลงอย่างมาก เนื่องมาจากความบกพร่องทางร่างกาย ระบบประสาท สติปัญญา และพัฒนาการ” ซึ่งนิยามดังกล่าวเป็นนิยามที่ประเทศสิงคโปร์ใช้อยู่ในปัจจุบัน⁶⁹

2.4.2 นโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนพิการ

เนื่องจากประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีขนาดเล็ก มีพื้นที่ 699.4 ตารางกิโลเมตร มีประชากรเพียง 4.48 ล้านคน ซึ่งน้อยกว่ากรุงเทพมหานครที่มีพื้นที่ 1,568.737 ตารางกิโลเมตร และมีประชากร 5.69 ล้านคน⁷⁰ ขณะที่ประเทศสิงคโปร์มีรายได้เฉลี่ยต่อหัว ต่อปีของประชากรประมาณ 24,481 ดอลลาร์ แต่ประเทศไทยมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรประมาณ 7,595 ดอลลาร์ ด้วยองค์ประกอบที่แตกต่างจากประเทศไทยดังกล่าว ทำให้ประเทศสิงคโปร์สามารถดูแลประชากรในด้านต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง และในปัจจุบันประเทศสิงคโปร์มีคนพิการ ร้อยละ 3.2 ของประชากรทั้งหมด หรือ ประมาณ 1,310,000 คน แต่จากที่กล่าวมาแล้วว่า ประเทศสิงคโปร์ไม่ได้มีแนวคิดในการเป็นรัฐสวัสดิการและมิได้เป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ทำให้ไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับคนพิการ แต่รัฐได้ พยายาม จัดตั้งสำนักงานคนพิการ (Office on Disability) ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์ดำเนินการจัดการทรัพยากรและความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ และกำหนดเป้าหมายที่จะให้คนพิการได้รับบริการสังคมและการเอาใจใส่ที่ดี โดยเฉพาะคนพิการที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ รวมถึง

⁶⁹“Definition of Disability and Prevalence Rate of Persons with Disabilities in Singapore”, http://www.mcys.gov.sg/enablingmasterplan/report/EM_Chapter1.pdf.

⁷⁰ แหล่งที่มาของข้อมูล : กองปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร , มิถุนายน 2549 , http://203.155.220.230/esp/pop_on_Dec49.htm.

การผลักดันให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการปรับเข้าหาคนพิการมากยิ่งขึ้น โดยการเอาใจใส่ดูแล การอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการให้เพียงพอ และได้รับการปฏิบัติและโอกาสโดยเท่าเทียมกับคนปกติ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของคนพิการให้ได้รับความสะดวกพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น และทำให้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเหมือนคนปกติทั่วไป

สำหรับมาตรการในการ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ที่รัฐบาลสิงคโปร์ได้ดำเนินการเองและในส่วนที่มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐและเอกชน สามารถแบ่งได้ดังนี้

(1) ด้านสุขภาพ

กฎหมายว่าด้วยโรงพยาบาลเอกชนและคลินิกการแพทย์ (Private Hospitals and Medical Clinics) ภายใต้การดูแลของกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดให้มีการจัดบ้านพักดูแลรักษา (Nursing Home) เพื่อบริการดูแลรักษาผู้ที่ไม่อาจรักษาตนเองที่บ้านได้ ซึ่งการบริการนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้ทำงานอย่างใกล้ชิดกับองค์กรอาสาสมัครเพื่อดำเนินการและจัดตั้งบ้านพักดูแลรักษาให้เพียงพอับความต้องการมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้จัดให้มีโครงการ Early Intervention Program for Infants and Children (EIPIIC) ซึ่งเป็นโครงการที่ดูแลคนพิการในวัยเด็กตั้งแต่อายุ 0 – 6 ปี

(2) ด้านการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดให้มีโครงการต่างๆ ดังนี้

(2.1) ประเทศสิงคโปร์มีโรงเรียนพิเศษของเด็กพิการ (Special Education (SPED) Schools) จำนวนทั้งสิ้น 20 โรงเรียน (ข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2552) ซึ่งมีการบริหารงานโดยองค์การสวัสดิการอาสาสมัครต่าง ๆ (Voluntary Welfare Organisations (VWos)) โดยได้รับเงินทุนจากกระทรวงศึกษาธิการและสภาสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (National Council of Social Service (NCSS)) ซึ่งโรงเรียนพิเศษดังกล่าวได้ดำเนินการสอนโดยมีหลักสูตรที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับประเภทความพิการของเด็กแต่ละกลุ่ม หลักสูตรต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและช่วยให้มีความเป็นอิสระ ช่วยเหลือตัวเองได้ และมีส่วนในการสนับสนุนสังคม ทั้งนี้ จะมีการกำหนดแผนการศึกษารายบุคคล (Individualised Education Plans (IEPs)) สำหรับนักเรียนทุกคน และนอกจากการเรียนในห้องเรียนแล้ว นักเรียนจะได้รับความช่วยเหลือและการฝึกอบรมจากผู้ช่วยแพทย์ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ เช่น นักจิตวิทยา นักบำบัดด้านการพูด นักอาชีวบำบัด นักกายภาพบำบัด และนักสังคมสงเคราะห์ ด้วย ภารกิจทั่วไปของโรงเรียนพิเศษของคนพิการ คือ ให้การศึกษาและการฝึกอบรมที่ดีที่สุดแก่เด็กเพื่อให้เด็กพิการสามารถมีบทบาทในสังคมได้อย่างดีและมีความเสมอภาคที่สุด

(2.2) โครงการ Integrated Child Care Program (ICCP) ซึ่งเป็นโครงการสำหรับช่วยเหลือคนพิการที่อยู่ในวัยเรียนชั้นประถมและมัธยม

(2.3) โครงการเงินกองทุนเพื่อการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ (MOE Tuition Grant) เป็นโครงการที่มีขึ้นเพื่อให้นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีและนักเรียนที่ศึกษาในโพลีเทคนิค ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการจะช่วยรับผิดชอบค่าเล่าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยของสิงคโปร์เป็นจำนวนเงินค่อนข้างสูงในรูปของเงินกองทุนเพื่อการศึกษา (Tuition Grant :TG) ซึ่งเงินกองทุนเพื่อศึกษานี้มีค่าเท่ากับส่วนต่างของค่าเล่าเรียนปกติ (ค่าเทอมและค่าหลักสูตรในมหาวิทยาลัย) และค่าเล่าเรียนที่นักศึกษาจ่ายจริง เงินกองทุนเพื่อศึกษามีไว้สำหรับนักเรียนที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษาและนักเรียนในโพลีเทคนิคทุกคน นักเรียนที่ต้องการรับเงินกองทุนเพื่อการศึกษาจะเสียค่าเล่าเรียนเพียงบางส่วนที่กองทุนนี้ครอบคลุมไม่ถึงเท่านั้น ซึ่งเงินกองทุนจะครอบคลุมเป็นจำนวนค่อนข้างสูงถึงประมาณ 65%-80% ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ตัวอย่างเช่น ค่าเล่าเรียนเต็มของหลักสูตรปริญญาตรีทางธุรกิจของมหาวิทยาลัย แห่งชาติสิงคโปร์เท่ากับ 19,350 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อปีการศึกษา แต่หากมีเงินกองทุนอุดหนุนจะเหลือเพียง 6,220 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อปีการศึกษา

(3) ด้านการทำงาน

(3.1) โครงการ Job Redesign Scheme เป็นกองทุนจำนวนประมาณ 2 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ สำหรับหน่วยงานเอกชนที่รับคนพิการเข้าทำงาน เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนรับคนพิการเข้าทำงาน

(3.2) โครงการ Shelter Workshops ช่วยเหลือให้คนพิการได้มีการทำงานในบริเวณที่พักอาศัยโดยจะติดตั้งเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำงานในที่พัก หรือที่เรียกว่า Factory Setting

(3.3) โครงการบริการจัดหางาน ได้แก่ บริการหางานให้แก่คนพิการ ดำเนินการโดยหน่วยประชาชนคนพิการของกระทรวง (Ministry's Disabled People Section)

(3.4) ศูนย์กิจกรรม (Day Activity Centers (DAC)) ได้แก่ โครงการฝึกและพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพให้แก่คนพิการ และเป็นศูนย์ที่จัดกิจกรรมให้แก่คนพิการที่ครอบครัวไม่อาจดูแลได้ระหว่างวัน

(3.5) กองทุน Enable Fund ได้แก่ กองทุนที่สนับสนุนให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่ปรับปรุงสถานที่ทำงานเพื่อเอื้อแก่การทำงานของคนพิการ และได้เปลี่ยนชื่อเป็นกองทุน Open-Door Fund ในปี 2007 โดยขยายขอบเขตวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้แก่คนพิการเพื่อเข้าทำงานใหม่อีกครั้ง รวมถึงสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ที่มีการจ้างคนพิการทำงานเพิ่ม

(3.6) ศูนย์ Bizlink Centre Singapore ได้แก่ ศูนย์ที่จัดตั้งเพื่อให้คนพิการได้พบกับผู้มีอำนาจสั่งการในการจ้างงานและช่วยเหลือด้านสถานที่ทำงาน

(4) ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน

(4.1) บ้านพักคนพิการ ได้แก่ Residential Homes เป็นบ้านพักอาศัยสำหรับคนพิการ ซึ่งโครงการนี้จะเป็นทางเลือกสุดท้ายสำหรับการดูแลคนพิการ เพราะต้องการให้คนพิการได้ฝึกฝนและอยู่กับครอบครัวและสังคม และยังมีบ้านพัก Hostels สำหรับคนพิการที่ทำงาน

(4.2) กองทุน Assistive Technology Fund (ATF) ได้แก่ กองทุนสำหรับเทคโนโลยีสำหรับคนพิการที่เป็นเครื่องช่วยความพิการ เพื่อให้คนพิการมีความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างปกติ

(4.3) โครงการ Disability Awareness and Public Education (DAPE) เพื่อสอดส่องดูแลคนพิการและให้ความรู้เกี่ยวกับคนพิการแก่สาธารณะโดยเฉพาะกลุ่มนายจ้างและวัยรุ่น

(4.4) โครงการ Caregiver Training Grant ได้แก่ โครงการอบรมให้ความรู้ในการดูแลคนพิการแก่บุคคลที่มีหน้าที่ในการดูแลโดยเฉพาะครอบครัว ภายใต้เงินจำนวน 500,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ ตลอดระยะเวลา 5 ปี

(4.5) โครงการจัดที่พักอาศัย สถานที่ และสิ่งแวดล้อม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการทางร่างกาย ภายใต้กฎการควบคุมการก่อสร้างอาคาร (Building Control Regulations) กำหนดให้อาคารที่สร้างใหม่ต้องเอื้ออำนวยให้คนพิการสามารถเข้าถึงอาคารได้สะดวกที่สุด และคณะกรรมการบริการสังคมแห่งชาติได้จัดทำประมวลการเข้าถึงอาคารโดยปราศจากอุปสรรค (Code on Barrier-Free Accessibility in Buildings) เพื่อกำหนดแนวทางสำหรับสถาปนิก วิศวกร และผู้พัฒนาโครงการอาคารใหม่และระบบขนส่งสาธารณะ เพื่อจัดให้มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อประโยชน์ให้คนพิการ เช่น การกำหนดความกว้างของทางเดิน การติดตั้งลิฟต์และที่จอดรถของคนพิการ และอื่น ๆ ที่เป็นมิตรต่อคนพิการ

(4.6) การจัดการคมนาคม เช่น การให้เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับคนพิการที่ยากจน หรือการบริการแท็กซี่สำหรับคนพิการ เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเดินทางได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

(4.7) การให้ความช่วยเหลือด้านการเงินจากหน่วยงานสาธารณะ (Public Work Department) แก่คนพิการ หลังจากที่ยึดมารดาของคนพิการเสียชีวิต

(4.8) การจัดตั้งหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือในการให้คำแนะนำทางการเงินแก่คนพิการ รวมถึงการจัดทำแผนสินเชื่อ (Trust Scheme) ให้บิดามารดาโอนเงินเข้าบัญชีสินเชื่อของตน เพื่อที่ในอนาคตหากบิดามารดาเสียชีวิตไปก่อน บุตรที่พิการก็ยังได้รับการเลี้ยงดูโดยใช้เงินในบัญชีได้

(4.9) กระทรวงสาธารณสุขได้จัดให้มีการช่วยเหลือด้านการเงินแก่คนชราและคนพิการในโครงการการร่วมดูแลเบื้องต้น (Primary Care Partnership Scheme (PCPS)) โดยให้

ความช่วยเหลือแก่ชาวสิงคโปร์ที่เป็นคนพิการ กล่าวคือ ผู้ที่ไม่สามารถทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง ได้แก่ การทำความสะอาดร่างกายหรืออาบน้ำ ทานอาหาร เดินทาง แต่งตัว หรือเคลื่อนไหวก้าว และมียาได้ต่อเดือนของครอบครัวไม่เกิน 800 ดอลลาร์สิงคโปร์

(4.10) คณะกรรมการบริการสังคมแห่งชาติได้จัดให้มีศูนย์ข้อมูล One Stop Information Centre ขึ้น 2 แห่ง ผ่านระบบออนไลน์และศูนย์บริการด้วยบุคคล เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลการบริการต่างๆ ได้

(4.11) กระทรวงการพัฒนาสังคม เยาวชน และกีฬา ได้สนับสนุนเงินทุนให้แก่องค์การสวัสดิการสังคม (The Society of Moral Charities) เพื่อจัดตั้งศูนย์ข้อมูลและส่งต่อคนพิการ (Disability Information and Referral Centre (DIRC)) โดยศูนย์นี้จะทำหน้าที่ให้ข้อมูลคำแนะนำ และนำคนพิการและผู้ดูแลเข้าถึงสถานบริการต่าง ๆ เช่น ศูนย์การดูแล การพยาบาล และการดูแลนักเรียนพิเศษต่อไป

2.4.3 องค์กรหลักที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการ

เมื่อพิจารณาภาพรวมขององค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการในประเทศสิงคโปร์พบว่ามี การทำหน้าที่โดยภาครัฐได้ร่วมมือกับภาคเอกชนในการตั้งเครือข่ายสนับสนุนการช่วยเหลือคนพิการ โดยสามารถแบ่งองค์กรที่เกี่ยวข้องของได้ดังนี้

(1) หน่วยงานภาครัฐ

ปัจจุบันการดำเนินงานของรัฐบาลประเทศสิงคโปร์มีการแบ่งออกเป็น 15 กระทรวง⁷¹ โดยกระทรวงที่มีบทบาทในการทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการโดยตรงมี 3 กระทรวง ได้แก่

(1.1) กระทรวงการพัฒนาสังคม เยาวชน และกีฬา: Ministry Of Community Development, Youth and Sports (MCYS) ได้ร่วมกับคณะกรรมการบริการสังคมแห่งชาติ

---

⁷¹1. กระทรวงการพัฒนาสังคม เยาวชน และกีฬา: Ministry Of Community Development, Youth and Sports (MCYS) 2. กระทรวงกลาโหม : Ministry Of Defence (MINDEF) 3. กระทรวงศึกษาธิการ : Ministry Of Education (MOE) 4. กระทรวงการคลัง : Ministry Of Finance (MOF) 5. กระทรวงการต่างประเทศ : Ministry Of Foreign Affairs (MFA) 6. กระทรวงสาธารณสุข : Ministry Of Health (MOH) 7. กระทรวงมหาดไทย : Ministry Of Home Affairs (MHA) 8. กระทรวงสารสนเทศ การสื่อสาร และศิลปะ : Ministry Of Information, Communications and the Arts (MICA) 9. กระทรวงกฎหมาย : Ministry Of Law (MINLAW) 10. กระทรวงแรงงาน : Ministry Of Manpower (MOM) 11. กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ : Ministry Of National Development (MND) 12. กระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรน้ำ : Ministry Of The Environment And Water Resources (MEWR) 13. กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม : Ministry Of Trade and Industry (MTI) 14. กระทรวงคมนาคม : Ministry Of Transport (MOT) 15. สำนักนายกรัฐมนตรี : Prime Minister's Office (PMO)

และองค์กรอาสาสมัครในการจัดให้มีแผนสนับสนุนและพัฒนากิจการบริการสังคมในรูปแบบต่างๆ โดยมีหลักการนี้

- ก. คนพิการควรได้รับโอกาสที่จะแสดงความสามารถและอิสระเท่าที่เป็นไปได้
  - ข. คนพิการไม่ควรถูกแบ่งแยกออกจากสังคม และควรให้คนพิการมีสิทธิเท่าเทียมกับคนทั่วไปทั้งด้านการศึกษาและการทำงาน
  - ค. คนพิการจะได้รับแรงกระตุ้นเพื่อที่จะอยู่ในสังคมเท่าที่จะเป็นไปได้ และการส่งคนพิการไปอยู่ในสถานดูแลคนพิการจะเป็นสิ่งสุดท้ายที่พึงกระทำ
  - ง. ครอบครัวจะเป็นหน่วยงานแรกที่ทำหน้าที่ดูแลและให้การสนับสนุนคนพิการ
- เนื่องจากรัฐบาลสิงคโปร์มีความต้องการให้สังคมของประเทศสิงคโปร์เป็นสังคมที่ประชาชนในประเทศมีความเจริญก้าวหน้าไปด้วยกันอย่างทั่วถึง และความเจริญก้าวหน้าของสังคมย่อมแสดงให้เห็นได้จากการให้การดูแลและสนับสนุนแก่ผู้ที่มีข้อจำกัดโอกาส ดังนั้น กระทรวงการพัฒนาสังคมเยาวชน และกีฬาจึงได้จัดทำแผนการช่วยเหลือคนพิการ⁷² ซึ่งเป็นแผนที่มีระยะเวลา 5 ปี โดยในปี 2550 – 2554 ได้เน้นนโยบายที่เรียกว่า “Life Stage Approach” ได้แก่ การพัฒนาด้านการเข้าถึงการศึกษาของคนพิการ การจ้างงาน ที่อยู่อาศัย การอยู่ร่วมกับสังคม และการสนับสนุนดูแลภายใต้การดูแลของคณะกรรมการที่มาจากรัฐมนตรีและตัวแทนของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล ทั้งนี้ แผนการพัฒนาฯ ได้ดึงภาคเอกชนทุกส่วนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด

(1.2) กระทรวงศึกษาธิการ : Ministry Of Education (MOE) ได้ดำเนินให้มีการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งที่เป็นคนพิการทั่วไป และคนพิการที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับคนปกติมากที่สุด เช่น โครงการสำหรับคนพิการที่อยู่ในวัยเรียนชั้นประถมและมัธยม และโครงการโรงเรียนและหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

(1.3) กระทรวงสาธารณสุข : Ministry Of Health (MOH) ได้จัดให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการเพื่อให้เข้าถึงการให้บริการด้านสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง สะดวก และรวดเร็วที่สุด

(2) องค์กรเอกชน

ปัจจุบันมีองค์กรเอกชนจำนวนมากที่เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือคนพิการ โดยสามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์หลักในการช่วยเหลือได้ดังนี้

(1) ทั่วไป (General)

- * City Harvest Community Services Association
- * Touch Community Services

⁷² Enabling Master Plan 2007-2011.

- * Rainbow Centre
  - * Presbyterian Community Services
  - * Christian Outreach for the Handicapped
- (2) โรคออทิสติก (Autism)
- * Autistic Association
  - * Autism Resource Centre
  - * Christian Outreach for the Handicapped
  - * Pathlight School
- (3) โรคสมองพิการ (Cerebral Palsy)
- * Spastic Association of Singapore
- (4) ปากแหว่งเพดานโหว่ (Cleft Lip & Palate)
- * Cleft Lip and Palate Association of Singapore
- (5) ดาวน์ซินโดรม (Down syndrome)
- * Down syndrome Association
- (6) ความบกพร่องในการอ่าน (Dyslexia)
- * Dyslexia Association of Singapore
  - * Student Care Service
- (7) โรคกล้ามเนื้อเสื่อม (Muscular Dystrophy)
- * Muscular Dystrophy Association
- (8) ความบกพร่องทางการได้ยิน (Hearing impairment)
- * Singapore Association for the Deaf
  - * Singapore School for the Deaf
  - * Canossian School
- (9) ความพิการทางสติปัญญา (Intellectual disability)
- * Movement for the Intellectually Disabled
  - * Association for Persons with Special Needs
  - * Metta School
  - * Grace Orchard School
- (10) ความพิการทางการเคลื่อนไหว (Physical disability)
- * Handicaps Welfare Association
  - * Society for the Physically Disabled

(11) ความบกพร่องทางการมองเห็น (Visual impairment)

* Singapore Association of the Visually Handicapped

(12) อื่น ๆ (Others)

* Children's Cancer Foundation

* Singapore Children Society

* Special Olympics Singapore

* Very Special Arts Singapore

2.4.4 สภาพของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

เนื่องจากประเทศสิงคโปร์ไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของ
คนพิการ และไม่มีองค์กรหลักในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของคนพิการ ทำให้คนพิการ
ในประเทศสิงคโปร์ได้รับการช่วยเหลือในลักษณะที่เป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและ
เอกชน โดยไม่มีหลักประกันที่แน่นอนและไม่มีองค์กรหลักในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของ
คนพิการ ซึ่งจากการจัดทำแผนการช่วยเหลือคนพิการในปี 2550 – 2554 (Enabling Master Plan
2007-2011) ของกระทรวงการพัฒนาสังคม เยาวชน และกีฬา จึงได้มีแผนที่จะจัดตั้งสำนักงาน
คนพิการขึ้น เพื่อเป็นศูนย์การดำเนินการจัดการทรัพยากรและความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ
และกำหนดเป้าหมายที่จะให้คนพิการได้รับบริการสังคมและการเอาใจใส่ที่ดี โดยเฉพาะคนพิการ
ที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้
รวมถึงการผลักดันให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการปรับตัวเข้าหาคนพิการมากขึ้น
โดยการเอาใจใส่ดูแล การอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการอย่างเพียงพอ และได้รับการปฏิบัติ
และโอกาสโดยเท่าเทียมกับคนปกติ

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าประเทศ สิงคโปร์ มิได้เป็นภาคีสัญญาที่เกี่ยวข้องกับ
คนพิการ 2 ฉบับ ได้แก่

(1) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with
Disabilities)⁷³ ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริม การคุ้มครองและ
การยอมรับการจ้างงานคนพิการเท่าเทียมกับบุคคลปกติทั่วไปตามหลักสิทธิมนุษยชน เสรีภาพ
ขั้นพื้นฐาน และเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ไม่เลือกปฏิบัติ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและ
อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเต็มที่ เคารพในความแตกต่าง และให้การยอมรับคนพิการ รวมทั้ง
การมีความเท่าเทียมในการเข้าถึงข้อมูล ความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง และเคารพ

⁷³ ข้อมูล ณ วันที่ 7 กรกฎาคม 2552 จาก “Status of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities and the Optional Protocol thereto” General Assembly, United Nations.

ในการพัฒนาขีดความสามารถและสิทธิของเด็กพิการ เพื่อเป็นการปกป้องและคุ้มครอง
ความมีลักษณะเฉพาะของพวกเขา

(2) อนุสัญญาว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) (Vocational
Rehabilitation and Employment (Disabled Person) Convention, 1983⁷⁴ ขององค์การแรงงาน
ระหว่างประเทศ ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองคนพิการ โดยให้ความสำคัญกับ
การฟื้นฟูสมรรถภาพและการมีงานทำสำหรับคนพิการทุกประเภท รวมทั้งส่งเสริมโอกาสการมีงานทำ
ในตลาดแรงงานเปิด โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเท่าเทียมกัน โดยกำหนดให้รัฐบาลต้องดำเนิน
มาตรการแนะแนวอาชีพและการฝึกอาชีพ การจ้างงาน รวมทั้งการให้องค์การนายจ้างและลูกจ้าง
ตลอดจนองค์การตัวแทนคนพิการเข้าร่วมปรึกษาหารือในการกำหนดนโยบายข้างต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวรัฐบาลของประเทศสิงคโปร์จึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพันธกรณี
ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาทั้งสองฉบับในฐานะภาคี แต่การที่ประเทศสิงคโปร์มิได้เป็นภาคีอนุสัญญา
ทั้งสองฉบับก็มิได้หมายความว่า ประเทศสิงคโปร์ไม่ให้ความสำคัญกับคนพิการ ในทางกลับกัน
ประเทศสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับคนพิการอย่างมาก แต่แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพ
ชีวิตคนพิการของประเทศสิงคโปร์นั้นมิได้เน้นการให้การช่วยเหลือจากรัฐบาลแต่เน้นที่ความ
ร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ครอบครัว และคนพิการเอง เป็นหลักซึ่งทำให้ประเทศ
สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการที่ดีประเทศหนึ่ง

2.5 สหรัฐอเมริกา

กฎหมายหลักที่ให้ความคุ้มครองแก่คนพิการในประเทศสหรัฐอเมริกาคือ Americans with
Disability Act of 1990 (ADA) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย ADA Amendments Act of 2008

Americans with Disability Act of 1990 ให้นิยามคำว่า “คนพิการ” หมายถึง บุคคลที่มีความ
ความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ ซึ่งมีผลกระทบอย่างสำคัญในการจำกัด ความสามารถในการ
ดำเนินกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตประจำวันหนึ่งอย่าง ใดหรือหลายอย่าง ตัวอย่างของ กิจกรรมที่
สำคัญในชีวิตประจำวัน คือ การดูแลตัวเอง การกระทำกิจกรรมส่วนตัว การมองเห็น การได้ยิน
การกิน การนอน การเดิน การยืน การยกของ การก้ม การพูด การหายใจ การเรียนรู้ การคิด การ
สื่อสาร และการทำงาน นอกจากนี้ ยังหมายความถึง การทำงานของอวัยวะหลักของร่างกาย เช่น
การทำงานของระบบภูมิคุ้มกัน ระบบการย่อยอาหาร ระบบขับถ่าย ระบบประสาท ระบบสมอง
ระบบหายใจ การไหลเวียนของเลือด การเจริญเติบโตของเซลล์ และการสืบพันธุ์

⁷⁴ ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2552 จาก “Convention No. C159” ILOLEX.

Americans with Disability Act of 1990 ให้การคุ้มครองแก่คนพิการ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

(1) การทำงาน (Employment)

ให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างที่เป็นพลเมืองของประเทศสหรัฐอเมริกา (Citizenship of the United States) ไม่ว่าจะเป็นการจ้างงานในประเทศหรือต่างประเทศ แต่จะไม่ให้การคุ้มครองแก่ลูกจ้างหรือผู้สมัครงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติด เว้นแต่ได้รับการบำบัดจนหายขาดหรือกำลังรับการบำบัด และไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดอีก

หลักการโดยทั่วไปแล้ว ADA ห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยมีเหตุมาจากความพิการไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนในการสมัครงาน การจ้างงาน การเลื่อนตำแหน่ง การให้ออกจากงาน การจ่ายค่าชดเชย การฝึกอบรม หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ

(2) การให้บริการสาธารณะ (Public Services)

ห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยมีเหตุมาจากความพิการ หรือขัดขวางการมีส่วนร่วมหรือปฏิเสธในการให้คนพิการได้รับประโยชน์จากการให้บริการ แผนงาน หรือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐ (Public Entity) หรือการเลือกปฏิบัติจากหน่วยงานใด ๆ ของรัฐ โดย ADA ให้อำนาจ Attorney General ในการออกกฎ (Regulations) เพื่อกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกและยานพาหนะที่ให้บริการแก่สาธารณะ

(2.2.1) การขนส่งอย่างอื่นนอกจากเครื่องบินและการขนส่งที่ใช้ราง (Public Transportation Other Than by Aircraft or Certain Rail Operations)

กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการด้านระบบการขนส่ง (Fixed Route System) จะต้องจัดการให้มีระบบหรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางสำหรับคนพิการ รวมทั้งผู้ที่ใช้รถเข็น (Wheelchairs) และกำหนดให้ Secretary มีอำนาจออกกฎเพื่อให้ความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ เช่น การให้ความช่วยเหลือคนพิการทางร่างกายหรือจิตใจ รวมทั้งผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตา ในการขึ้น โดยสาร หรือลงจากยานพาหนะ และการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ช่วยคนพิการ นอกจากนี้ มีอำนาจในการออกกฎเกี่ยวกับพื้นที่การให้บริการ ขอบเขตการให้บริการ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น และการจัดเตรียมแผนให้ความช่วยเหลือ

ในส่วนของบทบัญญัติเกี่ยวกับการขนส่ง ADA มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดทำขึ้นใหม่ (New Facilities) การซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่เดิม (Alterations of Existing facilities) ซึ่งจะต้องมีช่องทางสำหรับการให้บริการแก่คนพิการหรือคนพิการนั่งรถเข็น บทบัญญัติเกี่ยวกับกฎการจัดให้มีรถหนึ่งคันต่อรถไฟหนึ่งขบวน (One car per train rule)

(2.2.2) การขนส่งสาธารณะระหว่างเมืองและการใช้รางร่วม (Public Transportation by Intercity and Commuter Rail)

ADA มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการขนส่งสาธารณะระหว่างเมือง รถใหม่ที่ใช้ขนส่งระหว่างเมือง โดยกำหนดให้ผู้ที่ซื้อหรือเช่ารถที่ใช้ขนส่งระหว่างเมืองต้องจัดให้คนพิการและคนพิการนั่งรถเข็นสามารถเข้าถึงการใช้บริการได้ และบทบัญญัติเกี่ยวกับ Commuter Rail Transportation

(3) ที่พักอาศัยและการให้บริการโดยเอกชน (Public Accommodations and Services Operated by Private Entities) ห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนพิการอันเนื่องมาจากความพิการในการใช้สินค้า บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก สิทธิพิเศษ สิทธิประโยชน์ หรือที่พักอาศัย

(4) สิ่งปลูกสร้างใหม่และการแก้ไขที่พักอาศัยและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า (New construction and alterations in public accommodations and commercial facilities) กำหนดให้ออกแบบที่ที่พักอาศัยหรือการให้บริการที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้

(5) การห้ามเลือกปฏิบัติการให้บริการขนส่งเฉพาะโดยเอกชน (Protection of Discrimination in Specified Public Transportation Services Provided by Private Entities)

นอกจาก Americans with Disability Act of 1990 แล้ว สหรัฐอเมริกายังมีกฎหมายที่มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองแก่คนพิการอีกฉบับหนึ่งคือกฎหมายประกันสังคม (Security Act) ซึ่งมีหลักการเป็นการกำหนดให้มีสวัสดิการทั่วไปแก่ประชาชน โดยในส่วนของกาให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการนั้น ได้จัดให้เงินช่วยเหลือแก่รัฐต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีความพิการทางสายตา เยาวชนผู้พิการ บุคคลที่ขาดแคลนซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่มีความพิการอย่างสิ้นเชิงและถาวร และการประกันสุขภาพให้แก่คนพิการ

2.6 เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน

เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (Hong Kong Special Administrative Region of the People's Republic of China) (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “ฮ่องกง”) เป็นเขตปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน รัฐบาลจีนได้ใช้นโยบาย “หนึ่งประเทศสองระบบ” ในการปกครองฮ่องกง ตามกฎหมายพื้นฐาน (Basic Law) ที่ใช้ในการปกครองและบริหารฮ่องกงที่สภาประชาชนจีนได้อนุมัติและประกาศใช้เป็นกฎหมาย เมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ.2533 โดยให้สิทธิฮ่องกงในการปกครองตนเองอย่างอิสระ สามารถดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจ การค้าการเงิน และการพาณิชย์ ได้ตามระบบเสรี ยกเว้นด้านการต่างประเทศและด้านการทหารซึ่งรัฐบาลจีนเป็นผู้ดูแลให้ฮ่องกงเหมือนกับเมืองอื่นๆ ในจีน ด้วยเหตุนี้ฮ่องกงจึงยังคงสามารถดำเนินนโยบายด้านการค้า เศรษฐกิจ การเงิน การศึกษา และวัฒนธรรมกับประเทศต่างๆ ได้ และมีสถานะเป็น

เขตบริหารพิเศษแยกจากจีน โดยรัฐบาลจีนได้กำหนดให้ฮ่องกงสามารถดำเนินนโยบายเศรษฐกิจเสรีต่อไปได้อีกเป็นเวลา 50 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นวันที่รัฐบาลจีนได้รับฮ่องกงกลับคืนจากรัฐบาลอังกฤษ

Basic Law ได้กำหนดให้ประชาชนฮ่องกงเลือกตั้งผู้บริหารสูงสุดและสมาชิกสภานิติบัญญัติโดยผ่านคณะกรรมการเลือกตั้ง (Election Committee) จำนวน 800 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งและแต่งตั้ง ระบบการเมืองฮ่องกงจึงประกอบด้วย (1) สภานิติบัญญัติ (Legislative Council) ซึ่งมีสมาชิก 60 คน ที่มาจากการเลือกตั้งโดยคณะกรรมการเลือกตั้ง และ (2) สภาเขต (District Council) 18 แห่งที่ดูแลการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในเขต สมาชิกเขตส่วนใหญ่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนของแต่ละเขต

2.6.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ฮ่องกงได้มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ (Disability Discrimination Ordinance เรียกโดยย่อว่า “DDO”) เมื่อ ค.ศ. 1995 โดยกฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้ในปี ค.ศ. 1996 และถือเป็นก้าวสำคัญของความพยายามทำให้เกิดความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชนของผู้พิการในฮ่องกง ซึ่งนอกจากจะมีการประกาศใช้กฎหมายดังกล่าวแล้ว ฮ่องกงยังได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาส (Equal Opportunities Commission เรียกโดยย่อว่า “EOC”) ขึ้นในปี ค.ศ. 1996 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้มีการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวอย่างแท้จริง

กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ค.ศ. 1995 มาตรา 2 (1) ได้ให้ความหมายของคนพิการไว้ดังนี้

“คนพิการ” หมายถึง

- (เอ) ผู้ที่ร่างกายหรือจิตใจบางส่วนหรือทั้งหมดทำงานบกพร่อง
- (บี) ผู้ที่สูญเสียอวัยวะบางส่วนหรือทั้งหมด
- (ซี) ผู้ที่มีลักษณะทางร่างกายที่ก่อให้เกิดโรคหรือความเจ็บป่วย
- (ดี) ผู้ที่มีลักษณะทางร่างกายที่สามารถก่อให้เกิดโรคหรือความเจ็บป่วยได้
- (อี) ผู้ที่อวัยวะของร่างกายมีรูปร่างผิดปกติ
- (เอฟ) ผู้ที่มีความผิดปกติทางร่างกายหรือจิตใจจนมีผลให้การเรียนรู้ของบุคคลดังกล่าวมีความแตกต่างจากบุคคลที่ไม่มีความผิดปกติ หรือ
- (จี) ผู้ที่มีความผิดปกติทางร่างกายหรือจิตใจซึ่งมีผลต่อกระบวนการคิด การเข้าใจสภาพความเป็นจริง ความรู้สึก การตัดสินใจ หรือสิ่งอื่นที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม

และหมายความรวมถึง

- (1) ผู้ที่มีความพิการอยู่ในปัจจุบัน

- (2) ผู้ที่เคยมีความพิการ แต่ปัจจุบันมิได้มีความพิการแล้ว
- (3) ผู้ที่อาจเกิดความพิการในอนาคต หรือ
- (4) ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าพิการ

2.6.2 การคุ้มครองคนพิการด้านต่างๆ

กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการฯ มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองแก่คนพิการในด้านต่างๆ ดังนี้

2.6.2.1 ด้านการศึกษา

มาตรา 24 แห่งกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการฯ ได้กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดๆ กระทำต่อคนพิการดังนี้

(1) ภายใต้บทบัญญัติ (3) (4) และ (5) ห้ามสถานศึกษาเลือกปฏิบัติต่อบุคคลด้วยเหตุแห่งความพิการดังนี้

- (เอ) ปฏิเสธคำขอเข้ารับการศึกษาในฐานะนักเรียนหรือนักศึกษา หรือ
- (บี) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับคนพิการเข้าเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา

(2) ภายใต้บทบัญญัติ (3) (4) และ (5) ห้ามสถานศึกษาเลือกปฏิบัติต่อนักเรียนหรือนักศึกษาด้วยเหตุแห่งความพิการดังนี้

(เอ) ปฏิเสธการให้หรือจำกัดการรับผลประโยชน์ บริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของนักเรียนหรือนักศึกษาที่พิการซึ่งสถาบันการศึกษาดังกล่าวต้องจัดให้

(บี) ไล่นักเรียนหรือนักศึกษาที่พิการออก หรือ

(ซี) ข่มขู่นักเรียนหรือนักศึกษาที่พิการในด้านอื่นๆ

(3) บทบัญญัติ (1) และ (2) ไม่นำมาใช้กับสถานศึกษาที่ปฏิเสธหรือไม่สามารถรับนักเรียนหรือนักศึกษาที่พิการได้ หากสถานศึกษานั้นรับคนพิการเฉพาะบางประเภทเท่านั้นและนักเรียนหรือนักศึกษาที่พิการที่ต้องการเข้ารับการศึกษานั้นมิได้มีลักษณะเป็นคนพิการตามประเภทที่กำหนด

(4) บทบัญญัติ (1) และ (2) ไม่นำมาใช้กับสถานศึกษาที่ปฏิเสธหรือไม่สามารถรับคำร้องขอเข้าศึกษาของนักเรียนหรือนักศึกษาที่พิการได้ หากการรับคนพิการเข้าศึกษาจะต้องมีการจัดหาบริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้สำหรับนักเรียนหรือนักศึกษาที่ไม่พิการ และการจัดหาดังกล่าวจะทำให้เกิดความยากลำบากที่ไม่เป็นธรรมแก่สถานศึกษานั้น

(5) บทบัญญัติ (1) และ (2) ไม่นำมาใช้กับสถานศึกษาที่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการในกรณีดังต่อไปนี้

(เอ) หากคนพิการไม่มีความสามารถที่เหมาะสมในการปฏิบัติหรือทำกิจกรรมที่กำหนดไว้ว่าต้องมีในการศึกษาในสถานศึกษานั้น หรือ

(บี) หากการที่นักเรียนหรือนักศึกษาที่เข้าร่วมหรือจะเข้าร่วมปฏิบัติหรือทำกิจกรรมจะต้องผ่านการคัดเลือกโดยวิธีการที่มีเหตุผลบนพื้นฐานของความชำนาญและความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหรือทำกิจกรรมดังกล่าว และเท่าเทียมกับบุคคลอื่นๆ

2.6.2.2 ด้านการทำงาน

มาตรา 22 แห่งกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการฯ ได้กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดๆ กระทำต่อคนพิการดังนี้

- (1) ห้ามบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานกระทำการที่เป็นการคุกคามต่อคนพิการที่ต้องการได้รับการจ้างงานจากบุคคลดังกล่าว ณ สถานที่ใดๆ ในฮ่องกง
- (2) ห้ามนายจ้างกระทำการที่เป็นการคุกคามต่อคนพิการ
- (3) ห้ามลูกจ้างของสถานที่ใดๆ ในฮ่องกงกระทำการที่เป็นการคุกคามต่อคนพิการที่ต้องการหางานหรือเป็นลูกจ้างของนายจ้างของสถานที่ดังกล่าว
- (4) ห้ามผู้ว่าจ้างในสัญญาจ้างงานตามมาตรา 13 กระทำการที่เป็นการคุกคามต่อคนพิการที่เป็นลูกจ้างช่วง
- (5) ห้ามลูกจ้างช่วงกระทำการที่เป็นการคุกคามต่อคนพิการที่เป็นลูกจ้างช่วงของตน
- (6) ห้ามหุ้นส่วนของบริษัทกระทำการที่เป็นการคุกคามต่อคนพิการที่ต้องการเข้าทำงานหรือเป็นหุ้นส่วนของบริษัทนั้น
- (7) ให้ใช้บทบัญญัติใน (6) กับกรณีของบุคคลที่ยื่นข้อเสนอเพื่อเข้าเป็นหุ้นส่วนของบริษัทด้วย

2.6.2.3 ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน

มาตรา 6 แห่งกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการฯ ได้กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดๆ เลือกปฏิบัติต่อคนพิการดังนี้

(เอ) การให้หรืออาจให้การปฏิบัติที่ดีน้อยกว่าบุคคลทั่วไปโดยเหตุที่บุคคลนั้นเป็นคนพิการ

(บี) การที่คนพิการได้ร้องขอต่อบุคคลใดๆ เกี่ยวกับความต้องการหรือเงื่อนไขที่บุคคลนั้นสามารถกระทำได้โดยเท่าเทียมกับบุคคลที่ไม่มีความพิการ แต่

- (1) สัดส่วนที่คนพิการได้รับสามารถเห็นได้ชัดว่าน้อยกว่าบุคคลที่ไม่พิการซึ่งมีการร้องขอเช่นเดียวกัน

(2) บุคคลดังกล่าวไม่สามารถให้เหตุผลได้ว่าการปฏิบัติดังกล่าวกระทำโดย
ไม่มีความแตกต่างระหว่างคนพิการและบุคคลที่ไม่มีความพิการ และ

(3) คนพิการได้รับความเสียหายเนื่องจากไม่สามารถยอมรับการกระทำ
ดังกล่าวได้ หรือ

(ซี) การได้รับการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมกับบุคคลอื่นน้อยกว่าบุคคลที่ไม่พิการ

2.6.2.4 บทกำหนดโทษ

กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการฯ ได้กำหนดโทษกรณีที่มีการเลือก
ปฏิบัติต่อคนพิการไว้ในกรณีต่าง ๆ โดยมีทั้งโทษปรับและโทษจำคุกดังนี้

มาตรา 19 (6) บริษัทจัดหางานที่ให้ข้อมูลว่าบริษัทใดไม่ต้องรับคนพิการเข้า
ทำงานเพราะได้รับยกเว้นตามกฎหมายทั้งที่บริษัทนั้นไม่ได้รับยกเว้น ต้องระวางโทษปรับใน
ระดับ 4

มาตรา 43 (6) ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อโฆษณาชี้้นำให้มีการเลือกปฏิบัติ
และคุกคามต่อคนพิการในด้านการจ้างงานและด้านอื่นๆ ต้องระวางโทษปรับในระดับที่ 4

มาตรา 47 (3) ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษปรับในระดับที่ 6 และ
จำคุก 2 ปี

(เอ) กระทำการยุยงให้มีการเกลียด การดูถูก หรือเหยียดหยันอย่างรุนแรงต่อคน
พิการหรือบุคคลที่จัดอยู่ในลักษณะเดียวกันกับคนพิการ

(บี) เจตนายุยงให้มีการเกลียด การดูถูก หรือการเหยียดหยันอย่างรุนแรง
ดังกล่าว

(ซี) กระทำการในที่สาธารณะโดยข่มขู่ว่าจะทำร้ายร่างกายหรือยุยงบุคคลอื่น
ให้มีการข่มขู่ว่าจะทำร้ายร่างกาย

(1) ต่อคนพิการหรือบุคคลที่จัดอยู่ในลักษณะเดียวกันกับคนพิการ หรือ
ต่อสถานที่หรือทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าว

(2) ต่อสถานที่หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นที่บุคคลดังกล่าวได้เข้าไป

มาตรา 49 (4) ผู้ใดให้การช่วยเหลือบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายนี้ ให้ถือ
ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้กระทำความผิดด้วย

ผู้ใดเจตนาหรือประมาทเลินเล่อใช้ถ้อยคำอันเป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิด ทำให้
บุคคลอื่นหลงเชื่อและให้ความช่วยเหลือในการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ ต้องระวางโทษปรับ
ในระดับที่ 4

มาตรา 68 (5) ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษปรับในระดับที่ 4

(เอ) จงใจเปลี่ยนแปลง ตัดทอน ปิดบัง หรือทำลายเอกสารซึ่งคณะกรรมการฯ ได้มีหนังสือหรือคำสั่งแจ้งให้นำมาแสดงเพื่อใช้ในการสืบสวนสอบสวน หรือ

(บี) จัดทำเอกสารอันเป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญ เพื่อปฏิบัติตามหนังสือหรือคำสั่งของคณะกรรมการฯ

มาตรา 70 (2) ผู้ใดเปิดเผยข้อมูลที่ได้รับจากการสืบสวนอย่างเป็นทางการของคณะกรรมการฯ โดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ต้องระวางโทษปรับในระดับที่ 4

มาตรา 85 (3) ในการออกกฎหมายของคณะกรรมการฯ สามารถกำหนดให้การฝ่าฝืนกฎต้องได้รับโทษได้ โดยโทษปรับต้องไม่เกินระดับ 4 และโทษจำคุกต้องไม่เกิน 2 ปี

2.6.3 องค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการ

2.6.3.1 คณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาส

คณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาสเป็นองค์กรอิสระทางด้านกฎหมาย จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1996 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบังคับใช้กฎหมาย 4 ฉบับ ได้แก่

(1) กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทางเพศ (Sex Discrimination Ordinance เรียกโดยย่อว่า “SDO”) มีผลใช้บังคับในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1996 มีสาระสำคัญในการห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยอาศัยเหตุทางเพศ สถานะการแต่งงาน หรือการตั้งครรรภ์ในเรื่องที่กฎหมายกำหนด โดยกฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับทั้งเพศหญิงและเพศชาย

(2) กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ (Disability Discrimination Ordinance เรียกโดยย่อว่า “DDO”) มีผลใช้บังคับในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1996 มีสาระสำคัญในการห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยอาศัยเหตุแห่งความพิการในการประจานคนพิการในที่สาธารณะ หรือการเลือกปฏิบัติหรือคุกคามต่อคนพิการในเรื่องที่กฎหมายกำหนด

(3) กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทางสถานภาพทางครอบครัว (Family Status Discrimination Ordinance เรียกโดยย่อว่า “FSDO”) มีผลใช้บังคับในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1997 มีสาระสำคัญในการห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยอาศัยเหตุแห่งสถานภาพทางครอบครัว โดยคำว่า “สถานภาพทางครอบครัว ” หมายถึง สถานะในการได้รับการดูแลจากสมาชิกในครอบครัวอย่างใกล้ชิด ไม่ว่าสมาชิกในครอบครัวนั้นจะมีการผูกพันกันทางสายเลือด การแต่งงาน การรับเป็นบุตรบุญธรรม หรือความสัมพันธ์

(4) กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ (Race Discrimination Ordinance เรียกโดยย่อว่า “RDO”) มีผลใช้บังคับในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2009 มีสาระสำคัญในการห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยอาศัยเหตุทางเชื้อชาติ โดยคำว่า “เชื้อชาติของบุคคล” หมายถึง เชื้อชาติ สีผิว การสืบเชื้อสาย สัญชาติหรือความเป็นชนกลุ่มน้อยดั้งเดิมของบุคคล

คณะกรรมการเพื่อการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาสมีอำนาจหน้าที่ในการ ขจัด
การเลือกปฏิบัติทั้งทางเพศ ความพิการ สถานภาพทางครอบครัว และเชื้อชาติ รวมทั้ง ขจัด
การคุกคามทางเพศ และการคุกคามโดยอาศัยเหตุแห่งความพิการหรือเชื้อชาติ และสนับสนุนให้
ชายและหญิง คนพิการและคนที่ไม่พิการ คนที่มีเชื้อชาติต่างกัน และคนที่มีสถานภาพ
ทางครอบครัวต่างกัน มีโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้คณะกรรมการเพื่อความเสมอภาค
ด้านโอกาสยังมีหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนและไกล่เกลี่ย การให้ความรู้และการสนับสนุน
การทบทวนกฎหมายและออกกฎระเบียบเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติและคู่มือ โดยสามารถแบ่งอำนาจ
หน้าที่หลักได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

(1) การสืบสวนสอบสวนและการไกล่เกลี่ย

คณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาสมีหน้าที่ในการรับเรื่องราวร้อง
ทุกข์จากหน่วยงานและบุคคลต่างๆ ภายใต้กฎหมายทั้ง 4 ฉบับ และดำเนินการไกล่เกลี่ยระหว่าง
คู่กรณี ในกรณีที่ไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ ผู้ร้องทุกข์สามารถขอรับความช่วยเหลือในรูปแบบอื่นจาก
คณะกรรมการฯ ได้รวมทั้งความช่วยเหลือด้านกฎหมาย ซึ่งในบางกรณีคณะกรรมการฯ จะส่ง
เรื่องไปยังหน่วยงานด้านกฎหมายเพื่อช่วยเหลือผู้ร้องทุกข์โดยการฟ้องศาลต่อไป
โดยคณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาสเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมด รวมทั้ง
สามารถเป็นผู้ดำเนินการหรือฟ้องคดีแทนผู้ร้องทุกข์ก็ได้ นอกจากนี้ กฎหมายยังเปิดโอกาส
ให้คณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาสสามารถดำเนินการกับหน่วยงานที่มี
การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และบุคคลต่างๆ ได้

(2) การให้ความรู้และการสนับสนุน

คณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาสมีหน้าที่สนับสนุน
การให้ความรู้เกี่ยวกับแนวความคิดเรื่องความเสมอภาคทางด้านโอกาส โดยร่วมมือกับรัฐบาลและ
องค์กรอื่นๆ ในการกำจัดการเลือกปฏิบัติ และจัดให้มีโครงการในการให้ความรู้แก่สาธารณะในการ
สร้างความตระหนักและความรู้เกี่ยวกับความเสมอภาคผ่านทางการอบรม สัมมนา จดหมายข่าว
โทรทัศน์ และวิทยุ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

(3) การศึกษาวิจัย

คณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาสมีหน้าที่ในการจัดให้มี
การศึกษาวิจัยในประเด็นต่างๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อตรวจสอบถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิด
การเลือกปฏิบัติ ภาพรวมของทัศนคติและแนวคิดเกี่ยวกับโอกาสที่เท่าเทียมกันในสังคม ทั้งนี้
การศึกษาวิจัยจะช่วยให้คณะกรรมการสามารถพัฒนายุทธศาสตร์ และสามารถรู้ได้ถึงทัศนคติ
ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

(4) การพิจารณาบททวนกฎหมายและออกกฎระเบียบเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติและคู่มือ คณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาสมีหน้าที่ในการพิจารณาบททวนกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทั้ง 4 ฉบับ และเสนอแนะต่อรัฐบาลเพื่อให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในกรณีที่เหมาะสม รวมทั้งมีหน้าที่ในการออกกฎระเบียบเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติและคู่มือในการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว โดยในปัจจุบันได้มีการจัดทำคู่มือในการจ้างงานเพื่อช่วยให้นายจ้างและลูกจ้างมีความเข้าใจถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตนภายใต้กฎหมายฯ เพื่อป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติหรือการกระทำอื่นที่เป็นการละเมิดกฎหมายในสถานที่ทำงาน ทั้งนี้ ในปี ค.ศ. 2008 คณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาสได้รับคำถามจำนวน 13,201 ราย คำร้องจำนวน 817 ราย โดยแบ่งเป็นในส่วนของกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทางเพศ จำนวน 330 ราย กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ จำนวน 458 ราย และกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทางสถานภาพทางครอบครัว จำนวน 29 ราย

คณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาสประกอบด้วยกรรมการ 17 คน ซึ่งแต่งตั้งโดยผู้บริหารสูงสุด (Chief Executive) ของฮ่องกง มีประธานคณะกรรมการเป็นผู้บริหารที่ทำหน้าที่ประจำเพียงคนเดียวและมีอำนาจเสรีเด็ดขาด ส่วนกรรมการคนอื่นจะทำหน้าที่ในการมาประชุมคณะกรรมการและคณะกรรมการที่ทำหน้าที่เชิงนโยบายเท่านั้น ปัจจุบันมีการแบ่งส่วนงานภายในที่ขึ้นตรงต่อประธานคณะกรรมการออกเป็น 5 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายกฎหมาย ฝ่ายวางแผน ฝ่ายนโยบายและศึกษาวิจัย และฝ่ายประชาสัมพันธ์ และฝึกรวม มีเจ้าหน้าที่ประมาณ 100 คน และได้รับงบประมาณ 70 ล้านดอลลาร์ฮ่องกง หรือประมาณ 350 ล้านบาทต่อปี

คณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาสมีการแบ่งโครงสร้างการทำงาน ด้านนโยบายออกเป็น 4 คณะกรรมการ ได้แก่

- (1) คณะกรรมการด้านกฎหมายและรับข้อร้องเรียน (Legal and Complaints Committee)
- (2) คณะกรรมการด้านการศึกษาและวิจัย (Public Education and Research Committee)
- (3) คณะกรรมการด้านการมีส่วนร่วมและประชาสัมพันธ์ (Community Participation and Publicity Committee)
- (4) คณะกรรมการด้านการบริหารและการเงิน (Administration and Finance Committee)

2.6.3.2 กรมสวัสดิการสังคม

กรมสวัสดิการสังคม(Social Welfare Department) มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่ผู้พิการและทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานอื่นโดยข้ามกระทรวงได้ และมีแผนกบริการฟื้นฟูสมรรถภาพและการรักษา (Rehabilitation and Medical Social Services Branch) เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมสวัสดิการสังคมเพื่อช่วยในการฟื้นฟูและรักษาคนพิการด้วย ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าวมีการดำเนินงานที่สำคัญ 3 ประการ คือ

- (1) การให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรเอกชนที่ทำงานด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ เช่น Day Care โดยให้เงินสนับสนุนเป็นรายหัว
- (2) การให้เงินลงทุนแบบให้เปล่าแก่เอกชน เพื่อนำไปลงทุนเบื้องต้นในการประกอบธุรกิจ โดยมีเงื่อนไขว่าธุรกิจดังกล่าวต้องเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม(social enterprise) เท่านั้น ทั้งนี้ จะมีหน่วยงานของรัฐเข้าไปตรวจสอบธุรกิจของเอกชนที่ได้รับเงินอุดหนุนดังกล่าวว่าได้นำเงินกำไรที่ได้จากการประกอบธุรกิจคืนสู่สังคมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่
- (3) การช่วยเหลือด้านอาชีพแก่คนพิการ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการได้กำหนดห้ามสถานประกอบการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยการไม่รับคนพิการเข้าทำงาน ดังนั้น เพื่อให้ผู้ประกอบการได้เห็นฝีมือของคนพิการก่อนรับเข้าทำงาน รัฐบาลจึงให้ความช่วยเหลือโดยการจ่ายเงินเดือนให้แก่คนพิการที่เข้าไปทำงานในสถานประกอบการเอกชนในช่วงทดลองงานก่อน และเมื่อมีการจ้างคนพิการเข้าทำงานแล้วรัฐบาลก็จะงดให้ความช่วยเหลือดังกล่าว